

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA TĚLESNÉ VÝCHOVY

**Úspěchy českých a československých sportovců na olympijských
hrách v hodu oštěpem**

**Successes of Czech and Czechoslovak athletes at the Olympic
Games in the javelin throw**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE:
PhDr. PaedDr. LADISLAV KAŠPAR, Ph.D.

AUTOR:
MAREK DOLÁK

PRAHA 2013

Za odborné vedení, cenné rady a připomínky děkuji vedoucímu mé
diplomové práce panu PhDr. PaedDr. Ladislavu Kašparovi, Ph.D

Prohlašuji, že v předložené diplomové práci jsem použil jen pramenů, které uvádím a cituji v seznamu použité literatury.

V Praze dne:

.....

Jméno a příjmení autora: Marek Dolák
Název diplomové práce: Úspěchy českých a
československých sportovců na
olympijských hrách v hodů oštěpem
Název práce v angličtině: Successes of Czech and Czechoslovak
athletes at the Olympic Games in the javelin
throw
Katedra: Tělesné výchovy
Vedoucí diplomové práce: PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D
Rok obhajoby: 2013

Klíčová slova

olympijské hry, hod oštěpem,

Keywords

Olympic Games, javelin throw

Abstrakt

V mé diplomové práci se budu zaměřovat na veškeré úspěchy českých a československých sportovců na olympijských hrách v hodů oštěpem. Zároveň chci stručně popsat historii vzniku a vývoje této disciplíny. Dále se zaměřím na moderní techniku hodů oštěpem a její fyziologický popis. Hlavní část však věnuji našim olympijským hrdinům v této technicky velice náročné disciplíně. Zaměřím se především na detailní průběh závodu na olympijských hrách, kde zaznamenali úspěch. Nebude chybět životopis těchto významných atletů.

Abstract

In my thesis I will focus on all the successes of Czech and Czechoslovak athletes at the Olympics in the javelin. I also want to briefly describe the history and development of this discipline. Furthermore, I will also describe modern technology of javelin and physiological description. Nevertheless, the main part will be about our Olympic heroes in this technically very demanding discipline. In this part, there will be mainly detailed course of the race at the Olympics, where they have had any success. My thesis will also include a biography of these prominent Athletes.

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Cíl práce.....	8
3	Myšlenka OH.....	9
3.1	Historie OH	9
4	Charakteristika oštěpu (sportovní disciplíny).....	14
4.1	Historie hodů oštěpem.....	15
4.2	Pravidla.....	18
4.3	Moderní technika hodů oštěpem	21
4.4	Determinanty výkonu	24
5	Úspěchy českých a československých oštěpařů na OH.....	29
5.1	Dana Zátopková	30
5.1.1	OH 1952 Helsinky	33
5.1.2	OH 1956 Melbourne	37
5.1.3	OH 1960 Řím	40
5.2	Vlasta Pešková/Hrbková/Hornychová.....	43
5.2.1	OH 1960 Řím	43
5.3	Nikola Brejchová/Tomečková.....	44
5.3.1	OH 2004 Atény	46
5.4	Jarmila Klimešová.....	49
5.5	Barbora Špotáková	50
5.5.1	OH 2008 Peking.....	54
5.5.2	OH 2012 Londýn	58
5.6	Otakar Vydra	62
5.7	Mór Kóczán	62
5.8	Jiří Svoboda.....	63
5.9	Lumír Kiesewetter	63
5.10	Zdeněk Nenadál.....	63
5.11	Jan Železný.....	64

5.11.1	OH 1988 Soul.....	70
5.11.2	OH 1992 Barcelona.....	73
5.11.3	OH 1996 Atlanta	77
5.11.4	OH 2000 Sydney	80
5.13	Petr Frydrych	84
5.14	Jakub Vadlejch	84
5.15	Vítězslav Veselý.....	85
5.15.1	OH 2012 Londýn	86
6	Aktuální rekordy	89
7	Přehled zlatých olympijských medailí v oštěpu v poválečné éře	90
8	Závěry	91
9	Seznam použité literatury	93
	Přílohy	99

1 Úvod

Sport je v dnešní době pro řadu lidí určitým druhem obveselení, útekem od práce a každodenních starostí a povinností a především potřebnou relaxací. Ať už se mu věnujeme aktivně či pasivně, je velmi důležitou složkou života mnohých z nás.

Ony radostné chvíle, kdy na stupních vítězů stojí sportovec hájící barvy našeho rodného státu, v nás probouzí pocity hrdosti a neskrývaného vlastenectví. Není však každý den posvícení a i ve sportu někdy přijdou okamžiky přinášející zklamání, vztek, vhánějící slzy do očí a volající po nespravedlnosti. Nicméně právě tyto emoce vnáší do sportu potřebné napětí a jsou příčinou jeho atraktivity. Skutečnost, že vrcholový sport hraje v dnešní postindustriální společnosti obrovskou roli, dokazuje sledovanost sportovních utkání. Lidé jsou schopni utratit celé jmění za vstupenky na sportovní stadiony, tráví jím své dovolené, cestují za sportovní zážitek stovky, někdy i tisíce kilometrů.

Bez pochyby největší sportovní událostí s mnohaletou tradicí jsou Olympijské hry, na které se sjíždí sportovci i fanoušci z celého světa. Proto je vždy pokládáno za obrovský úspěch, doveze-li některý z reprezentantů, ve světovém měřítku poměrně malého českého národa, medaili. V době internetu a dalších sdělovacích prostředků se informace šíří velmi snadno a rychle a oslavy vítězova úspěchu, vnímané jako dílčí úspěch celého národa, na sebe nenechají dlouho čekat. Tuší však tito lidé, co za tímto úspěchem stojí a co jeho dosažení předcházelo?

Překonávání rekordů, posouvání lidských možností až na samotnou mez fyziologických schopností člověka, obdiv, uznání a výjimečnost, to vše slouží jako motivace špičkových sportovců, kteří na sobě léta denně pracují. Pak však přichází zranění, frustrace, politická perzekuce či jiné závažné problémy, které mohou často i definitivně zastavit vyvíjející se sportovní talent.

Já sám se považuji za velkého obdivovatele sportu všeho druhu, avšak nejraději mám atletiku, ve které více vynikne individuální talent sportovce.

Při výběru tématu jsem přemýšlel, která disciplína je mi blízká a zároveň přinesla radost českému a československému národu. Nakonec jsem se rozhodl pro hod oštěpem, který je jednou z technicky nejsložitějších a nejkrásnějších atletických disciplín. O výkonu zde rozhoduje celá řada faktorů a z biomechanického hlediska se jedná o komplex působících sil, který nemá v jiné atletické disciplíně obdoby.

2 Cíl práce

Hlavní cíl

- Hlavním cílem diplomové práce bylo zrekapitulovat veškeré úspěchy českých a československých oštěpařů na novodobých Olympijských hrách.

Dílčí cíl

- Popsat důležité mezníky vývoje disciplíny hodu oštěpem.

3 Myšlenka OH

Olympijskou myšlenku formuloval Pierre de Coubertin ve svém díle Antický ideál tělesné krásy a duchovní dokonalosti. Svě dílo budoval s velkým obdivem k antice, inspiroval ho především ideál kalokagathie a samotné řecké Olympijské hry (dále jen DP). Sám Coubertin výraz „kalokagathie“ neužíval a dával přednost výrazu „eurhythmie“, myšlenka zde zůstává stejná. Teoretické základy Olympismu zahrnující filosofickou antropologii a etické ideály dělají podle Coubertina Olympismus „něčím jiným“, než jsou další formy sportování (např. příprava na mistrovství světa), ve kterých bývá kladen důraz především na výkon a efektivitu sportovce a rozvoj jeho těla. (Coubertin, 2000, 543)

3.1 Historie OH

Olympijské hry jsou odpradáвна spojeny s řeckou Olympií, osadou Éhdě na ostrově Peloponés, kde podle jedné z pověstí založil syn boha Dia Héraklés svatyni Diovu a na jeho počest také uspořádal první olympiádu. Hry se konaly pravidelně každé čtyři roky a podle nich se pak začal počítat i nový řecký letopočet, který odstranil nepřehlednost a složitost dosavadního určování let podle vedoucích úředníků. Za základ byl vzat rok 776 před naším letopočtem, kdy se poprvé začalo s pravidelnými chronologickými záznamy vítězů her. Prvním zaznamenaným vítězem antických olympijských her je kuchař Koroibos z Élidy v běhu na jeden stadión.

Nešlo však zdaleka o první hry ve starověkém Řecku, kde bylo přísně dbáno na tělesnou přípravu mladých vojáků a ideálem výchovy byla tzv. kalokagathiá - harmonie duševní ušlechtilosti a tělesné krásy (z řec. kalos - krásný a aghatos - dobrý), se už dříve na počest bohů konaly různé náboženské slavnosti a hry, jejichž součástí byla i sportovní klání. Například na počest boha Apollóna to byly pýtické hry, na počest boha Dia nemejské hry, na počest boha Poseidona istmické hry a na počest bohyně Athény panaténajské hry.

Antických olympijských her se původně směli účastnit jen svobodní a bezúhonní Řekové (později i Makedonci a Římané), zatímco cizinci, otroci a ženy z nich byli vyloučeni. Závodníci byli povinni prokázat svobodný původ, mravní bezúhonnost a alespoň deset měsíců výcviku a poté se přímo v Olympii věnovat intenzivní přípravě na závody. Všechny sportovní soutěže se konaly pod přísným dozorem a kontrolou až dvanáctičlenného sboru hlavních pořadatelů a rozhodčích – hellánodiků, kteří rovněž korunovali vítěze věncem z ratolesti divokého olivovníku. Vítězové byli zahrnováni velkými počty a měli právo postavit přímo v Olympii svou sochu.

Program starověkých olympijských her, spojených s náboženskými obřady a obětmi bohu Diovi, tvořil zpočátku pouze jednoduchý běh, a to na délku jednoho stadionu, neboť Řekové neznali oválné dráhy (stadion - v Řecku původně míra závodní dráhy; v Olympii měřila přibližně 1923 m). Na dalších olympiádách byl zařazen nejprve běh na dvě délky běžecké dráhy a poté na 7 až 24 délek (stadií), tedy zhruba na 1500- 5000 metrů.

Později postupně přibývaly další disciplíny - zápas (palé), pětiboj (pentatlon), pěstní zápas (pygmé), kombinovaný pěstní a prostý zápas (pankration), běh těžkooděnců, závody čtyřspřeží, jízda na koni a další. Od 5. století pak byly součástí her i umělecké soutěže a bohatý doprovodný program. Největší popularitu a vážnost měl antický pětiboj, který se skládal z běhu na jeden stadion, skoku do dálky, hodů diskem, **hodu oštěpem** a prostého zápasu a jehož vítězové byli uctíváni až do konce života.

Úpadek starověkých olympijských her souvisel se ztrátou samostatnosti Řecka a urputným prosazováním křesťanství, spojeným s nemilosrdným a důsledným potíráním antické kultury. Poslední antické olympijské hry se konaly v roce 393 n. l., o rok později je římský císař Theodosius I. na naléhání milánského biskupa Ambrosia jako „pohanské a barbarské“ zakázal, později byl zakázán i vstup do „pohanského“ města Olympie. Přesto však jde o úctyhodný počet, za 1196 let se antické olympijské hry konaly celkem 293krát.

(Grebíková, 2004)

Novověké olympijské hry

Starořecký ideál harmonického rozvoje těla a ducha byl na dlouhou dobu zapomenut a trvalo téměř 1500 let, než nastalo jeho znovuvzkříšení. Tělesnou výchovu a sport jako nedílnou součást výchovy začali v protikladu ke středověkému „pohrdání tělem“ prosazovat humanisté, mezi nimi i Jan Amos Komenský, který ve své proslulé Didaktice označil tělesnou výchovu za základní podmínku rozvoje duchovního.

Osobností, jejíž jméno bude navždy spojeno se zrodem novodobých olympijských her, je francouzský pedagog a historik baron Pierre de Coubertin, který poprvé vyslovil myšlenku na jejich obnovení v roce 1892. Nepřišel s ní zdaleka první, ale byl první, kdo ji dokázal také uskutečnit. V roce 1894 uspořádal na pařížské Sorbonně mezinárodní kongres pro obnovu olympijských her, na kterém byl zároveň založen Mezinárodní olympijský výbor (sídlo MOV je ve švýcarském Lausanne.), jehož byl nejdříve generálním sekretářem a poté až do roku 1926 předsedou. Coubertin požadoval, aby novodobé hry měly ryze světový charakter, aby se konaly pravidelně, aby napomáhaly vzájemnému poznávání, sblížení, přátelství a spolupráci všech národů a aby se účast na olympijských hrách stala cílem všech mladých lidí. (Grebíková, 2004)

Symbole olympijských her

Symbolem olympijských her je pět navzájem propojených kruhů, které znázorňují "jednotu pěti kontinentů a setkání závodníků celého světa na olympijských hrách v duchu soutěže a přátelství".

Olympijská vlajka

Návrh poprvé předložil P. de Coubertin při VI. olympijském kongresu v Paříži v roce 1914. Poprvé zavlála na olympiádě v roce 1920 v Antverpách. Od té doby se předává jako štafeta vždy dalším pořadatelům. Pět spojených kruhů na bílém podkladu představuje pět kontinentů, spojených olympijskou myšlenkou

modrá (Evropa)

černá (Afrika)

červená (Amerika)

žlutá (Asie)

zelená (Austrálie)

Olympijský oheň

V roce 1928 rozhodl Mezinárodní olympijský výbor, aby byl oheň zapálen ve starobylé Olympii. Myšlenka však nebyla realizována a na OH do Amsterdamu v roce 1928 ani do Los Angeles v roce 1932 oheň přenesen nebyl. Teprve v roce 1934 byl oheň zapálen slunečními paprsky na Olympu a přenesen do Berlína na hry v roce 1936. Od té doby se používá originální zapálení ohně čůčkou od slunečních paprsků.

Olympijské heslo

Vyjadřuje cíl olympijského hnutí a úsilí o neustálý pokrok:

Citius - rychleji

Aldus - výše

Fortius – silněji.

Olympijská přísaha

Skládají ji závodníci i rozhodčí. První slib závodníků byl složen na OH v roce 1920 v Antverpách.

Text přísahy pronese vybraný sportovec pořadající země:

Jménem všech závodníků slibuji, že vystoupíme na olympijských hrách jako čestní soupeři, poslušní pravidel, která je řídí, za sport bez dopingu a drog, v rytířském duchu pro slávu sportu a čest našich družstev.

Text přísahy, kterou pronese jeden z rozhodčích pořadající země:

Jménem všech rozhodčích a činovníků slibuji, že na těchto olympijských hrách splníme nám uložené úkoly ve vší nestrannosti, s úctou k řádům a věrni zásadám sportovního ducha. (Dobrovodský, 1984), (Nový věk s.r.o., 2008)

4 Charakteristika oštěpu (sportovní disciplíny)

Hod oštěpem se řadí mezi vrhačské disciplíny stejně jako vrh koulí, hody míčkem, diskem a kladivem. Technicky se jedná o velice složité disciplíny, u kterých je zapotřebí vysoce rozvinutá motorická dovednost. Dalším specifíkem úspěšného sportovce jsou tělesné dispozice a psychika závodníka, který se musí dokázat vyrovnat s vnějšími proměnlivými podmínkami závodu.

Atletické vrhy řadíme mezi disciplíny rychlostně-silového typu. Na rozdíl od vrhu koulí nebo hodu kladivem, kde je nejdůležitější silový potenciál, se v hodu míčkem a oštěpem klade důraz na pohybovou rychlost. Podle pohybového průběhu se vrhy a hody dělí na posuvné (přímočaré) a otáčivé (rotační). Otáčivý průběh je koordinačně náročnější a oproti posuvné technice umožňuje v nápráhových pohybech lépe využít excentrickou svalovou kontrakci.

Rozběh, předodhodové kroky spojené s náprahem a vlastní odhod musí být jeden sladěný pohybový celek, při němž záleží na rytmizační schopnosti oštěpaře a stupňované rychlosti provedení. Při porušení plynulosti nebo ztrátě rychlosti dochází k nedostatečnému využití kinetické energie a to nepříznivě ovlivňuje výkon. Ve finální fázi je důležité zkoordinovat přechod z cyklické do acyklické fáze a sladit zapojení dolních končetin, trupu a paží do hodu. Hnací silou v cyklické části rozběhu jsou opakující se odrazové impulzy včetně impulzního přeskočení do odhodového postavení. Při odhodové části, tedy ve fázi napínání a spuštění luku (oštěpařský luk), se naplno projeví setrvační síly získané rozběhem. Při optimálním výkonu v odhodové fázi vykonávají hlavní pracovní zátěž natahovače dolních končetin, vzpřimovače a rotační svaly trupu, břišní svaly, pletenec ramenní, natahovače předloktí a ohybače zápěstí.

Výkon je podmíněn okamžitou rychlostí vzletu náradí, a proto je dominantním znakem dobrého výkonu pohybová rychlost vrhače. Při vysoké pohybové rychlosti, vrcholící doslova bleskovým švihem paže, může přesáhnout rychlost vzletu oštěpu 100-115 km/hod.

Rozběh u mužů je v průměru 26-30 m dlouhý. U žen bývá rozběh i tři metry kratší. (Šimon, 2004)

4.1 Historie hodů oštěpem

Hod oštěpem je považován spolu s hodem diskem za jednu z nejstarších atletických disciplín. Již pravěký člověk používal oštěp, který měl v rozštěpu vsunutý ostrý kámen, jako loveckou zbraň k obstarání potravy. Aby byl člověk v lovu s oštěpem účinnější, musel zdokonalovat techniku hodů, aby dokázal hodit dále nebo přesněji. S tím se vyvíjel i tvar oštěpu. Pro větší účinnost nasazoval později na rovné klacky, jimiž házel, ostré hroty (kost, pazourek apod.), a tu je již možno mluvit o oštěpu.

Řecko - antické olympijské hry

V roce 708 př. n. l. byl hod oštěpem součástí starořeckého pětiboje – pentatlonu. Rozměry oštěpu nebyly jednotné stejně jako soutěže, které neměly stanovená přesná pravidla. Řecký oštěp byl vyroben z olivového dřeva a měl délku asi 230 - 240 cm a váhu 400g. Oštěp se držel jiným způsobem než dnes. V těžišti oštěpu bylo kožené poutko – ankyla, do kterého se vsunul ukazovák nebo prostředník nebo oba prsty najednou. Soutěže v hodů oštěpem nalézáme v antických hrách ve dvojím provedení, házelo se do terče nebo do dálky. Výkony v této době se nemohou srovnávat s těmi dnešními kvůli rozdílným parametrům oštěpů. Je známo, že se délky hodů pohybovaly až okolo 46 m. Hod oštěpem byl tradiční disciplínou po celou éru antických olympijských her, které trvaly až do jejich zániku císařem Theodosiem I. roku 394 n. l. Po zániku olympijských her se hod oštěpem objevoval jen jako lovecký a bojový prostředek, který byl vyhrazen pouze privilegovaným vrstvám. (Harmati, 1971), (Kněnický, 1977)

Vývoj a zařazení oštěpu do novodobých OH, změna parametrů oštěpu

Zvláštní význam měl hod oštěpem ve skandinávských zemích, kde se stal kolem roku 1780 jakousi národní disciplínou, symbolem národní nezávislosti. Z těchto dob měl oštěp délku 260cm a váhu 800g.

Mezi tělesná cvičení se znovu dostává na začátku 19. stol. zásluhou Švédů. Do roku 1895 se házelo jen z místa, pak se přidal asi 10 metrový rozběh. Jako samostatná sportovní disciplína je hod oštěpem poprvé zařazen do programu tzv. olympijských meziher v Aténách roce v 1906. Do programu novodobých OH je hod oštěpem zařazen v roce 1908 v Londýně. Tehdy byly vypsané dvě samostatné soutěže – hod volným způsobem (držení a vypouštění z konce oštěpu) a švédský způsob (s držením v těžišti za vinutí). V obou zvítězil Švéd Lemming výkony 54,43 m a 54,83 m, světový rekordman 1889-1912, který první překročil hranici 50m a 60m). (Kněnický, 1977)

Po Lemmingovi přišla éra dalších závodníků a to především Finů. Jedním z nich byl dvojnásobný vítěz OH Jonni Myyrä, který zapojil do odhodu trup. Jako první se přes 70m hranici dostal Švéd Lundqvist v roce 1928. Před 2. světovou válkou byl králem oštěpu Fin Matti, který dokázal pokořit světový rekord celkem desetkrát a v podstatě položil základy současné techniky hodu.

Roku 1926 se ustanovila váha ženského oštěpu na 600 g. Na olympijské hry se poprvé zařadil ženský oštěp až v roce 1932 na olympijských hrách v Los Angeles, kde vytvořila první oficiální světový rekord Američanka Gindeleová výkonem 46,74m.

V 50. letech 20. stol. přišel Američan Held s novou konstrukcí oštěpu. Oštěp měl doutníkovitý tvar a držel se těsně za těžištěm. Oštěp díky tomu ostře neklesal, ale volně plachtil, často se ani nezabodával. Díky této nové konstrukci se opět vzdálenost dopadu posunula. V roce 1956 přišel Španěl Erausquin s novým způsobem odhodu, vypouštění oštěpu s použitím diskařské otočky. Tímto způsobem způsobil malou revoluci v oštěpařském světě. Hodil 83,40 m a brzy jiní, kteří ho napodobili, házeli tímto způsobem více než dosavadním klasickým

způsobem. Bylo dosahováno výkonů i přes 100 m; vynikali zde zvláště diskaři. Z důvodu bezpečnosti byla rotační technika IAAF zakázána.

V roce 1958 vévodila ženským světovým tabulkám Dana Zátopková. Třikrát během sezony vylepšila světový rekord až na hodnotu 56,67 m, což byl i její osobní rekord. Němka Petra Felkeová během své kariéry třikrát posunula hodnotu světového rekordu. V roce 1988 se jí podařilo poslat oštěp do vzdálenosti 80,00 m, což byl nejdelší ženský hod vytvořený starým typem oštěpu vůbec.

V roce 1964 na přípravě před OH v Tokiu poprvé pokořil 90-ti metrovou hranici hodu Nor Pedersen (91,72 m). První pokořitel stometrové hranice byl východoněmecký oštěpař Uwe Hohn roku 1984. V Berlíně poslal starý typ oštěpu do vzdálenosti 104,80 m. O více než pět metrů vylepšil tehdejší světový rekord Američana Toma Petranoffa, který hodil v roce 1983 v Los Angeles 99,72 m. (Luža, 1995)

1. dubna 1986 IAAF rozhodla změnit z důvodu bezpečnosti konstrukci oštěpu posunutím těžiště o čtyři cm dopředu, čímž došlo ke zkrácení hodů (oštěp přestal plachtit). Dnešní oštěp se drží v těžišti a díky tomu po kulminaci vrcholu paraboly poměrně ostře klesá a zabodává se (dříve se často stávalo, že se oštěp nezabodl, sklouzl po zemi a nezanechal stopu, čímž nemohl být hod uznán). V roce 1999 došlo k posunutí těžiště o 4 cm dopředu i v kategorii žen.

Dnes drží současný světový rekord hodu oštěpem Čech Jan Železný výkonem 98,48m z německé Jeny (1996). Po změně pravidel v oblasti těžiště ženského oštěpu je držitelkou světového rekordu délkou 72,28m Češka Barbora Špotáková z roku 2008 ze Stuttgartu.

V současné době se řadí mezi světovou špičku oštěpaři, jejichž výkony stabilně přesahují hodnotu 81 m. Tento výkon často bývá kvalifikačním limitem pro účast na světovém mistrovství. U žen je tato hranice přibližně za 60 metry.

Ve Španělsku dodnes existuje národní disciplína, hod tyčí do dálky. Tradičně se hází s otočkou (závodníci namáčejí tyč do mýdlové vody, aby tyč lépe vyklouzla z ruky). (Novák, 1963)

Vývoj techniky hodu oštěpem

1. Švédský způsob, u něhož se náprah prováděl přenesením oštěpu vzad nad ramenem současně se záklonem a „zkřížným“ krokem. Házelo se ze záklonu. Představitelem tohoto způsobu byl Švéd E. V. Lemming.
2. Původní finský způsob přinesl od r. 1913 změnu ve vedení oštěpu a náprahu. Jeho objevitel, Fin J. Myyra, nepřenášel oštěp nazad těsně před hodem, nýbrž během dvou předcházejících kroků. Trup otáčel k oštěpu, který nechával více stranou. To umožňovalo bezpečnější akci a delší působení síly na oštěp.
3. Nový finský způsob znamenal od r. 1927 další zdokonalení techniky. Byli to Finové E. Pentilla a M. Jarvinen, kteří ještě více prodloužili působení síly na oštěp úklonem k házející paži, plně zapojili do hodu nohy a trup a plynule spojovali rozběh s odhodem se stupňováním rychlosti. Výkonnostní vývoj oštěpařů se tímto způsobem podstatně uspíšil.

Současná technika hodu oštěpem je v podstatě stejná jako Jarvinenova a Pentillova. Liší se jen v některých detailech: nohy se podílejí výraznějším způsobem při odhodu, oštěp v náprahu není nesen tak nízko pod ramenem, zátaž je prováděn při malém odhodovém úhlu (Kněnický, 1977).

4.2 Pravidla

Způsob hodu

- 1)
 - a) Závodník musí oštěp držet za vinutí. Oštěp musí být hozen přes rameno nebo přes horní část házející paže, nesmí být vržen ani mrštěn. Neortodoxní styly jsou zakázány.
 - b) Hod je zdařený pouze tehdy, když se hrot kovové hlavice oštěpu dotkne země dříve, než jakákoliv jiná část náčiní.
 - c) V celém průběhu pokusu až do vypuštění oštěpu z ruky se závodník nesmí zcela otočit tak, aby byl zády k odhodovému oblouku.

2)

Jestliže se kdykoliv v průběhu hodů oštěp zlomí, nesmí být takový pokus považován za nezdařený, pokud byl proveden v souladu s pravidly. Pokud přitom závodník ztratí rovnováhu a poruší některé ustanovení tohoto pravidla, musí to být považováno za neplatný pokus a závodník má právo na opakování pokusu.

Náčíní

3)

Oštěp se skládá ze tří částí- hlavice, těla a vinutí úchopu. Celé tělo oštěpu musí být zhotoveno z kovu nebo jiného vhodného homogenního materiálu a musí být připevněno ke kovové hlavici zakončené ostrým hrotem.

Povrch těla oštěpu nesmí mít žádné jamky, hrbolky, rýhy nebo plastické švy, díry nebo zdrsnění a jeho plocha musí být hladká a po celé délce jednotná.

Pozn.: Je-li hlavice oštěpu zhotovena tak, že na její konec je navařen zesílený hrot, je takové provedení přípustné jen tehdy, pokud je povrch hlavice hladký a po celém povrchu jednotný.

4)

Vinutí musí překrývat těžiště náčiní a nesmí zvětšovat průměr těla o více než 8 mm. Může mít pravidelné vzorování, neklouzavý povrch, ale bez držáků, zářezů či prohlubní jakéhokoli druhu. Vinutí musí mít všude stejnou tloušťku.

5)

Průřez oštěpu musí být po celé délce kruhový (viz Pozn.1). Největší průměr těla oštěpu musí být bezprostředně před vinutím. Střední část těla oštěpu, včetně části pod vinutím, může být válcová nebo se mírně zužovat směrem dozadu, avšak zmenšení průměru od bezprostředního počátku vinutí po jeho konec nesmí v žádném případě být větší než 0,25 mm. Od vinutí se oštěp musí pravidelně zužovat směrem ke hrotu i směrem ke konci. Podélný profil od vázání po hrot na jedné straně a ke konci na druhé straně musí být přímý nebo mírně

konvexní (viz Pozn. 2). Po celé délce oštěpu se jeho průměr nesmí náhle měnit, vyjma bezprostředně za hlavicí a před i za vinutím. Na konci hlavice se průměr nesmí zmenšit o více než 2,5 mm a tato odchylka smí být jen do vzdálenosti 300 mm od hlavice.

Pozn. 1: Ač má být příčný průměr kruhový, je přípustný rozdíl 2 % mezi největší a nejmenší hodnotou průměru. Střední hodnota obou údajů musí odpovídat stanoveným parametrům.

Pozn. 2: Tvar podélného profilu je možno snadno zkontrolovat pomocí kovového pravítka dlouhého nejméně 500 mm a dvou měrek o tloušťce 0,20 mm a 1,25 mm. V mírně konvexní části profilu se pravítko po přiložení bude po povrchu kolébat, v rovné části nesmí být nikde možno vložit mezi přiložené pravítko a povrch oštěpu měrku 0,20 mm. Avšak v oblasti bezprostředně za místem spojení hlavice a těla nesmí být možnost vložit měrku 1,25 mm.

6)

Oštěp nesmí mít žádné pohyblivé části nebo zařízení, které by při hodů mohlo změnit polohu těžiště oštěpu nebo jeho letové vlastnosti.

7)

Zúžení oštěpu ke hrotu kovové hlavice musí být takové, že vrcholový úhel na hrotu hlavice není větší než 40'. Průměr těla oštěpu ve vzdálenosti 150 mm od hrotu nesmí překročit hodnotu 80 % maximálního průměru těla oštěpu. V poloviční vzdálenosti mezi hrotem a těžištěm oštěpu nesmí průměr těla oštěpu překročit hodnotu 90 % jeho maximálního průměru.

8)

Zúžení těla oštěpu směrem ke konci musí být takové, že průměr těla uprostřed mezi těžištěm a koncem oštěpu nesmí být menší než je hodnota 90 % jeho maximálního průměru. Ve vzdálenosti 150 mm od konce nesmí být průměr těla oštěpu menší než 40 % jeho maximálního průměru. Průměr těla oštěpu na samém konci nesmí být menší než 3,5 mm. (Žák, 2002)

4.3 Moderní technika hodů oštěpem

Držení oštěpu

U nejběžnějších variant úchopu je důležitá jedna společná zásada: vinutí leží vždy v celé dlani tak, že vychází žlábkem u zápěstí a palec s dalším prstem jsou zaklesnuty za konec vinutí proti sobě. Nejčastěji jsou používány dvě metody držení:

1. Finský způsob:

Palec a prostředník se opírají o konec vinutí, ukazovák je napříč pod oštěpem, částečně přiložen k prostředníku a podílí se nejen na stabilizaci polohy oštěpu v náprahu, ale je i částečně zapojen do zátahu.

2. Švédský způsob:

Palec a ukazovák se opírají o konec vinutí. Ukazovák je nejaktivnější prst ruky a je plně využit k závěrečnému odhodovému impulsu a k rotaci. (Kněnický, 1977)

Zřídka se používá i úchop zvaný „vidličkou“, kdy je oštěp veden mezi ukazovákem a prostředníkem.

Rozběh a nesení oštěpu

U mužů bývá délka rozběhu okolo 26-30 m. U žen je tato délka přibližně o 3 metry kratší. Rychlost bývá stupňovaná a v závěrečné části se pohybuje u mužů v rozmezí 8-9 m/s. U žen je rozběhová rychlost nižší. S rostoucí rychlostí se mění délka a frekvence kroků. Oštěpaři často umísťují u rozběžiště dvě značky, které znázorňují rozběhovou a náprahovou část.

Během úvodní části rozběhu (rozběhová část – přibližně 20-22 m), je paže s oštěpem v blízkosti hlavy, přibližně ve výši tváře až spánku a rytmicky se pohybuje vpřed a vzad v souladu s kroky. Loket je soustředěn mírně zevnitř a špička oštěpu směřuje vpřed mírně dovnitř. (Šimon, 2004)

Nápřah a přechod do odhodového postavení

Nápřahová část rozběhu je vzdálená přibližně 7-12 m od břevna. Při dokroku nohy k nápřahové značce začíná příprava k odhodu. Během této fáze se snaží oštěpař zaujmout co nejvýhodnější odhodové postavení a stupňuje již získanou rychlost. Nejčastěji se používá dvoukrokový nebo čtyřkrokový rytmus.

Technicky nejméně náročný a nejpoužívanější je hod při čtyřkrokovém rytmu předodhodových kroků, při výrazné rytmizaci levé nohy: "První krok" začíná rázným odrazem levé nohy z nápřahové značky a prudkým přeskokem pravé nohy kupředu. Současně s přeskokem pravé nohy probíhá přenesení oštěpu nazad do nápřahu. "Druhý krok" z pravé nohy na levou je delší než krok předchozí. Dochází při něm ke snížení těžiště, dokončuje se nápřah a trup se vytáčí vpravo nazad stranou. Osa ramen a podélná osa oštěpu jsou přibližně rovnoběžné. "Třetí krok" spojuje rozběh a odhod. Je zahájen výrazným odrazem z levé nohy se snahou o rychlé přemístění pravé nohy daleko vpřed a zároveň se snahou o co největší předběhnutí trupu a paže s oštěpem. Chodidlo pravé nohy směřuje patou k zemi a staví se na zem přes vnější část s vytočením mírně vpravo stranou od osy rozběhu. S vybočením chodidla dochází i k vybočení pánve, čímž se umožňuje větší zapojení rotačních svalů trupu a prodlužuje se tím také dráha zátahu. Pravá noha aktivně přejímá váhu těla a rychle prodlužuje pohyb vpřed bez přerušování do odhodového postavení. (Kněnický, 1977)

Nápřahový pohyb je spojen s rotací ramen a s posunutím oštěpu za rovinu ramen. Pro přesun oštěpu se používají tři způsoby:

1. Oštěp je nesen přímo nazad do nápřahu.
2. Přenesení oštěpu nazad do nápřahu vrchním obloukem.
3. Přenesení oštěpu nazad do nápřahu spodním obloukem.

Ruka drží vinutí oštěpu pevně, ne však křečovitě, přibližně v úrovni ramene. (Šimon, 2004)

Odhodové postavení a odhod

„Čtvrtý“ krok“ je charakteristické odhodové postavení. Levá noha po ukončeném odrazu do přeskoku se co nejrychleji přemísťuje do opory. Rychlost dokroku pravé nohy a zapření levé nohy o zem musí být veliká a ve značné míře rozhoduje o kvalitě finální fáze hodů. Mezi tím pokračuje plynule pohyb těla vpřed přes pravou nohu. Po přechodu těla přes oporu na pravé noze dochází k jejímu náponu a současně dochází k protlačení pánve kupředu. Pravé koleno se vytáčí buď vlevo mírně dolů dovnitř a pata ven, nebo zůstávají koleno s chodidlem v ose rozběhu. Dokrok levé nohy se uskutečňuje přes patu s okamžitým sešlápnutím chodidla na zem. Koleno levé nohy je mírně pokrčeno v okamžiku, kdy koleno pravé nohy přešlo do polohy souhlasné s rovinou hodů.

Trup se dostává nad levou nohu, následuje prudké trnutí trupu vpřed a pravého ramena vzhůru vpřed (oštěpař se dostal pod oštěp a tlačí hrudník vpřed, jako když se do oštěpu zavěsí). Hlava se nesmí zaklonit. Nejrychlejší pohyb musí provést paže. Loket je vytočen pod oštěp do směru hodů, švihnutí končí prudkým sklopením ruky v zápěstí. (Kněnický, 1977)

Vypuštění a let oštěpu

Délka hodů je především závislá na odhodové rychlosti a odhodovém úhlu. Tento úhel by měl být 40 - 42°. Při nízkém úhlu je oštěp stržený a dráha letu je příliš plochá. Naopak při velkém odhodovém úhlu vyletí oštěp do velké výšky a délka hodů se tím zkrátí. Pro svou délku je na oštěp kladen velký odpor větru, proto je potřeba správně oštěp do vzduchu položit. Dále je nutné, aby úhel odhodu byl stejný s úhlem položení. Poloha oštěpu v okamžiku jeho vypuštění je tedy důležitá pro celkový výsledek hodů. (Kněnický, 1977)

Přeskok – doznění pohybu

Během fáze rozběhu a odhodu dochází k získání energie, která je následně mohutně uvolněna během odhodu a hlavně v jeho konci. K doznívání pohybu vpřed dochází pomocí přeskoků na pravou nohu. Je nutné tedy vyměřit rozběh tak, aby i při tomto doznívání pohybu oštěpař nepřešlápl a nebo se neokradl na délce hodu. Optimální vzdálenost mezi místem vypuštění oštěpu a obloukem je přibližně 2 - 2,5 m (Kněnický, 1977).

4.4 Determinanty výkonu

Bioenergetické determinanty

Obecně je dáno, že každá tělesná práce je spojena s různě intenzivním výdejem energie. Způsob krytí je dán intenzitou a délkou doby výkonu. Hod oštěpem je krátkodobý, jednorázový výkon s vysokou až mezní intenzitou. Síla, kterou překonáváme odpor, má výbušný (explozivní) charakter. Je spojená s překonáváním nemaximálního odporu vysokou až maximální rychlostí, realizována při dynamické svalové činnosti.

Energie, uvolněná během celého procesu hodu oštěpem, je převážně anaerobní, tedy bez účasti kyslíku ve svalech. Celý proces hodu oštěpem čerpá energii rozkladem malých zásob ATP (adenosintrifosfát) uložených ve svalu. Takový jednorázový výkon je přímo pokryt volným ATP. Během tréninku však závodníci často aplikují zatížení s vysokým nasazením síly a vysokou frekvencí opakování. Příkladem je třeba opakované výbušné vyhazování koule, medicimbalu atd. Při takových výkonech samotná zásoba volných ATP nestačí a ATP je regenerován reakcí ADP (adenosindifosfát) s dalším makroergním fosfátem CP (kreatinfosfát). Z CP se uvolní molekula organického fosforu a spojením s ADP vznikne nová molekula ATP. Zásoba CP ve svalech je však malá a k jeho úplné obnově dochází až během 2-3 minut po výkonu, neutvoří-li se laktát.

Při rozsáhlejších posilovacích sériích, jako je cvičení s činkou nebo opakované odrazové cvičení, je energie získávána především z laktátové neoxidativní zóny cestou glykolýzy ze svalového glykogenu. V závěru tréninku provádějí závodníci další pohybové činnosti regeneračního a kompenzačního charakteru jako plavání, vyklusávání. V této fázi je energie čerpána z oxidativní zóny z glykogenu, z krevního cukru a z tuků.

Sportovní výkony jsou ovlivněné rychlostí rozpadu ATP a CP. Dále má nemalý význam hypertrofie, což je maximální množství makroergních fosfátů. Důležitá je taky aktivita velkého množství motorických jednotek složených z rychlých vláken typu FG (IIB) a velikost plochy příčného průřezu svalstva. (Šimon, 2004)

Morfologické determinanty

Vyvinutá síla při oštěpařském pokusu má veliký vliv na výkon oštěpaře. K tomu, aby byla síla maximální a uvolnilo se tak nejvíce energie vložené do odhodu oštěpu, je zásadní rychlost průběhu svalové kontrakce. Maximálně rychlý stah a maximální sílu umožňují rychlá svalová vlákna typu FG (IIB). Tato vlákna mají vysoce aktivní enzymy neoxidativního metabolismu a u trénovaných sportovců se v nich nacházejí větší rezervy ATP a CP. Svaly jsou rychlé, ale mají nízkou odolnost proti únavě. Velikost svalových kontrakcí se dá zvětšovat tréninkem a to převážně submaximálním až maximálním zatěžováním. Hlavní roli v zastoupení rychlých vláken typu FG hraje dědičný vklad. (Šimon, 2004)

Biochemické determinanty

Z hlediska somatotypu se v hodů oštěpem uplatňují především závodníci nadprůměrného tělesného vzrůstu s velkým rozpětím paží a širokými rameny. Další důležitá pohybová schopnost závodníka je kloubní pohyblivost (flexibilita). Na rozsah pohybů v určitém kloubu se podílí několik činitelů. Nejdůležitější činitelé jsou anatomická stavba kloubu, síla svalů zajišťující pohyb v kloubu, uvolnění svalů, aktivita reflexního systému svalové činnosti, věk, intenzita rozcvičení, teplota prostředí, únava. (Šimon, 2004)

Psychické determinanty

Celý proces probíhá v následujícím pořadí. Závodník se rozbíhá, následuje nápřah a přechod do odhodového postavení, při kterém se zvyšuje impulsita kroku a nohy předbíhají trup. V poslední fázi pak samotný odhod. Uvědomit si všechny pohyby je velice složité a je zapotřebí všechny fáze nejdříve natrénovat samostatně a teprve poté vše spojit do jednoho souvislého celku. Během celého procesu přechází závodník z pravidelného cyklického rozběhu do složitého acyklického pohybu a to dělá hod oštěpem jednou s technicky nejnáročnějších disciplín.

Celou koordinaci pohybů ovládá centrální nervová soustava (CNS), která řídí a koordinuje veškeré funkční systémy organismu jako celek, včetně řízení motoriky. Čím je pohybová koordinace náročnější, tím vyšší je činnost řízení CNS. Během tréninku, kdy si závodníci osvojují a zdokonalují jednotlivé fáze hodu oštěpem, se veškeré pohyby ukládají do motorické paměti. Opakováním pohybů uložených v motorické paměti se činnost CNS snižuje. Během zdokonalování dochází také k rozvoji funkcí angažovaných analyzátorů, příslušných procesů poznávacích a také volních. Osvojení pohybů se dá pozorovat jako míra stabilizace, plynulosti a ekonomičnosti činnosti. (Šimon, 2004)

Ostatní faktory ovlivňující výkon

Kromě zmíněných determinant ovlivňuje výkon řada dalších podstatných faktorů. Některé faktory mohou být pro všechny závodníky startující v jednom závodě stejné. Většinou je to soubor vnějších podmínek působících na závodníka v průběhu závodu, ale i před závodem. Příkladem je významnost soutěže, zázemí, délka soutěže, klimatické podmínky během závodu. Právě klimatické podmínky lze v průběhu závodu částečně ovlivnit a bývají propojené s taktikou. S tím souvisí správný výběr náčiní s nejlepšími aerodynamickými vlastnostmi pro dosažení maximálního výkonu v daných podmínkách.

Výhodou každého jednotlivce je optimální tréninkové zázemí, kde by v ideálním případě neměly chybět venkovní i kryté vrhačské sektory, posilovna, náradí, náčiní apod.

Důležitá je osobnost závodníka, který by měl být schopen zmobilizovat všechny funkce organismu před výkonem a během výkonu. Celý sled činností, které závodník musí provést při výkonu, potřebuje obrovskou schopnost koncentrace. Velkou roli hraje závodníková vůle, se kterou je spojená svědomitost a vytrvalost. Většina soutěžících se během své přípravy setká s pocitem frustrace a nedostatkem motivace a i to může mít veliký vliv na výkon. (Šimon, 2004)

Výběr talentů

Talent obsahuje celý soubor předpokladů, vlastností a vloh, které ovlivňují celkovou výkonnost závodníka. Například Jan Železný je mnohými odborníky považován, díky svým mimořádným vrozeným genetickým a neurofyzilogickým dispozicím, za ideální obraz oštěpaře. Železný svými výkony vynikal již v žákovském věku. Rychle se učil novým koordinačně složitým pohybům. Měl velkou švihovou rychlost paže při odhodu.

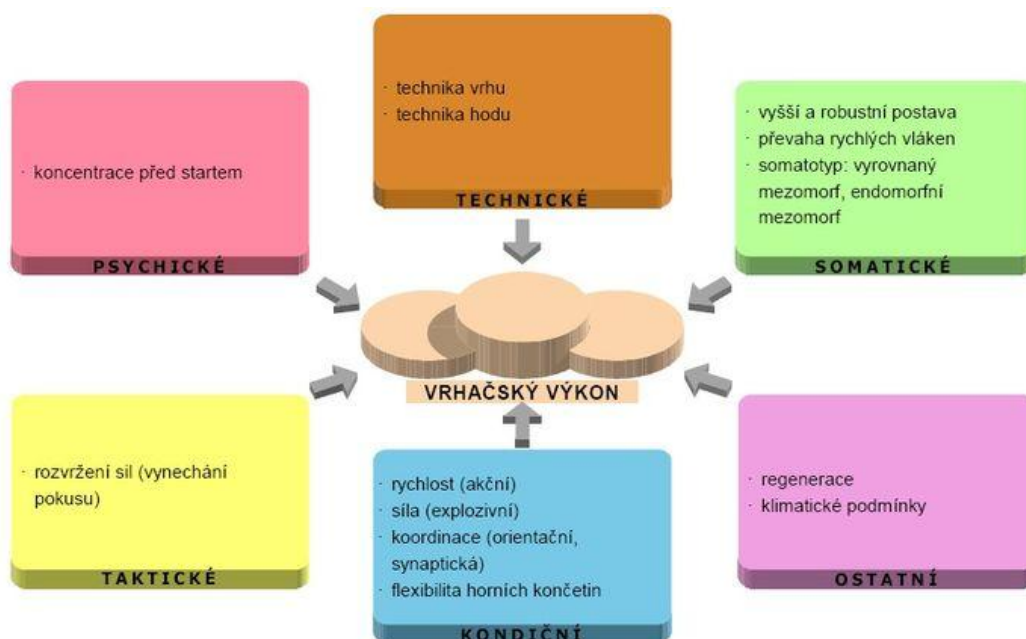
Při výběru talentů dětí je důležité určit nejvhodnější věk na rozpoznání potencionálních předpokladů na další výkonnostní růst a dosažení vrcholového sportovního výkonu v dospělosti. Všeobecně se v atletice za optimální věk považuje 10–14 rok (Moravec, 2004). Pro vrhačské disciplíny je ideální věk pro specializaci 13-15 rok. Při výběru talentů jsou nejdůležitější následující předpoklady:

- Neurofyzilogické předpoklady – zastoupení rychlých vláken typu FG (II. B) ve svaích (viz. Morfologické determinanty). Většinou se tyto předpoklady ověřují pomocí motorických testů (krátké sprinty, skok do dálky z místa, výskok z místa, autový hod plným míčem, hod koulí vzad přes hlavu apod.).
- Somatické předpoklady – hodnotí se aktuální tělesná výška dítěte, délka rozpětí ramen, šířka ramen, délka chodidla, tělesná váha. Dále se hodnotí kloubní pohyblivost a ohebnost páteře. Tělesná výška v dospělosti se dá předvídat podle velikosti chodidla. Podle studií Sirise (In: Aule-Loko, 1983) chlapeci vyrůstají o 26 až 33 cm v období 10-15 let. Dívky ve stejném věku vyrůstají o 24-26 cm. Ve věku 15-18 let se růst zpomaluje a chlapecký

přírůstek je 5-11 cm a u dívek 1-2 cm. V dalších letech již k velkému nárůstu nedochází a růst se zastavuje v 19 až 20 letech.

- Koordinační předpoklady – koordinační schopnosti se často sledují během různých her. Pro výběr budoucích oštěpařů je důležitá rychlost švihů paží při odhodu. Takovou schopnost lze pozorovat například při hraní basketbalu, volejbalu, softbalu. Dále je důležitá prostorová orientace a rovnováha. Ideální cviky mohou být různé poskoky, obraty, otočky se zavázanýma očima. Koordinační předpoklady nebo schopnost zrychlovat a zpomalovat lze pozorovat i v jiných atletických disciplínách.
- Předpoklady sportovce k rychlostně-silovým projevům – pomocí dynamometru lze změřit vertikální výskok na odrazové desce. Zkušený trenér pozná předpoklady pro výbušný projev vizuálně. Například při vrhu koulí obouřuč vzad přes hlavu sleduje explozivní sílu napnutí nohou a paží.

(Šimon, 2004)

Obr. 1 Faktory sportovního výkonu – vrhy a hody¹

¹ Zdroj: <http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/fsps/ps10/fyziol/web/sport/atletika-hody-vrhy.html>

5 Úspěchy českých a československých oštěpařů na OH

Kritéria výběru oštěpařů

V této kapitole jsou zmíněni všichni reprezentanti Česka a Československa, kteří se kdy účastnili OH v hodů oštěpem. Obsáhlost informací je závislá od dosaženého úspěchu. Rozhodující jsou tři kritéria:

- Převážná část kapitoly je věnována olympijským medailistům, u kterých je podrobně popsán jejich životopis a detaily z olympijských závodů, ve kterých obsadili medailové pozice.
- Dále je zde stručně uveden přehled a sportovní úspěchy závodníků, kteří se dokázali probojovat olympijskou kvalifikací do užšího finále (8 závodníků s nejlepším výkonem po třech kolech ve finále postupuje do užšího finále, kde má k dispozici další tři pokusy).
- Celou historii českých a československých úspěchů doplní zmínka o závodnících, kteří se sice dokázali kvalifikovat na olympiádu, ale do užšího finále nepostoupily.

V kapitole jsou zvlášť uvedeny informace o zástupcích ženské a mužské kategorie, chronologicky uspořádané od zařazení hodů oštěpem do olympijského programu (ženy - 1932, muži - 1908).

5.1 Dana Zátopková

Obr. 2 Dana Zátopková²

Dana Zátopková, rozená Ingrová, je držitelkou zlaté olympijské medaile v hodu oštěpem a manželkou legendárního běžce Emila Zátopka. Celkem sedmnáctkrát překonala československý oštěpařský rekord a zapsala se tak zlatým písmem do dějin českého sportu.

Narodila se 19. září 1922 v Karviné-Fryštatě. Shodou okolností se narodila ve stejný den jako její budoucí manžel Emil Zátopek. Vyrůstala v harmonické rodině ve Vacenovicích u Kyjova v moravském Slovácku (okres Hodonín). Její matka si přivydělávala jako maléřka a otec byl velitelem pluku v Uherském Hradišti. Studovala gymnázium v Uherském Hradišti, kde se poprvé setkala s atletikou. Během druhé světové války a krátce po ní však našla zalíbení v házené.

² Zdroj:

<http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=47298&newsid=47286&listid=8&tmplid=122>

Na začátku druhé světové války zastihlo rodinu Ingrovu těžké životní období spojené se zatčením otce. Nejdříve byl zajat jako rukojmí, později prodělal Dachau a Buchenwald a poté byl přesunut na Špilberk, kde byl rok vězněn. Nakonec byl propuštěn před heydrichiádou a to mu s největší pravděpodobností zachránilo život.

V průběhu války se dostala na seznam mladistvých (22. ročník), kteří měli odcestovat do Německa na práci. V té době však byla nepostradatelnou oporou házenkářského týmu v Hradišti. Nakonec snahou všech fanoušků házené našli Zátopkové místo na nádraží u vozové služby. Takové zaměstnání bylo bráno jako práce důležitá pro průběh války a Zátopková tedy mohla v Hradišti zůstat. Později v roce 1949, s týmem Slovácké Slavie Uherské Hradiště vyhrála mistrovství Československa.

Po válce Zátopkovou zastihlo onemocnění Paratyfem z masa, které požila po závodech s týmem házené v Polsku. Nemoc měla za následek zánět pobřišnice, střev a velké problémy s dalšími vnitřními orgány. Tyto dlouhodobé zdravotní potíže jí znemožnily delší dobu trénovat.

S oštěpem se poprvé setkala v roce 1946 na vysoké škole v Brně. Na atletických závodech v Třeboni si vyzkoušela hod oštěpem a dosáhla senzačního výkonu 34 m. Školští trenéři si talentu Zátopkové všimli a hned jí zaregistrovali na nadcházející mistrovství republiky, kde se výkonem 32,36 m stala mistryní Československa v hodu oštěpem pro rok 1947.

Postupně se přestala věnovat házené a soustředila se už jen na atletiku. V roce 1948 obhájila titul mistryně Československa výkonem 40,06 m. Tento titul získala celkem 13 krát, poslední v roce 1960. Ve stejném roce se ještě jako Dana Ingrová kvalifikovala na své první olympijské hry v Londýně (XIV.), kde nakonec skončila na 8. místě výkonem 39,64 m. Krátce po Hrách olympiády se provdala za Emila Zátopka.

Z Brna odešla do atletického oddílu v Gottwaldově, kde získala mnoho zkušeností a její výkony se rychle zlepšovaly. V 50. letech startovala v Praze postupně za Spartu, Duklu a Rudou hvězdu.

Svého největšího úspěchu se Dana Zátopková dočkala roku 1952 na XV. olympijských hrách v Helsinkách. Ve stejný den vítězství svého manžela Emila v běhu na 5 000 metrů zvítězila ve své disciplíně i ona hodem za hranici padesáti metrů (50,47 m). Další úspěchy pak na sebe nenechaly dlouho čekat. V letech 1954 v Bernu (52,91 m) a 1958 ve Stockholmu (49,29 m) se stala mistryní Evropy. V roce 1955 byla první ve světových tabulkách. V Melbourne, na XVI. olympijských hrách v roce 1956, se Zátopkové nepovedlo obhájit prvenství z Helsinek a skončila na čtvrtém místě výkonem 49,83 m.

O dva roky později, v roce 1958, se Zátopková dokázala zlepšit a opět se světu ukázala v tom nejlepším oštěpařském světle. Vše začalo v červenci v Praze vytvořením světového rekordu výkonem 55,73 m. V srpnu pak zvítězila na ME ve Stockholmu novým světovým rekordem 56,02 m. V září pak Zátopková světový rekord zlepšila potřetí v Budapešti, kde poslala svůj oštěp do vzdálenosti 56,67 m. Tento výkon již do konce své kariéry zlepšit nedokázala.

Poslední vrcholnou atletickou soutěží, jíž se Zátopková účastnila, byly XVII. olympijské hry v Římě v roce 1960, kde vybojovala druhou olympijskou medaili. Výkonem 53,78 m získala druhé místo a tedy stříbrnou olympijskou medaili (na čtvrtém místě pak skončila další československá oštěpařka, V. Pešková).

S aktivní sportovní kariérou se Dana Zátopková rozloučila v roce 1962. Poté pracovala jako trenérka atletiky a dokázala poradit desítkám oštěpařských talentů. V letech 1964-1980 byla na ČSTV ústřední trenérkou vrhačských disciplín. Byla s manželem skvělou propagátorkou sportu, atletiky. Zúčastnili se stovek besed, jezdili po celém světě. Trénovali na Kubě i v Indonésii, ve Vietnamu i v Číně. Mezi roky 1960-1972 byla zároveň členkou ženské komise Mezinárodní atletické federace (IAAF). V roce 1988 byla odměněna Olympijským řádem. Zastávala významné funkce v Klubu českých olympioniků,

pomáhala časopisu Atletika jako dlouholetá předsedkyně redakční rady. Dana Zátopková žije v Praze a aktivně se účastní českého olympijského hnutí.

Za svoji sportovní kariéru získala v mezistátních utkáních 22 prvních míst, 6 druhých a 3 třetí místa. Dosáhla v 66 závodech výkonu přes 50 m, z toho 37 přes 52 m, v 13 přes 54 m. Byla držitelkou světového rekordu a 14 krát překonala československý rekord.³ (Mašek, 1962),

5.1.1 OH 1952 Helsinky

XV. letní olympijské hry se uskutečnily v době od 19. července do 3. srpna 1952 ve finských Helsinkách. Pořadatelské město bylo vybráno v roce 1947 v soutěži mezi Amsterdamem a americkými městy Los Angeles, Minneapolis, Detroit, Chicago a Filadelfie.

Her se účastnil rekordní počet výprav i účastníků. Z 69 zemí se předvedlo téměř pět tisíc sportovců. Poprvé přesáhl počet žen, reprezentujících 41 zemí, hranici pěti set (518). Počet závodníků mohl být větší, kdyby i do MOV nepronikla politická diskriminace, třebaže ji Charta MOV důrazně odmítala. Jednou takovou problémovou zemí byla Čína.

1. října Mao Ce-tung vyhlásil Čínskou lidovou republiku a stal se jejím předsedou. Čínská občanská válka tak skončila vítězstvím komunistů a porážení nacionalisté pod vedením Čankajška se uchylují na Tchaj-wan. Nacionalisté na Tchaj-wanu založili i vlastní olympijský výbor a MOV ho uznal jako národní olympijský výbor Číny. Čínská lidová republika však založila taky vlastní olympijský výbor a MOV vyřešil tento problém tak, že neuznal ani jeden výbor. Kvůli neúnosnosti situace však nakonec MOV reprezentanty z Číny i Tchaj-wanu pozval. Tchaj-wan však pozvání odmítnul a do Pekingů přišlo pozvání tak pozdě, že do Helsinek přijela pouze skupinka pozorovatelů a jediný sportovec, který Čínu symbolicky reprezentoval.

³ Zdroj: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/dana-zatopkova-1/>

Německá demokratická republika neměla v Helsinkách žádného zástupce. Olympijský výbor NDR vznikl 22. dubna 1951, ale MOV žádost o uznání výboru zamítnul s odůvodněním, že podle olympijských zákonů může mít jedna země jen jeden Olympijský výbor. V té době již existoval Olympijský výbor Spolkové republiky Německo, který byl uznán již v roce 1950. MOV v čele s novým předsedou Avery Brundagem požadovalo od Olympijského výboru NDR, aby se podřídil Olympijskému výboru NSR. To však NDR neučinila a OH se neúčastnila, kdežto ostatní německé území zastupovaly dokonce dvě výpravy – Západoněmecká a Sárská.

V roce 1951 na 45. zasedání MOV byl uznán Olympijský výbor SSSR. Delegaci SSSR tvořilo 295 členů a byla tak nejpočetnější ze všech zemí. S výjimkou pozemního hokeje startovali ve všech dalších sedmnácti sportovních odvětvích zařazených do programu OH. V jedenácti z nich dokázali získat medaili nebo alespoň body do neoficiálního hodnocení zemí. I když bylo již pár let po válce a „mírutvůrce“ MOV přijal do svých řad SSSR, Německo a Japonsko, v té době byl svět už v jiné válce, „studené“. V té proti sobě bojovaly komunistický blok sovětského impéria a kapitalistický blok severoatlantického společenství. Bojovaly spolu na poli ideologie, úspěchů hospodářských a sociálních, ovšem také v oblasti sportu. Příchodem sportovců SSSR v Helsinkách v roce 1952 se změnilo sportovní soutěžení pro radost z vítězství v lítý boj mezi oběma „studenoválečnickými“ tábory. Na jedné straně USA, na druhé SSSR.

Kromě zmíněného Sárška a Sovětského svazu byly OH premiérou pro sportovce Baham, Guayany, Hongkongu, Indonésie, Singapur, Ghany (tenkrát pod jménem Zlaté pobřeží) a Thajska. Dále se po nucené absenci v Londýně 1948 vrátili reprezentanti Německa, Japonska a Rumunska.

XV. OH jsou všeobecně považovány za mezník v dějinách moderního olympijského hnutí. Finové se předvedli jako výborní organizátoři s velkým porozuměním a citem pro potřeby tak náročné soutěže jaké jsou OH. Celé OH ukazovali světu svůj vztah k sportu a bohatým sportovním tradicím. Hry se staly velkou manifestací míru a přátelství mezi národy. Mír byl však v té době více

tužbou než skutečností. Během her padlo 186 olympijských a šestnáct světových rekordů a ne nadarmo se říkalo a psalo o dosud největších OH v historii.

Helsinský atletický stadión byl postaven pro XII. OH z roku 1940. Tehdy se Japonsko vzdalo pořádání her z důvodu druhé čínsko-japonské války a pořadatelství her bylo předáno finským Helsinkám. MOV však rozhodl, že z důvodu probíhající druhé světové války, se hry konat nebudou. Pro XV. hry byl stadión zmodernizován a jeho kapacita hlediště navýšena z padesáti tisíc na sedmdesát tisíc diváků.

V pořadí národů se na prvním místě umístily Spojené státy americké (40-19-17), druhý Sovětský svaz (22-30-19), třetí Maďarsko (16-10-16). (Anonymous, 2013)⁴

Československo obsadilo šesté místo, což byl v dějinách Československa nejlepší úspěch. Českoslovenští sportovci dokázali vybojovat 13 cenných kovů, z toho 7 medailí bylo z kovu nejvzácnějšího. Největší zásluhu reprezentace měl Emil Zátopek, který předvedl fantastický výkon ve třech nejtěžších vytrvaleckých disciplínách: v běhu na 5000 m, 10 000 m i v maratonu. Dosud žádný běžec zvítězit na jedněch hrách v těchto třech nejtěžších disciplínách nedokázal. Stal se tak hrdinou celých her. (Procházka, 1984)

Olympijský závod v hodu oštěpem

Finále ženského oštěpu se konalo 24. července 1952 na olympijském stadiónu v Helsinkách. V kvalifikaci startovalo celkem 19 sportovkyň, z nichž 17 postupovalo do finále. Kvalifikační limit byl stanoven na 38 m.

Mezi hlavní favoritky závodu patřila silná trojice sovětských reprezentantek Alexandra Čudinová, Jelena Gorčakovová a Galina Zybinová, která ovládla světové tabulky v roce 1951 výkonem 51,45 m. Dále vítězka olympiády z Londýna a tehdejší držitelka olympijského rekordu (45,57 m)

⁴Zdroj http://en.wikipedia.org/wiki/1952_Summer_Olympics

Rakušanka Herma Bauma. I Zátopková patřila mezi kandidáty na medaili, v květnu před hrami hodila v Lipsku 47,87 m a necelý rok před olympiádou vylepšila vlastní, československý rekord 49,90 m. (Mašek, 1962)

Sovětské závodnice svou roli favoritek potvrdily hned v kvalifikaci, kdy Čudinová vytvořila nový olympijský rekord 46,95 m a druhá Zybinová zaostala jen pár centimetrů za ní. Zátopková pak doplnila vedoucí trojici výkonem 45,57 m. Čtvrtá byla Gorčáková. Poslední sedmnáctku postupujících uzavírala Finka Kaisa Parviainen, která na OH v Londýně získala stříbrnou medaili výkonem 43,79 m.

Hned v první sérii finále se povedlo Zátopkové vytvořit hodem dlouhým 50,47 m nový československý rekord, který byl zároveň novým olympijským rekordem. Téměř o čtyři metry méně hodila Čudinová, která se usadila na druhé místo před třetí Gorčákovou. Hranici 46 metrů zdolala v první sérii i Dánka Lili Carlstedt a zaujala průběžné 4. místo.

V druhé sérii se Zátopkové tolik nedařilo a oštěp doletěl pouze za hranici 40 m. Zlepšit se však dokázala Gorčáková a výkonem 49,76 m přeskočila krajanku Čudinovou, která se nezlepšila a v zápětí klesla v pořadí ještě níže, když se před ni dostala výkonem 48,35 m Zybinová. Ve třetím kole se pořadí na předních příčkách neměnilo. Nejdelší hod předvedla Gorčáková (48,27 m). Do užšího finále se neprobojovala úřadující olympijská vítězka Bauma ani stříbrná Parviainen.

První hod v užším finále se Zátopkové nepovedl (43,45 m), nedařilo se však ani jejím soupeřkám a tak se pořadí neměnilo. Předposlední série vyšla nejlépe Čudinové (49,61 m), která se ze čtvrtého místa posunula na druhé. Ostatních pět závodnic, včetně Zátopkové, se nezlepšilo.

V poslední sérii finále byl stadión svědkem druhého padesátimetrového hodu z ruky Čudinové. Naštěstí pro československý národ jen pouhý centimetr za hranici 50 m. Čudinová se tak posunula na druhé místo před Gorčákovou a

jelikož už žádná jiná závodnice nepředvedla výkon znamenající zlepšení, bylo jisté, že si Zátopková odveze z Helsinek zlatou medaili.⁵

Pro československou ženskou atletiku se staly Helsinky významným mezníkem. Zátopková tam získala vůbec první olympijskou medaili, a to hned z kovu nejvzácnějšího. Tento den se stal pro manžele Zátopkovy jedinečný. Jen pár minut před zahájením oštěpařského finále skončil na dráze olympijského stadiónu „závod století“, jak nazval světový tisk finálový běh na 5000 m, a kde zvítězil právě manžel Zátopkové Emil Zátpek., (Procházka, 1984)

5.1.2 OH 1956 Melbourne

XVI. letní olympijské hry se uskutečnily ve dnech 22. listopadu až 8. prosince 1956 v australském Melbourne. Šlo o první olympijské hry, které se konaly na jižní polokouli. O uspořádání her se ucházel do té doby nevídaný počet 9 měst. Vítězný Melbourne porazil v roce 1951 ve finále hlasování Buenos Aires o jeden hlas. Dalšími uchazeči byly Mexiko City (Mexiko) a americká města Los Angeles, Detroit, Chicago, Minneapolis, Philadelphie a San Francisco.

Her se zúčastnilo 3184 sportovců z 67 zemí. Atmosféra v Melbourne nebyla příliš veselá. Studená válka byla v plném proudu a právě v Austrálii se to výrazněji projevilo. Hrám totiž předcházely hned dva ozbrojené konflikty a první země začaly olympijské hry bojkotovat.

Bojkot her z politických důvodů měl v Melbourne premiéru. Měsíc před hrami také Sovětský svaz násilně potlačil revoluci v Maďarsku a tím začalo období maďarské normalizace. Následně dosadil k moci vládu Jánose Kádára. Řada demokratických zemí včetně USA přesto do Melbourne jela. Účast odmítly jen Nizozemsko a Švýcarsko. K bojkotu se připojil také španělský diktátor Francisco Franco. Druhý konflikt byl způsoben Suezskou krizí. Během ní britská, francouzská a izraelská vojska provedla invazi do Egypta, aby mu zabránila ve

⁵ Zdroj: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1952/OR1952.pdf>

znárodnění Suezského průplavu. Invaze ztroskotala, protože se proti ní postavily vedle SSSR i Spojené státy. Na protest proti invazi nevyslal své sportovce nejen Egypt, ale i další dvě arabské země, Irák a Libanon.

Nezúčastnila se Čína. V té době udržoval tamější komunistický režim pod vedením Mao Ce-tunga tvrdý ideologický kurs. Ten odmítl vyslat čínské sportovce, protože se her účastnil pod názvem Formosa také Tchaj-wan. Tedy režim jeho nepřítele z občanské války generála Čankajška. Maa neuklidnilo ani to, že Mezinárodní olympijský výbor odmítl Tchaj-wan zaregistrovat pod jeho oficiálním názvem Čínská republika.

V pořadí národů se na prvním příčce umístil Sovětský svaz (37-29-32), druhé skončily spojené státy (32-25-17) a třetí domácí Austrálie (13-8-14). Nejúspěšnějšími účastníky her byly se čtyřmi zlatými medailemi gymnastky Larisa Latyninová z SSSR a Ágnes Keletiová z Maďarska.⁶

Československým sportovcům, kterých bylo v Austrálii 64, se však příliš nedařilo. Jediná zlatá, čtyři stříbrné a jedna bronzová medaile byly pro sportovní příznivce zklamáním. Jedinou zlatou medaili získala diskařka Olga Fikotová, která se své disciplíně věnovala teprve dva roky.

Hry v Melbourne byly začátkem období bojkotu her a vnášení politiky do olympiád. Přesto se soutěže, až na pár výjimek, nesly ve sportovním duchu. (Procházka, 1984)

Olympijský závod v hodů oštěpem

Finále ženského oštěpu se konalo 28. listopadu 1956. Kvalifikace probíhala ve stejný den jako samotné finále. V kvalifikaci startovalo celkem 19 oštěpařek, ze kterých 14 postupovalo do finále. Kvalifikační limit byl oproti předchozí olympiádě posunut o 5 metrů, tedy na 43 m.

⁶ Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/1956_Summer_Olympics

Zátopkové patřila role favorita hned z několika důvodů. Stala se vítězkou světových tabulek v předešlé sezóně výkonem 55,24 m, patřilo jí vítězství na předchozích hrách v Helsinkách 1952 a byla autorkou nejdelšího hodu probíhající olympijské sezóny (52,24 m). Druhou favoritkou na vítězství byla Maďarka Vighová, která dokázala Zátopkovou porazit na mezinárodních závodech v Budapešti skvělým výkonem 51,61 m. A favorizované byly i sovětské závodnice Inese Jaunzemeová a držitelka světového rekordu (55,48 m, 6. 8. 1954) Naděžda Konjajevová. (Mašek, 1962)

14 oštěpařek dokázalo v kvalifikaci zdolat hranici 43 metrů a zajistit si postup do finále. Nejdál hodila Američanka - 49,64 m. Zátopková si zajistila postup hned prvním hodem dlouhým 47,05 m a do finále postupovala ze 4. místa.

Do prvního kola finále nejlépe vkročila Jaunzemeová, která hodila druhý nejdelší hod sezóny 51,63 m a s přehledem ovládla první kolo. Zátopkové se nedařilo a hodem dlouhým 43,52 m se zařadila na 9. místo. Zdařilé hody předvedla Švédka Ingrid Almqvistová (49,74 m), která se zařadila za vedoucí závodnici a vedoucí trojici doplnila Konjajevová (49,48 m). Konjajevová však dlouho na třetím místě nepobyla a ve druhé sérii atakovala hranici 50 metrů (50,28 m) a posunula se na druhou příčku za Jaunzemeovou, která se v druhém kole nezlepšila. Radovat se ze svého výkonu mohla i Zátopková, která se výkonem 49,83 m posunula za vedoucí dvojici. Velké překvapení předvedla nefavorizovaná Chilanka Marlene Ahrensová, která se výkonem 49,36 m zařadila na páté místo.

Ve třetím kole dala o sobě vědět dosavadní vedoucí soutěže Jaunzemeová, která předvedla druhý nejdelší hod soutěže 50,46 m. Ostatním závodnicím se příliš nedařilo a tak zůstalo pořadí na předních příčkách stejné. Velkým zklamáním byly výkony Vighové, která nepostoupila do užšího finále a svým nejdelším výkonem 48,07 m skončila na 7. místě.

První kolo užšího finále patřilo opět Jaunzemeové, která dokázala vylepšit nejlepší hod sezóny Vighové a výkonem 53,40 m si pojistila vedoucí pozici. Na to nedokázala reagovat žádná ze závodnic včetně Zátopkové. V předposlední sérii se

dokázala zlepšit překvapivě Chilanka Ahrensová, která dokázala, že předchozí hod nebyl náhoda a hodem dlouhým 50,38 m přeskočila v pořadí Zátopkovou i Konjajevovou. Zátopková se nechtěla smířit se 4. místem, její hod byl sice dlouhý (49,81 m), ale na zlepšení to nestačilo. Zátopkové v poslední sérii hod nevyšel a bylo jisté, že ze třetích her medaili neodveze. Se závodem se rozloučila výkonem 41,59 m a skončila celkově čtvrtá. V poslední sérii ještě dokázala Jaunzemeová svoji suverenitu a výkonem dlouhým 53,86 m potvrdila své první olympijské zlato.⁷

Zátopkové unikla bronzová medaile o 45 cm. Bohužel se jí závody nepovedly a nepřehodila hranici 50 m, kterou přitom dokázala během závodů ve stejné sezóně přehodit čtyřikrát. I tak je 4. místo pro Zátopkovou a československou atletiku veliký úspěch.

5.1.3 OH 1960 Řím

XVII. letní olympijské hry se uskutečnily ve dnech 25. srpna až 11. září 1960 v hlavním městě Itálie, Římě. O pořadateli her se rozhodlo v roce 1955 a kromě Říma se o pořadatelství ucházel města Detroit, Lausanne, Budapešť, Brusel, Mexiko City a Tokio.

Her se zúčastnilo 5348 sportovců (4727 mužů, 611 žen) z 83 zemí. Poprvé se na hrách představili sportovci z Maroka, San Marina, Súdánu a Tunisu.

Řím se na hry připravil opravdu dobře. Organizační výbor měl plnou podporu italské vlády a potřebné finance. Hlavní chloubou byla luxusní olympijská vesnice pro 7000 sportovců vzdálená jen 1,5 km od olympijského stadiónu, který dokázal pojmout až 80 000 diváků. Hlavní výzdobou her byly antické památky a některé památky byly dokonce použity jako dějiště některých sportů. Například gymnastické soutěže se konaly ve známých Caracallových lázních.

⁷ Zdroj: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1956/OR1956.pdf>

Nejúspěšnější zemí se stal Sovětský svaz (43-29-31) jemuž nedokázaly konkurovat druhé Spojené státy (34-21-16), třetí skončila Itálie (13-10-13).⁸

V Římě byl výrazný nástup atletů z Afriky. Do povědomí příznivců se zapsal zejména bosonohý vítěz maratónu Abebe Bikila z Etiopie, jehož jméno se stalo symbolem dosud skryté síly po staletí utlačovaných národů. Vedle něho i "černá gazela", sprinterka USA Wilma Rudolphová. Nejvíce medailí pak získal gymnasta Boris Šachlin z SSSR.

Československo reprezentovalo 120 sportovců, kteří přivezli tři zlaté, dvě stříbrné a tři bronzové medaile. Eva Bosáková ve cvičení na kladině dosáhla na nejvyšší stupeň, dále zvítězili boxer Bohumil Němeček v lehké velterové váze a československý dvojskif Václav Kozák – Pavol Schmidt.

Hry probíhaly v přátelské mírové atmosféře, kterou nedokázaly otrávit ani pokusy placených provokatérů šířících nejružnější protisocialistické tiskoviny a snažících se získat sportovce socialistických zemí k dezerci. (Procházka, 1984)

Olympijský závod v hodů oštěpem

Finále ženského oštěpu se konalo 1. září 1960 na olympijském stadiónu v Římě. V kvalifikaci nastoupilo celkem 20 sportovkyň, z nichž 12 postupovalo do finále. Dále postoupily ty, které dokázaly přehodit kvalifikační limit, jenž byl nastaven na 48 m.

Favoritek na vítězství bylo hned několik. Favoritkou číslo jedna však byla královna světových tabulek Ruska Elvíra Ozolinová, která dokázala krátce před hrami dvakrát překonat světový rekord (květen 57,92 m, červen 59,55 m). Do role favoritky se dostala i Polka Uršula Figerová, která pár dní před olympiádou poslala vzkaz svým soupeřkám v podobě druhého nejdelšího hodu sezóny 57,77 m. Dále zde byla Litevka Birute Kaledienová, která byla držitelkou světového rekordu v roce 1958 (57,49 m). Papírovou favoritkou byla i

⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/1960_Summer_Olympics

československá oštěpařka Vlasta Pešková, která si v červnu před hrami vylepšila osobní rekord na 56,21 m a dokázala tak porazit i další velkou favoritku her Zátopkovou, pro kterou byl Řím 4. olympiádou. (Mašek, 1962)

V kvalifikaci dokázalo přehodit limit hned 13 závodnic. Z prvního místa postupovala Ozolinová výkonem 53,25 m. Zátopkové patřil druhý nejdelší hod 51,64 m. Pešková v prvním kole hodila 50,61 a do finále postoupila z 5. místa.

V prvním kole hned Ozolinová přehodila olympijský rekord výkonem 55,98 m a usadila se na špičku závodu. Zátopkové se nedařilo a po prvním kole skončila na 8. místě. Peškové pokus dlouhý 50,94 m stačil na dosavadní 5. místo. V druhé sérii se oštěpařkám nedařilo a nejdelší hod předvedla Angličanka Sue Platt 50,84 m. Zátopková jen těsně přehodila 50 m a Peškové se hod z důvodu přešlapu neměřil.

Ve třetí sérii měla největší radost Zátopková, která hodila oštěp do vzdálenosti 53,78 m a posunula se na 2. místo za Ozolinovou, která se nezlepšila. Dařilo se i Kaledienové, která se výkonem 53,45 m zařadila za Zátopkovou. Pešková se sice také dokázala zlepšit výkonem 51,28 m, ale na celkové pořadí toto zlepšení vliv nemělo a do užšího finále postupovala z 5. místa.

Do užšího finále nejlépe vkročila držitelka světového rekordu Ozolinová a opět předvedla nejdelší pokus série (54,80 m). O jednu příčku se dokázala polepšit Pešková, jejíž hod dlouhý 52,56 m byl druhý nejdelší ve 4. sérii. V 5. sérii nepřelétl žádný oštěp hranici 50 m a pořadí se neměnilo. V poslední sérii se oštěpařkám opět nedařilo a jediné 2 měřené pokusy byly hozeny z rukou Zátopkové a Peškové. Jejich délka však již o konečném pořadí nerozhodla.⁹

Pro Zátopkovou byly hry v Římě poslední vrcholnou atletickou soutěží, které se zúčastnila. Podařilo se jí tu vklínit mezi sovětské oštěpařky Ozolinovou a Kaledieneovou a vybojovat stříbrnou medaili. Velký úspěch československého oštěpu potvrdila Pešková čtvrtým místem.

⁹ Zdroj :<http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1960/OR1960v1.pdf>

5.2 Vlasta Pešková/Hrbková/Hornychová

Vlasta Pešková, později Hrbková a Hornychová se narodila 11. dubna 1938 v Příbrami. S atletikou začínala v roce 1953 v rodném městě a o dva roky později startovala za Tatran Břežnice. V letech 1956 – 1965 závodila za Spartu Praha, ve které poprvé v roce 1957 získala titul mistryně ČSSR. Později v letech 1963 – 1967 postupně vybojovala šest titulů mistryně ČSSR.

Ze Sparty odešla na dva roky do oddílu VŠ Praha (1966 – 67). Celkově čtyřicetkrát reprezentovala v mezistátních utkáních (1957 – 1967). Do roku 1961 byla na domácí scéně největší konkurentkou Daně Zátopkové. Většinou však v jejich vzájemném střetu vyšla vítězně Zátopková. Výjimkou byl například střet v roce 1960 na memoriálu Evžena Rošického v Praze, kde si Pešková vytvořila osobní maximum 56,21 m a tímto výkonem nejen porazila Zátopkovou, ale zároveň se stala třetí ženou ve světových tabulkách pro rok 1960, tedy o jednu příčku lepší než Zátopková. Ve stejném roce dokázala Zátopkovou porazit i ve dvou mezistátních závodech v Berlíně (53,48 m) a v Carrare (52,94 m), v obou závodech vyhrála.

Celkem desetkrát dokázala v závodě přehodit 52 metrů z toho 2 hody byly za hranici 55 m. Od konce sportovní kariéry Zátopkové v roce 1962 neměla na domácí půdě konkurenci. Největším úspěchem její kariéry bylo 4. místo na letních olympijských hrách v Římě v roce 1960.¹⁰ (Jirka, 2004)

5.2.1 OH 1960 Řím

Viz. 4.1.3

¹⁰Zdroj: <http://www.olympic.cz/front/athlete/1719>

5.3 Nikola Brejchová/Tomečková

Nikola Brejchová, za svobodna Tomečková, se narodila 25. června 1974 ve Zlíně. Začala se sportem jako lyžařka. K atletice se dostala v deseti letech. Mezi nejčennější kovy této oštěpařky patří stříbra z ME juniorů 1991 a Univerziády 2001. Těsně za bednou zůstala na MS 2001 i 2007, a také v olympijském finále v Aténách 2004.

Kromě roku 1994 a 2003 reprezentovala Českou republiku každý rok na nějaké velké mezinárodní akci. V roce 1991 absolvovala svoji premiéru na ME juniorů, odkud si přivezla stříbrnou medaili za hod dlouhý 55,34 metrů. V roce 1992 soutěžila na svém prvním světovém juniorském šampionátu, kde skončila jedenáctá. O rok později obsadila páté místo na juniorském ME a její premiéra na MS ve Stuttgartu skončila v kvalifikaci na 22. místě výkonem 52,06 m.

Kvalifikací pro Brejchovou skončily i následující tři světové šampionáty v Göteborgu 1995 (17. místo, 57,98 m), Aténách 1997 (26. místo, 52,86 m) i v Seville 1999 (21. místo, 56,88 m). V roce 1996 poprvé reprezentovala ČR na OH v Atlantě, kde výkonem 55,02 m skončila v kvalifikaci na 23. místě. Těsně jí unikla finálová účast také na evropském šampionátu v Budapešti v roce 1998. Výkonnostně na finále měla, ale bojovala především s psychikou. Měla problémy s nízkým sebevědomím. Jistotu a důvěru v samu sebe začala získávat teprve po terapiích se sportovními psychology před letními olympijskými hrami v roce 2000. Terapie se týkaly především správného dýchání, umění se soustředit, potlačit nastupující nervozitu a umět tělo nabudit k lepšímu výkonu.

V olympijském roce 2000 předváděla velice vyrovnané výkony a na OH odjížděla s nutností postoupit do finále. To se jí nakonec posledním hodem (59,49 m) v kvalifikaci povedlo a do finále postoupila z posledního 12. místa. V užším finále posledním hodem 62,10 m skončila na 8. místě.

V roce 2001 získala stříbrnou medaili na světové letní univerziádě v Pekingu. V témže roce se jí podařilo v kvalifikaci na MS v kanadském

Edmontonu vytvořit nový český rekord 65,71 m. Ve finále výkonem 63,11 m obsadila 4. místo.

V olympijském roce, těsně před začátkem olympiády 2. srpna 2004 vytvořila na mítinku v rakouském Linci výkonem 65,91 m nový osobní/český rekord. Na své třetí letní olympiádě v Athénách skončila výkonem 64,23 m na 4. místě. V té době byla svěřenkou Marcely Pilařové.

V prosinci 2005 se Nikole narodila dcera Valerie a odešla na mateřskou dovolenou. K atletice se Brejchová vrátila o rok později na Zlaté tretře, kde splnila limit na ME v Göteborgu hned prvním pokusem 62,08 m. Tento výkon ještě vylepšila na 65,26 m a stala se favoritkou pro nadcházející ME 2006. Bohužel se však omluvila kvůli zranění úponu na ruce a ME musela vynechat.

Vstup do roku 2007 neměla zrovna nejlepší, když na Zlaté tretře hodila 57 metrů, přemýšlela o pauze. Rozhodla se však pokračovat, na mítinku v Madridu hodila 61,92 m a splnila limit IAAF pro svůj šestý světový šampionát v kariéře. Těsně pod stupni vítězů skončila na MS v japonské Ósace v roce 2007. V kvalifikaci jako jediná přehodila 64 m (64,29 m). Ve finále čtyřikrát přehodila šedesátimetrovou hranici, přičemž nejdále ve třetí sérii (63,73 m). Závod vyhrála Barbora Špotáková.

S vrcholovou atletikou se rozloučila v olympijském roce 2008. Na svou čtvrtou olympiádu však již neodcestovala. Zdravotní komplikace vedly hned v úvodu sezóny ke ztrátě motivace a Nikola se rozhodla věnovat plně své dceři Valerii. Jejím posledním závodem bylo mistrovství ČR družstev v Třebíči 6. září téhož roku. V roce 2009 přibyl do rodiny syn Patrik.^{11,12}

¹¹ <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/nikola-brejchova-1/>

¹² http://cs.wikipedia.org/wiki/Nikola_Brejchov%C3%A1

5.3.1 OH 2004 Atény

XXVIII. letní olympijské hry se uskutečnily v době od 13. do 29. srpna 2004 v hlavním městě Řecka Aténách. Atény byly vybrány v Lausanne v roce 1997. Protikandidáty byly Cape Down, Buenos Aires, Řím a Stockholm. V posledním kole hlasování zvítězily Atény nad Římem.

Her se zúčastnilo 10 625 (6 296 mužů, 4 329 žen) sportovců z 202 zemí, soutěžilo se v 28 sportech ve 40 disciplínách a v průběhu 16 dní bylo rozdáno 301 sad medailí. Poprvé se zúčastnily státy Kiribati a Východní Timor.

Olympijské hry se po sto osmi letech vrátily do země svého zrodu a vrátily se s velkou pompou. Řekové se role pořadatelské země zhostili nadmíru dobře. Sportovce i návštěvníky čekalo několik nádherných sportovních komplexů - nově vybudovaných či zrekonstruovaných sportovních areálů, stadiónů a nová olympijská vesnice. Většina soutěží probíhala na 35 sportovištích v Aténách a v jejich nejbližším okolí. Soutěže v lukostřelbě se konaly v mramorovém amfiteátru Panathinaiko, kde se ve starověku konaly panaténské hry a kde se v roce 1986 uskutečnily první novodobé olympijské hry. Po 1611 letech se hry vrátily i do starodávné Olympie, kde se uskutečnily závody mužů a žen ve vrhu koulí. V dalších řeckých městech – Heraklionu, Patrasu, Soluni a Volsu se konaly zápasy ve fotbale.

Atény a celé Řecko však zažily nejen největší sportovní svátek, ale i největší bezpečnostní manévry posledních let z důvodu teroristických hrozeb. Také problém dopingu mezi sportovci se zřejmě rozrůstá do jen těžko představitelných rozměrů. V Aténách bylo vyloučeno nebo diskvalifikováno kvůli nepovolenému dopingu 23 sportovců, což o více jak 100% překonalo dosavadní rekord z OH 1984 v americkém Los Angeles.

Nejúspěšnější zemí se stala výprava Spojených států (36-39-27), druhá skončila Čína (32-17-14) a třetí Rusko (27-27-38). Největší postavou Aténských her se stal americký plavec Michael Phelps, který dokázal získat 6 zlatých a 2 bronzové medaile.

Výprava 142 českých sportovců přivezla z Atén 8 medailí (1-3-4) a řadu dalších míst těsně pod stupni vítězů. Tu nejcennější medaili vybojoval desetibojař Roman Šebrle. (Gajda, 2004)

Olympijský závod v hodu oštěpem

Finále ženského oštěpu se konalo 27. srpna 2004 na olympijském stadionu v Aténách. V kvalifikaci (25. srpna) startovalo celkem 44 sportovkyň, z nichž 12 postupovalo do finále. Kvalifikační limit byl stanoven na 61 m.

Česká republika měla v kvalifikaci tři zástupkyně. Největší naděje se vkládaly do Nikoly Brejchové, která na počátku srpna hodila v Linci osobní rekord 65,91 m tedy třetí nejlepší výkon roku. Před olympijským závodem byly před Češkou ve světových tabulkách jen dvě Kubánky, které na hrách nechyběly. První z Kubánek Sonia Bissetová hodila v červenci 65,93 m. Nejdelší výkon roku patřil Osleidys Menéndezová, která před olympiádou hodila 68,23 m a stala se tak největší favoritkou olympijského závodu.

Brejchové se kvalifikace podařila a její oštěp v prvním kole doplachtíl do vzdálenosti 64,39 m. Ve skupině A vyhrála. Jediná závodnice, která dokázala českou atletku přehodit, byla Menéndezová startující v druhé skupině. Brejchovou přehodila o 52 cm. Další dvě české závodnice Jarmila Klimešová a Barbora Špotáková nehodily limit. Klimešová hodila 57,70 m, Špotáková 58,20 m.

Roli favoritky od začátku plnila Kubánka Osleidys Menéndezová. V prvním kole zaostala jen centimetr za svým světovým rekordem 71,53 m z řeckého Rethimnonu (2001). Delší hod žádná z předchozích olympiád neviděla. Za Mendézovou se zařadila Němka Steffi Neriusová výkonem 63,02 m. Brejchová byla po prvním kole třetí. Její oštěp dopadl do vzdálenosti 62,46 m. Druhý pokus Brejchové byl lepší - 63,77 m. Její hod byl nejlepší výkon série a Češka se tak posunula na druhé místo. Před třetí Neriusovou se dostala Řekyně Mirela Marjaniové výkonem 63,61 m. Vedoucí Mendézová předvedla neplatný hod.

Na druhém místě vydržela Brejchová i po třetím kole, kdy se rozhodovalo, kterých osm závodnic se dostane do užšího finále. Navíc se dokázala opět zlepšit a její oštěp poprvé přelétl čtyřiašestimetrovou hranici - 64,23 m. Déle v sérii hodila pouze Menézová (65,41 m).

Ve čtvrté sérii se Brejchové hod nepovedl a tak naschvál přešlápla, navíc se ozvalo zranění zad. Nedařilo se ani soupeřkám a jediný dlouhý hod byl opět z rukou Mendézové - 68,60 m. V pátém kole se povedla kuriozita, která se české atletce ještě nestala – hod Brejchové měřil na chlup stejně jako její hod z druhé série (63,77 m). Marjaniová, Bissetové i další favoritka Neriusová se stále trápily a nedokázaly Česku z druhého místa sesadit.

Poslední kolo však předvedlo velké obraty. Závěrečné pokusy rozhodly, že si Brejchová nakonec cenný kov neodveze. Oštěpařské klání se konalo zároveň s rozběhy čtvrtkařských štafet a finále na deset kilometrů. Tyto závody narušovaly plynulost oštěpařského finále. Běžci byli roztahaní po celé dráze a to narušovalo čas na přípravu a soustředění se oštěpařkám. Tento fakt však neměl vliv na výkony, do té doby čtvrté, Neriusové a třetí Marjaniová. Obě závodnice se dokázaly posledním hodem dostat před Brejchovou (Neriusová - 65,82 m, Marjaniová - 64,29 m). Česká oštěpařka házela jako předposlední a měla poslední šanci se opět na medailové příčky dostat. Její závěrečný hod však na zlepšení nestačil a tak zůstala na čtvrtém místě.¹³

Brejchová sice na medailové umístění nedosáhla, ale i tak to byl pro český ženský oštěp veliký úspěch. Přes 40 let se takový výsledek žádné jiné české oštěpařce nepovedl, naposledy Vlastě Peškové v Římě 1960.

¹³ <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2004/or2004a.pdf>

5.4 Jarmila Klimešová

Jarmila Klimešová se narodila 9. února 1981 v Šumperku. Její osobní maximum je 62,60 m z roku 2006. V roce 2000 vyhrála juniorské MS v Santiagu de Chile výkonem 54,82 m. Mezi její největší úspěch patří zlatá medaile z MS do 22 let v Bydhošti, kde jako jediná přehodila šedesátimetrovou hranici (60,54 m). V roce 2004 startovala na OH v Aténách, kde skončila v kvalifikaci na 25. místě, když její nejdelší hod měřil 57,70 m. Poté se delší dobu potýkala se zdravotními problémy. V roce 2008 se nominovala na svou druhou olympiádu, ovšem ani tentokrát se nekvalifikovala do finále. Výkon 57,25 m stačil na 21. příčku. Do olympijského finále se jí nepodařilo proniknout ani na OH v Londýně, kde skončila výkonem 59,90 m na 14. místě (k postupu do finále jí scházelo 22 cm).¹⁴

¹⁴ <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/jarmila-klimesova/>

5.5 Barbora Špotáková

Obr. 3 Barbora Špotáková¹⁵

Barbora Špotáková, česká atletka, nejlepší světová oštěpařka posledních let, mistryně světa, světová rekordmanka a olympijská vítězka, se narodila 30. června roku 1981 v Jablonci nad Nisou, kde také pod vedením své matky Ludmily Špotákové s atletikou na 5. základní škole začíná. S všestrannou atletickou přípravou jí pomáhal také její otec a bratr, sami aktivní atleti.

V dalším období života se Barbora, doprovázená matkou, přestěhovala do Prahy. V Praze začala studovat sportovní gymnázium Přípotoční, kde vychovávají atleti Slavie Praha. Bylo to pro ni složité období, změna prostředí, noví kamarádi, při studiu si přivydělávala na brigádách. Pod vedením trenéra Petra Čecha se věnovala především běhu přes překážky, oštěp byl pro ni doplňkovou tréninkovou disciplínou.

¹⁵ http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Barbora_%C5%A0pot%C3%A1kov%C3%A1.jpg

V roce 1999 Barbora Špotáková zužitkovala dřívější všestrannou přípravu a začala trénovat nejtěžší ženskou atletickou disciplínu – sedmiboj. V té době ji začaly trápit bolesti v nártu, s nimiž si lékaři nevěděli rady. I přes bolesti však dále trénovala a odcestovala na svůj první velký závod - mistrovství světa juniorů v chilském Santiagu, kde ve víceboji vybojovala čtvrté místo. Bolesti v nártu se však stále stupňovaly. Záhy lékaři přišli na to, že jde o malou prasklinu v kosti, kterou odkryl až provedený rentgenový snímek, jednalo se o únavovou zlomeninu. Tehdy se Barbora Špotáková poprvé začíná zabývat myšlenkou, že by se její královskou disciplínou stal oštěp.

Po dokončení gymnázia se Barbora Špotáková vypravila za moře, na roční studijní pobyt do Spojených států. Špotákovou zajímalo studium a sportování na americké univerzitě, chtěla se zdokonalit v angličtině a změnit prostředí. Na univerzitě v Minneapolisu se jí však nelíbilo. Chyběla jí rodina, přátelé, Česko. Tamní trénink jí nesedl, navíc se objevily bolesti holenní kosti. Zdálo se, že jde o další únavovou zlomeninu. Zdravotní problémy nedovolovaly Špotákové plně trénovat jako ostatní vícebojařky, a tak se začala soustřeďovat na hod oštěpem. Tamní trenér Sydney Cartwright, bývalý desetibojář, jenž házel přes sedmdesát metrů, ukázal Špotákové některé cviky, které dříve neznala. V té době přemýšlela, že s atletikou skončí, bolesti holenní kosti nepolevovaly a také hrozilo, že pro nedostatek financí přestane sportovat a začne při studiu pracovat, což by vyplnilo její veškerý volný čas. Po pár týdnech tréninku hodu oštěpem se však zlepšila natolik, že se dokázala kvalifikovat na Mistrovství Evropy. Tam tehdy atletický svaz posílal mladé atlety, kteří splnili limit na úrovni kategorie „do 22 let“. Tato úspěšná kvalifikace Špotákovou u atletiky udržela.

Po návratu ze Spojených států v roce 2002 a následném startu na ME do 22 let, tehdy jednadvacetiletá Špotáková, svým výkonem zaujala Jana Železného, který jí po evropském šampionátu začal pomáhat s přípravou.

Poté však přišly dvě sezóny provázené zdravotními problémy. Problém s holenní kostí, který ji provázel již v zámoří, neustoupil a bolest při odrazu měla nepříznivý vliv na sportovní výsledky .Až teprve na podzim roku 2003 doktor

Horela z České Lípy přišel na to, že se nejedná o únavovou zlomeninu, ale o nádor na kosti. Následoval chirurgický zákrok pod vedením doktora Horela, který nezhojný nádor z holeně vysekl. Teprve v roce 2004 začíná Špotáková pod vedením trenéra Rudolfa Černého, naplno trénovat.

Rok 2005 znamenal rapidní vzestup výkonnosti. Na mistrovství světa ve finských Helsinkách skončila těsně před branami finále (výkonem 58,74 m skončila jako první nepostupující). Ve stejném roce získala svoji první velkou medaili ze Světové univerziády. Její nejdelší hod sezóny (65,74 m) byl druhým nejdelším hodem české historie (dosavadní nejdelší hod držela Nikola Brejchová 65,91 m) a znamenal páté místo světových tabulek. Nutno podotknout, že kromě pravidelných tréninků se stávajícím trenérem Rudolfem Černým, přibýlo i několik technických tréninků během roku s Janem Železným. Cenné rady přicházely i od oštěpařky Nikoly Brejchové.

V červenci 2006 na mítinku v Helsinkách překonala český rekord Nikoly Brejchové výkonem 66,00 m. V srpnu na mistrovství Evropy ve švédském Göteborgu hodnotu českého rekordu vylepšila a v kvalifikaci se jí podařilo hodit 66,12 m. Ve finále jí však pokus dlouhý 65,64 m na zlatou medaili nestačil a za vítěznou Steffi Neriusovou zaostala o 18 centimetrů.

Forma Barboru Špotákovou neopustila ani o rok později na mistrovství světa 2007 v japonské Ósace. Ve finále nejprve přehodila (svůj vlastní) český rekord, kdy oštěp dolétl do vzdálenosti 66,40 m, poté tento nový rekord znovu překonala výkonem 67,07 m. Vybojovala tak první zlatou medaili ze světového šampionátu a porazila o 61 cm dosud neporaženou Němku Christinu Obergföllovou. Na konci sezóny svůj rekord ještě vylepšila a vyhrála Světové atletické finále ve Stuttgartu výkonem 67,12 m. Úspěšný rok zakončila Barbora Špotáková vítězstvím v prestižní domácí anketě Atlet roku.

Rok 2008 byl pro Špotákovou ještě úspěšnější než předchozí. V úvodu olympijské sezóny předvedla výbornou formu. Na mítinku v Zaragoze vyhrála výkonem 69,15 m, čímž posunula vlastní loňský český rekord o 23 centimetrů. V historických světových tabulkách se zařadila na čtvrté místo. Dál dosud hodily jen

světová rekordmanka Osleidys Menéndezová z Kuby (71,70 m), evropská rekordmanka Christina Obergfölllová z Německa (70,20 m) a Norka Trine Hattestadová (69,48 m).

21. srpna 2008 se stala olympijskou vítězkou na OH 2008 v Pekingu. Ve finále posledním hodem, dlouhým 71,42 m překonala evropský rekord, porazila oštěpařský objev roku Mariu Abakumovovou a získala zlatou olympijskou medaili. V září na mítinku ve Stuttgartu překonala výkonem 72,42 m i rekord světový. Olympijské vítězce se podařilo překonat tři roky staré maximum Kubánky Osleidys Menéndezové (71,70 m) hned prvním pokusem. Po Daně Zátopkové se stala další Češkou v historii, které se to podařilo. Nutno podotknout, že se jedná o nejdelší výkon po změně těžiště oštěpu v roce 1999.

Za své výkony během roku byla Barbora Špotáková zvolena podruhé Atletem roku a poprvé vyhrála anketu Sportovec roku. Navíc se zařadila mezi úspěšné čestné olympioniky, kteří spadají do resortu ministerstva obrany, a byla povýšená. Ministryně Vlasta Parkanová jí za vzornou reprezentaci Česka a armádního sportu propůjčila vyšší hodnosti. Z dosavadní hodnosti poručice se stala nadporučice. Ocenění se Barboře dostává i od rockové kapely Tři sestry, která při ni složí oslavnou píseň Čtvrtá sestra.

Rok 2009 byl pro Špotákovou, jak sama prohlásila, rokem stříbrným. Vše odstartovalo červnové Mistrovství Evropy družstev v atletice v Portugalsku (do roku 2009 se soutěž nazývala Evropský pohár v atletice). Špotáková situaci zvládla, hodila 65,89 m a měla další dva pokusy k dobru v kapse. Ty se jí ale nevyvedly a nestačila tak na německou soupeřku Christine Obergfölllovou, která předvedla svůj nejdelší hod sezóny a vyhrála výkonem 68,59 m.

Na srpnovém mistrovství světa v Berlíně chtěla Špotáková obhájit předloňské zlato z Ósaky. V prvním pokusu hodila velmi slušný "zajišťovák" 64,94 m, který stačil v tu chvíli na druhé místo. V průběhu závodu se pořadí zamíchalo a Špotáková sestoupila na třetí příčku, ale třetím pokusem 66,42 m se opět posunula zpět na druhé místo a na tomhle umístění i skončila. Šampionkou se

nakonec stala německá veteránka Steffi Neriusová, jež hodila 67,30. Třetí skončila hlavní favoritka Maria Abakumovová z Ruska.

V anketě Atlet roku neměla jako jediná česká medailistka z Berlína konkurenci a potřetí v řadě v této anketě zvítězila.

V roce 2010 se Špotáková zapsala do historie jako první vítězka Diamantové ligy ve své disciplíně. Diamantová liga (IAAF) je atletický seriál, který od roku 2010 nahradil předcházející Zlatou ligu a jejímž hlavním motivem je rozšířit soutěž mimo Evropu. Špotáková se zúčastnila všech sedmi mítinků seriálu a nikde neskončila hůře než třetí. Na Mistrovství Evropy v Barceloně dokázala i s bolavým loktem vybojovat bronzovou medaili, což byla jediná medaile české výpravy. Udržela tím svou medailovou šňůru trvající od evropského šampionátu v Göteborgu před čtyřmi lety. Již počtvrté v řadě získala ocenění Atlet roku. Po konci sezóny ohlásila změnu v trenérském vedení. Po jedenácti letech spolupráce s Rudolfem Černým přešla do tréninkové skupiny Jana Železného.

Do roku 2011 vstoupila již pod novým trenérem a vrchol celé sezóny bylo mistrovství světa v korejském Tagu. Ještě před světovým šampionátem Špotáková v devátém závodě sezóny potvrdila, že její výkonnost po nevýrazném začátku sezóny roste a na mítinku Diamantové ligy v Monaku, vyhrála v jasně nejlepším výkonu roku 69,45 metru. Dosavadní maximum Němky Christiny Obergföllové vylepšila o 1,44 metru.^{16,17}

5.5.1 OH 2008 Peking

Hry XXIX. olympiády se konaly v čínském Pekingu od 8. srpna 2008 do 24. srpna 2008. V roce 2001 oznámil předseda Mezinárodního olympijského výboru Juan Antonio Samaranch, že dějištěm XXIX. olympijských her pro rok

¹⁶ Zdroj: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/barbora-spotakova-2/>

¹⁷ <http://zivotopis.osobnosti.cz/barbora-spotakova.php>

2008 se stane Peking. Spolu s Pekingem usilovaly o pořádání také Toronto, Paříž, Istanbul a Ósaka. Nebylo poprvé, kdy Peking o pořádání usiloval. V roce 2000 prohrál o jeden hlas se Sydney.

Her se zúčastnilo 204 zemí. První účast zaznamenaly země: Černá Hora, Marshallovy ostrovy a Tuvalu. Soutěžilo se celkově ve 28 odvětvích a na programu bylo rekordních 302 disciplín, z čehož 47 disciplín reprezentovala atletika a 46 plavání.

Nejvyšší čínské politické vedení bylo rozhodnuto uspořádat největší sportovní událost, která nebude mít v historii obdoby a nebrat zřetel na omezenost finančních prostředků. Čína spoléhala především na vyspělost své techniky a lidský potenciál. Právě jedním z faktorů, o které v Olympijských hrách jde, je ukázat světu vyspělost, rozmanitost, jednotu a hlavně dokonalou přehlídku sportů. Takové cíle si Čína kladla. Objektivně lze konstatovat, že velká sledovanost, vysoká sportovní úroveň, špičkové technologické zázemí jsou důkazem, že se Pekingské OH vydařily. Nechyběla ani typická asijská image, která dodávala celé události své kouzlo. Vznikl zde rekordní počet maskotů.

V takových klimatických, časových a kulturních podmínkách, které byly typické pro asijské prostředí, se OH konaly poprvé. Všem sportovcům a doprovodným členům bylo doporučeno, aby se maximálně snažili vyvarovat očekávaného smogu, prašnosti a celkově znečištěnému životnímu prostředí. Toto znečištěné prostředí vzniká především z enormního dopravního ruchu, nešetrného bourání staveb, emisí z provozu těžkého průmyslu a pískem obsaženým ve vzduchu z blízké pouště. Další problém představovala voda, která je pro Evropany velice nebezpečná.

OH začaly 8. 8. 2008 v 8 hodin a 8 minut. Z hlediska klimatu a smogové situace je srpen nejméně vhodný měsíc, pro Číňany je však osmička nejšťastnější číslo a proto jiný termín nepřicházel v úvahu

V pořadí národů vyhrála Čína (51-21-28), druhé skončily Spojené státy (36-38-36) a třetí Rusko (23-21-28). Jednoznačně největší hvězdou OH byl

Michael Phelps. Tento fenomenální americký plavec, který drží několik olympijských a světových rekordů v plavání, získal v Pekingu ve 22 letech 8 zlatých medailí, tím vytvořil rekord v počtu zlatých medailí získaných za jedny OH, a zároveň se stal nejúspěšnějším olympionikem za celou historii Olympijských her.¹⁸

Česko reprezentovalo 134 sportovců. V pořadí národů se Česko umístilo ziskem 3 zlatých a 3 stříbrných medailí na 24. místě. Kateřina Emmons vyhrála soutěž ve střelbě ze vzduchovky. O druhou zlatou medaili vybojovala oštěpařka Barbora Špotáková. Třetí zlato pro české barvy získal brokař David Kostelecký, který vyhrál v disciplíně trap. (Hrdina, 2008)

Olympijský závod v hodu oštěpem

Finále ženského oštěpu se konalo 21. srpna 2008 na olympijském stadiónu v Pekingu. V kvalifikaci startovalo celkem 52 sportovkyň, z nichž 12 postupovalo do finále. Kvalifikační limit byl stanoven na 61,50 m.

Špotáková byla označena za velikou favoritkou her, hned při druhém závodě sezóny ve Španělsku posunula český rekord na hranici 69,15 metru. Na začátku července na mistrovství republiky dokonce pokořila sedmdesátimetrovou hranici, bohužel s přešlapem. Favoritky závodu jsou kromě Špotákové i německé oštěpařky Linda Stahlová a Christina Obergfölllová, Ruska Maria Abakumovová a tehdejší držitelka světového rekordu, Kubánka Osleidis Mendézová.

Kvalifikace se konala 19. srpna. Celý závod začal pro Barboru velice slibně a suverénně vyhrála kvalifikaci s hodem dlouhým 67,69 m. Tento hod byl její třetí nejdelší v celé dosavadní sportovní kariéře. O 17 cm zaostala na druhém místě Barbory největší konkurentka Němka Chrisitna Obergfölllová. Druhá Češka Jarmila Klimešová se do finále probojovat nedokázala a výkonem 57,25 m se soutěží rozloučila.

¹⁸ Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/2008_Summer_Olympics

Počasí v průběhu finále nebylo pro házení oštěpem příliš optimální, většinu času pršelo. I přes nepřízeň počasí se podařilo teprve dvaadvacetileté Rusce Abakumové v první sérii vytvořit nový ruský národní rekord a to výkonem 69,32 m. Takový hod by například pro OH v Sydney 2000 znamenal zlatou medaili. Abakumová skončila po kvalifikaci na čtvrtém místě s výkonem 63,48 m. Barbora v první sérii Rusce kontrovala pokusem o deset centimetrů kratším 69,22 m a zařadila se na průběžné druhé místo. Na třetí místo se dostala Obergfölllová výkonem 66,13 m.

Druhá série pořadím na prvních třech místech nezamíchala a ve třetím Špotáková i Abakumová pokus vynechaly. Pokus Obergfölllové ve třetí sérii nebyl delší než její dosavadní nejdelší hod z první série a nezlepšily se ani ostatní závodnice.

Ve čtvrté sérii mohli diváci na Pekingském národním stadiónu vidět nový Evropský rekord 70,78 m v podání dosavadní vedoucí závodu Abakumové, která tak podruhé v závodě vylepšila ruský rekord. Počasí na stadiónu bylo stále deštivé a v takových podmínkách už jen málokdo věřil, že lze atakovat dosavadní nejlepší výkon. Špotáková i další favoritka Obergfölllová vedoucí závodnici ve čtvrté sérii neohrožily a pořadí na prvních třech místech se nezměnilo.

Páté pokusy většina ostatních závodnic vynechala a šetřila sílu na poslední šestou sérii. Počasí se začalo zlepšovat a pomalu přestalo pršet. Úsilí pořadatelů vytvořit nejlepší podmínky pro závodnice, donutilo několik organizátorů vysušit tartanový povrch pomocí ručníků. Hod Obergfölllové v páté sérii skončil mimo výseč a bylo jisté, že se výš v pořadí nedostane. Ke svému poslednímu hodu se připravila Špotáková. Její oštěp letěl daleko a zapíchnul se za hranici sedmdesáti metrů. V hledišti zavládlo vzrušení a každý očekával výsledek hodu. Na světelné tabuli se rozsvítilo číslo 71,42 m. Tento výkon znamenal nový český a evropský rekord a pouze o 28 cm zaostala za dosavadním světovým rekordem Kubánky Menéndezové. Špotáková šla do vedení a celý stadión s napětím čekal na poslední

hod Abakumové. Ruska už na tenhle výkon nedokázala reagovat. Česká oštěpařka mohla začít slavit.¹⁹ (Hrdina, 2008), (Alföldi, 2008)

Poslední hod Špotákové sice nemohl změnit dějiny, ale pro Čechy, kteří si v ten samý den připomínali smutné výročí sovětské okupace, byl krásnou zlatou náplastí.

5.5.2 OH 2012 Londýn

XXX. Letní olympijské hry se konaly v anglickém Londýně. Slavnostní zahájení proběhlo 27. července 2012, ukončení se pak uskutečnilo 12. srpna 2012. Kandidaturu na pořadatelství her nabídlo celkem devět měst – Paříž, Madrid, Londýn, New York, Moskva, Lipsko, Rio de Janeiro, Istanbul a Havana. Her se zúčastnilo celkem 204 výprav (cca 10500 sportovců).

Londýn je jediné město, ve kterém se olympijské hry v novodobé historii uskutečnily již třikrát. Poprvé v letech 1908. Podruhé se měli XIII. hry konat v roce 1944, ale v důsledku vypuknutí druhé světové války však nedošlo ani k zahájení přípravných prací. Londýn byl však vybrán pro následující XIV. OH v roce 1948.

Pro účely letních olympijských a paralympijských her 2012 byl vystavěn Londýnský olympijský park. Moderní areál o rozloze 300 fotbalových hřišť obsahuje devět sportovišť (haly na házenou a basketbal, vodní pólo, velodrom či plavecké Aquatics Centre). Dominantou olympijského parku je samozřejmě Olympijský stadión, který je dějištěm atletických závodů a slavnostních ceremoniálů, kterým může přihlížet až 80 000 diváků.

Některé olympijské závody probíhaly i mimo park. V centru Londýna, na slavné Horse Guard Parade, se konaly zápasy v beachvolejbale. Na stadiónu ve Wembley se odehrály zápasy ve fotbale. Na legendárním Lord's Cricket Ground) usilovali lukostřelci o medaile.

¹⁹ Zdroj: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2008/2008v1.pdf>

Při zahájení byla prezentována britská historie a kultura. Hlavním režisérem slavnostního zahájení se stal významný oskarový režisér Danny Boyle. Hry podle očekávání zahájila hlava hostitelského státu, britská královna Alžběta II. Na show se kromě jiných objevil například i James Bond, v podání Daniela Craiga, jenž na stadión doprovodil právě britskou královnu. Olympijský oheň zapálilo sedm mladých atletů.

Nejúspěšnější výpravou byly Spojené státy americké (46-29-29), druhá skončila Čína (38-27-22) a třetí místo obsadili pořadající Britové (29-17-19). Mimo nejlepší trio skončilo poprvé v historii Rusko. Největšími osobnostmi her byli stejně jako na předešlých hrách jamajský sprinter Usain Bolt a americký plavec Michael Phelps. Oba dva se výrazným písmem zapsali do olympijské historie. Fenomenální Michael Phelps vybojoval 4 zlaté a 2 stříbrné medaile a překonal tak rekord v počtu celkových získaných medailí z OH. Na kontě jich má po Londýnských OH 22. Překonal tak 48 let starý rekord sovětské gymnastiky Larisy Latyninové, která jich měla na kontě 18. Čtyři zlaté medaile získala i americká plavkyně Franklin Missy.

Česká republika obsadila 19. místo se ziskem čtyř zlatých, tří stříbrných a tří bronzových. Česká výprava vyrovnala v počtu zlatých medailí dosud neúspěšnější hry v historii samostatného státu v Atlantě 1996. Před šestnácti lety Češi získali celkem jedenáct medailí, o jeden bronz víc než tento rok. Zlaté medaile v Londýně vybojovali oštěpařka Barbora Špotáková, skifařka Miroslava Knapková, moderní pětibojář David Svoboda a Jaroslav Kulhavý v cyklokrosu. Po 32 letech přibyla do sbírky olympijská medaile ze sprinterské disciplíny. Zasloužila se o to Zuzana Hejnová, která doběhla na třetím místě v závodu 400 metrů překážek.^{20,21}

²⁰Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/2012_Summer_Olympics

²¹ Zdroj:
http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesko_na_Letn%C3%ADch_olympijsk%C3%BDch_hr%C3%A1ch_2012

Olympijský závod v hodů oštěpem

Finále se konalo 9. srpna 2012, a dva dny před finále probíhala kvalifikace. Kvalifikační limit byl stanoven na 62 m. Závodu se účastnilo celkem 38 sportovkyň a do finále postoupilo 12.

Mezi největší favoritky patřila opět Barbora Špotáková, ale očekával se dramatický závod. Na startu byla úřadující mistryně světa a majitelka stříbrné medaile z OH 2008 v Londýně Ruska Maria Abakumovová, držitelka do té doby nejlepšího výkonu roku Jihoafričanka Sunette Viljoenová či výborné Němky Linda Stahlová a bronzová z OH 2008 v Londýně Christina Obergfölllová.

Oštěpařka Barbora Špotáková se hned prvním hodem kvalifikovala do olympijského finále. Obhájkyně prvenství a světová rekordmanka poslala náčiní do vzdálenosti 66,19 m a s přehledem splnila kvalifikační. Podobně si vedla i dvelká soupeřka české oštěpařky Obergfölllová, která hodila 66,14 metru. V druhé kvalifikační skupině byla nejlepší Viljoenová, která také přehodila pětadesátku.

Druhá česká oštěpařka Jarmila Klimešová zůstala bez finále, na poslední postupové místo jí chybělo jedenadvacet centimetrů.

Špotáková odstartovala závod a prvním pokusem předvedla výkon 66,90 m. V prvním kole žádná ze závodnic nedokázala Špotákovou přehodit. Nejbliže k tomu měla jedna z největších favoritek Obergfölllová, která stejně jako Špotákové přehodila pětadesátimetrovou hranici o 16 cm a po prvním kole obsadila druhé místo. Třetí místo drží Jihoafričanka Viljoenová, která předvedla pokus dlouhý 64,53 m.

V druhé sérii se pořadí na prvních třech místech neměnilo. Špotáková i v této sérii předvedla nejdelší hod, o pouhé dva centimetry kratší než její první pokus.

Ve třetí sérii Špotáková opět přehodila 66 m, hod dlouhý 66,24 m však zlepšení neznamenal. Ruska Maria Abakumovová, která patřila mezi největší favoritky, v první sérii netrefila výšeč, v té druhé i třetí nepředvedla nijak obdivuhodný hod, a její oštěp v obou případech dopadl před šedesátimetrovou

hranici. Abakumová tak na olympiádě překvapivě skončila. Po skončení třetí série bylo pořadí na prvních třech místech stejné. Z původních 12 závodnic do užšího finále postoupilo 8.

Čtvrtou sérii již nezahajovala Špotáková, ale pořadí nastupujících závodnic se v užším finále změnilo a ke svému dalšímu pokusu nastoupila Lotyška Madara Palameiková, která po prvních třech kolech skončila na posledním, tedy osmém postupujícím místě (pořadí se v užším finále změnilo podle výkonů v prvních třech kolech, od nejkratších hodů po nejdelší). Zlepšit se dokázala Němka Linda Stahlová, která se pokusem dlouhým 64,91 m posunula na třetí pozici a odsunula tak z bronzové medaile Viljoenovou. Špotáková, která uzavírala 4. sérii, předvedla nejdelší hod závodu a zároveň i sezóny, a hodem vzdáleným 69,55 m, potvrdila dobrou formu, která ji provázela od začátku sezóny. Po páté sérii se pořadí neměnilo. Viljoenová čtvrtá, Stahlová třetí, Obergfölllová druhá, Špotáková první.

V poslední, šesté sérii, osmá lotyšská atletka Madara Palameiková nehodila ani 60 metrů, ve finále tak skončila osmá. Slovinka Maria Ratejová skoro netrefila výseč, i tak se ale oštěp zapíchl pouze na hranici 58 metrů, Slovinka tedy skončila sedmá. Molitorová si nenechala svůj poslední pokus změřit, zůstala šestá. Němka Katharina Molitorová si nenechá svůj poslední pokus změřit, zůstane šestá. Stahlová se nezlepšuje, nicméně bude čekat na pokusy Číňanky Lu Hui-hu a Viljoenové. Lu se posledním pokusem nedokázala zlepšit, a tak skončila pátá. Bez medaile skončila i Viljoenová, která svým posledním pokusem neohrozila vedoucí trio. Obergfölllová, která skončila na OH v Pekingu třetí, hodila pouze na hranici 60 metrů a skončila stříbrná.²²

Špotáková tak dokázala obhájit zlato z Pekingu, druhá Obergfölllová za ní zaostala o více než čtyři metry. Na vítězství by jí stačil kterýkoli z jejích čtyř platných pokusů.

²² Zdroj:

http://en.wikipedia.org/wiki/Athletics_at_the_2012_Summer_Olympics_%E2%80%93_Women%27s_javelin_throw

5.6 Otakar Vydra

Otakar Vydra se narodil 11. srpna 1901, zemřel 31. října 1982. Byl prvním československým reprezentantem v hodu oštěpem, který reprezentoval Československo na OH 1920 v Antverpách. V olympijském závodě se představilo 25 závodníků z 12 zemí. Favorizováni byli reprezentanti Finska, kteří obsadili první 4 příčky. Vyhrál legendární Jonni Myyrä výkonem 60,63 m. Vydra skončil na 24. místě výkonem 37,75 m.²³

5.7 Mór Kóczán

Mór Kóczán byl maďarský atlet, který po 1. světové válce reprezentoval Československou republiku na OH 1924 v Paříži. Narodil se 8. 1. 1885, zemřel 30. 7. 1972. Na olympiádě startoval již v roce 1912 ve švédském Stockholmu, kde jako maďarský reprezentant vybojoval bronzovou medaili výkonem 55,50 m. Pětkrát se stal mistrem Maďarska (v letech 1911 - 1918). Po první světové válce se Rakousko-Uhersko rozpadlo na řadu menších národních států. Maďarsko tak na základě Trianonské smlouvy ztratilo většinu svého původního území a Kóczán se ocitl spolu se stovkami tisíc etnických Maďarů v nově vytvořeném Československu.

V roce 1920 se stal československým mistrem. Československo reprezentoval na OH v Paříži v roce 1924, kde nedokázal postoupit do finále a výkonem 48,39 m skončil na 23. místě. V roce 1948 byl deportován do Maďarska, kde žil do konce svého života.²⁴

²³ Zdroj: <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/vy/otakar-vydra-1.html>

²⁴ Zdroj: <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/ko/mor-koczán-1.html>

5.8 Jiří Svoboda

Narodil se 24. prosince, zemřel 10. května 1937 (33 let). Jeho osobní rekord byl 56,80 m. V roce 1924 měl reprezentovat Československo na OH v Paříži. Nakonec však nenastoupil.²⁵

5.9 Lumír Kiesewetter

Lumír Kiesewetter se narodil 26. 9. 1919, zemřel 14. 4. 1973. Stal se prvním československým oštěpařem, který překonal hranici sedmdesáti metrů. Jeho osobní rekord měl hodnotu 71,66 m z roku 1947. Mezi jeho největší úspěchy patřilo 7. místo na ME a účast na OH v Londýně, kde postoupil do finále výkonem 63,25 m. Ve finále skončil na 11. místě výkonem 60,25 m.²⁶

5.10 Zdeněk Nenadál

Narodil se 12. února 1964 v Prostějově. Jeho osobní maximum bylo 80,78 m z roku 1988. Jeho největším úspěchem byla účast na OH v Soulu v roce 1988, kde skončil v kvalifikaci výkonem 75,56 m na 26. místě z 38 konkurentů.²⁷

²⁵ <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/sv/jiri-svoboda-3.html>

²⁶ <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/ki/lumir-kiesewetter-1.html>

²⁷ <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/ne/zdenek-nenadal-1.html>

5.11 Jan Železný

Obr. 4 Jan Železný²⁸

Jan Železný je trojnásobným olympijským vítězem a stříbrným medailistou ze Soulu, třikrát se stal mistrem světa, pětkrát vylepšil světový rekord a ten poslední 98,48 m zatím nikdo nepřekonal. Byl vyhlášen nejlepším atletem světa v roce 2000, v letech 1996 a 2000 kraloval atletické Evropě. Čtyřikrát dostal cenu za nejlepšího českého sportovce roku a sedmkrát byl českým atletem roku. Svojí bojovností a obrovskou vůlí se nesmazatelně zapsal mezi nejlepší atlety historie.

Jan Železný se narodil 16. června 1966 v Mladé Boleslavi. Od narození nic nenaznačovalo, že má před sebou bohatou sportovní kariéru. Na svět přišel předčasně již v sedmém měsíci těhotenství s váhou 2,3 kg a s nepřírozeně stočeným levým chodidlem z důvodů zkrácených šlach. Vše naznačovalo, že takový zdravotní problém bude mít dopad na jeho pohyblivost. Nikoho v té době nenapadlo, jaká bohatá sportovní kariéra Železného čeká.

²⁸ Zdroj: <http://www.all-athletics.com/node/14482>

Zdravotní komplikace ho neopustily ani v následujících letech života. Měl četná zranění a jeho organismus sužovaly vážné nemoci. Železný se však, i přes všechny problémy, snažil vyrovnat svým vrstevníkům, i když ho to stálo mnohem větší úsilí než jiné. Byl často srovnáván se svým bratrem Petrem, kterému se nemohl vyrovnat. Oba rodiče, Jana a Jaroslav, i bratr Petr se věnovali vrcholovému sportu. Matka házela oštěpem. Snaha Železného nezůstat pozadu ho donutily vypěstovat si vůli prát se s překážkami a tyto vlastnosti jej později vynesly až na samý vrchol oštěpařské kariéry.

Vzhledem k jeho zdravotním problémům se rodiče rozhodli nenutit Jana do sportu a nechali jeho vývoji volný průběh. Proto byl zapsán na školu bez sportovního zaměření a výběr sportu ponechali pouze na něm. Prostředí, ve kterém však vyrůstal, směřovalo jeho dráhu k atletice. Zpočátku hrál hokej a házenou a už tehdy se ukázaly jeho sportovní schopnosti. Nejlepší výsledky měl však v hodu kriketovým míčkem a po výkonu dlouhém 78 metrů již nikdo nepochyboval o jeho výjimečném talentu.

Pro atletiku se Železný rozhodl v 17 letech po sledování mistrovství světa v Helsinkách roku 1983. Tehdy ho nejvíce motivovaly výkony běžkyně Jarmily Kratochvílové a diskaře Imricha Bugára. Ve stejném roce se poprvé objevil na mistrovství Evropy juniorů v rakouském Schwechatu a dokázal se umístit na 6. místě. Tento výsledek byl pro něj veliká motivace. O dva roky později se znovu zúčastnil ME juniorů v Chotěbuzi. Na závod odjížděl jako tabulkový favorit, nakonec mu však těsně unikla medaile a musel se spokojit s neoblíbenou čtvrtou příčkou.

Pod vedením svého otce trénoval v Tělovýchovné jednotě AŠ Mladá Boleslav. Otec mu poprvé ukázal základy techniky hodu oštěpem. Jeho výkonnostní vzestup však přišel na vojně příchodem do Dukly Banská Bystrica, kde byl pod vedením trenéra Jaroslava Halvy a rychle pronikl mezi nejlepší oštěpaře světa. Od armádního sportu neupustil Jan ani v následujících letech.

Při své premiéře mezi dospělými na mistrovství Evropy v roce 1986 ho však potkal první „kvalifikační kolaps“, když neprošel přes kvalifikaci a finále musel pozorovat už jen jako divák.

Následující rok však celému světu dokázal svůj výkonnostní vzestup a 31. května v Nitře překonal světový rekord novým typem oštěpu hodem dlouhým 87,66 m. Byla to výzva všem oštěpařům, neboť ještě tentýž rok v srpnu odcestoval na mistrovství světa v Římě, kde nakonec vybojoval svou první velkou medaili a výkonem 82,2 m se umístil na třetí příčce. Na sklonku této úspěšné sezóny se poprvé ozvaly bolesti zad, které Železného doprovázely celou sportovní kariéru.

Na olympijské hry roku 1988 odjížděl jako jeden z favoritů závodu. Již v kvalifikaci se československý reprezentant jasně prezentoval nejdelším olympijským hodem v historii 85,90 m. Za jeho finálový výkon 84,12 m, který byl až do posledního hodu Finu Tapie Korjuse nejdelší, získal stříbrnou medaili.

Následující období nebylo pro Železného příliš radostné. V létě 1990 sice vylepšil světový rekord na mítinku Zlaté ligy v Oslu hodem dlouhým 89,66 m, ale poté se vystupňovala jeho bolest zad a lékaři mu objevili zlomený obratel. Ve stejný rok se nedostal přes kvalifikaci na evropský šampionát ve Splitu i o rok později na MS v Tokiu.

Po tomto krizovém období se však mohl znovu radovat a jako důkaz znovunabytí formy vylepšil světový rekord fantastickým výkonem 94,74 m na Zlatém mítinku v Oslu (1992). Tento pokus však pro nedovolený typ náčiní nebyl uznán, ale byl to zajisté pozdrav všem oštěpařům před nadcházejícími OH, které se konaly ve stejný rok. Hned v první sérii vylepšil hodnotu olympijského rekordu na 89,66 m a žádný ze soupeřů ho už z vedoucí příčky nedokázal sesadit a Železný se tak dočkal své první zlaté olympijské medaile. V témže roce vyhrál v Havaně i Světový pohár, soutěž vybraných družstev pěti kontinentů, na němž reprezentoval Evropu.

V roce 1993 se s rodinou vrátil zpět z Banské Bystrice do Kosmonos u Mladé Boleslavi. Několik let střídal sportovní kluby. Závodil za pražskou Duklu, LIAZ Jablonec, SSK Vítkovice, AC Start Karlovy Vary, ale nakonec zakotvil zpět v Dukle Praha.

Krátce spolupracoval s trenérem Jaroslavem Brabcem a manažerem Miklósem Némethem, maďarským olympijským vítězem z roku 1976 a vynálezcem nových druhů oštěpů. Od roku 1993 ho však manažersky zastupoval Jan Pospíšil, později agentura Česká sportovní.

Právě rok 1993, kdy Železný reprezentoval samostatnou Českou republiku, byl pro Železného velice úspěšný. Vše začalo v dubnu, kdy hodil v jihoafrickém Pietersburgu 95,54 m a vylepšil tak hodnotu světového rekordu. Na světovém šampionátu v srpnu v německém Stuttgartu vyhrál výkonem 85,98 m a získal svůj první titul světového šampiona. Druhý skončil Fin Kimmo Kinnunen (84,78 m). Krátce po MS znovu vylepšil o 12 cm na 95,66 m světový rekord v anglickém Sheffieldu.

Evropské šampionáty byly pro českého reprezentanta ve znamení prokletí až do ME 1994 ve finských Helsinkách. Železný se poprvé probojoval do finále, a ačkoli mu z deseti nejlepších světových výkonů toho roku patřilo sedm, z toho čtyři nejdější, skončil na třetím místě výkonem 82,58 m za Britem Stevem Backleyem (85,20 m) a Finem Rätym (82,90 m).

Na mistrovství světa 1995 v Göteborgu dokázal jeho suverenitu. Jeho poslední tři pokusy byly nejdější v soutěži, hodem 89,58 m bez problémů obhájil své světové prvenství. Druhou příčku obsadil úřadující mistr Evropy Fin Steve Backley (86,30 m) a bronz získal Němec Boris Henry (86,08 m).

Před OH v Atlantě 1996 se Železnému podařilo něco takřka neuvěřitelného. Jeho oštěp se v německé Jeně zapíchnul těsně před „bájnou“ stometrovou hranicí. Výkon 98,48 m dodnes žádný jiný oštěpař nepřekonal. V Atlantě sice v samotném olympijském závodě kvůli potížím s tříslý nepřehodil devadesátimetrovou hranici, ale i přesto dokázal olympijské zlato obhájit. První

kolo finále sice vyhrál Fin Backley, ale hned v druhém kole šel do čela Železný s výkonem 88,16 m na který už žádný soutěžící nedokázal reagovat. Druhý skončil Backley (87,44 m) a třetí Fin Seppo Rätty (86,98 m). Za úspěšnou sezónu byl oceněn jako nejlepší atlet Evropy.

Následovalo nešťastné období, kdy Železný v Athénách v 1997 nedokázal obhájit titul mistra světa z Göteborgu a ve finálovém závodě dohodil oštěp pouze do vzdálenosti 82,04 m a skončil devátý. Kromě neustálých zdravotních problémů se zády se přidalo zranění ramene, které si přivodil velice nešťastným způsobem. V rámci tréninku často běhal s gumovou obrubou přivázanou k pasu. Jednou však nemohl nalézt provaz, kterým přivazoval obrubu k pásu a tak použil gumové lano. To se při zátěži napjalo, vymrštilo obrubu a ta podrazila Železnému nohy. Následoval pád, při kterém si zpřetrhal vazy v pravém rameni. Během následujícího léčení a rehabilitace v Motole dokonce uvažoval nad koncem kariéry. Jeho motivace chřadla a mnozí již nevěřili, že by se dokázal vrátit. Za povedený operativní zákrok vděčí docentu Smetanovi z Motolské nemocnice. Po uzdravení se opět zúročila jeho vůle a houževnatost. Od zimy se začal znovu připravovat na následující sezónu. Házení začal trénovat úplně od samého začátku, nejdříve kamenem, potom míčkem.

Železný pomalu mířil zpět na vrchol. V roce 1999 přišla velká radost z MS konaného ve španělské Seville. Český hrdina se představil jako veliký bojovník a v konečném pořadí se před něj dostali pouze soupeři Fin Aki Parviainen a Řek Konstantinos Gatsioudis. Závod přinesl řadu kvalitních výkonů. Celkem šest závodníků dokázalo zdolat hranici 85 m. Nakonec vyhrál hod vzdálený 89,52 m z ruky Parviainena před druhým Gatsioudisem (89,18 m). Třetí Železný se výkonem 87,67 dostal zpět mezi oštěpařskou špičku

V roce 2000 se Železnému povedl opravdu husarský kousek. V pořadí čtvrtý start na olympijských hrách pro něho znamenal čtvrtou medaili. Poprvé na olympijských hrách diváci zažili hod přes devadesát metrů (90,17 m) z ruky českého závodníka. O celkové vysoké úrovni svědčí fakt, že sedm závodníků

přehodilo hranici 85 m. Za jeho výkony byl v posledním roce druhého tisíciletí zvolen nejlepším atletem Evropy, dokonce i světa.

Svoji extratřídu potvrdil na mistrovství světa v Edmontonu v roce 2001. Cesta za třetím titulem mistra světa však nebyla snadná, neboť obhájce prvenství Fin Aki Parviainen předvedl v prvním kole dosavadní nejdelší hod historie MS 91,31 m. Železný však ukázal celému světu, jaká osobnost závodníka v něm přebývá a odpověděl výkonem 92.80 m. Třetí se umístil Řek Konstantinos Gatsioudis (89,95 m).

Po vydařeném vystoupení se rozhodl ještě jednou zkusit štěstí na olympijských hrách. Přípravu však provázelo zranění, které mu nedovolilo podávat takové výkony, které by si sám představoval. Na ME v Mnichově 2002 obsadil pouze dvanáctou příčku. Lépe dopadl na MS v Paříži, kde vybojoval výkonem 84,09 m čtvrtou příčku. OH v Atlantě 2004 se Železnému nepovedly a po třech vyčerpávajících pokusech se se soutěží rozloučil na konečném devátém místě s výkonem 80.59 m. V roce 2005 mu problémy s Achillovou patou nedovolily startovat na MS v Helsinkách, i přesto že několikrát splnil startovní limit. Nakonec přicestoval do Finska jen jako divák.

V roce 2006 oznámil Železný konec svojí sportovní kariéry a jako rozloučení se rozhodl startovat na ME v Göteborgu. Ve finálovém závodě dokázal získat bronzovou medaili výkonem 85,92 m. Podlehl jen dvěma největším favoritům Noru Andreasu Thorkildsenovi (88,78 m) a druhému Finovi Terovi Pitkämäkimu (86,44 m). Závodnickou kariéru pak definitivně ukončil 19. října 2006 na mítinku v rodné Mladé Boleslavi.

Jan Železný zůstal věrný uniformě. Dnes má hodnost majora. Je ženatý a má dvě děti. Patří zcela jasně mezi nejlepší olympioniky české a československé sportovní historie. V září 1992 se stal Čestným občanem města Mladá Boleslav. V Atlantě byl v roce 1996 zvolen do komise sportovců MOV a v prosinci 1999 přijat za člena MOV. V Sydney 2000 mu byl mandát prodloužen. Po tříleté přestávce se vrátil do MOV. Sami olympionici ho v Aténách v roce 2004 zvolili na osmileté období do komise sportovců.

Mezi jeho koníčky patří rybaření. Mezi jeho nešvar patří cigarety, které však na veřejnosti nijak netají. Je skromný, rovný, pro mnohé až nepříjemně spravedlivý. Nikdy nechtěl být ozdobou V.I.P. akcí a své soukromí si pevně brání.²⁹ (Alföldi, 2003)

5.11.1 OH 1988 Soul

XXIV. letní olympijské hry se uskutečnily v době od 17. září až do 2. října 1988 v Soulu v Jižní Koreji. Po Tokiu 1964 to byly druhé hry, které se konaly v Asii. Pořadatelské město bylo vybráno v roce 1981 a dostalo přednost před dalším zájemcem, japonskou Nagojou.

Zúčastnilo se jich 8391 sportovců (6197 mužů, 2194 žen) ze 160 zemí. Soutěžilo se v 263 disciplínách 27 sportů. Her se poprvé zúčastnily země Aruba, Americká Samoa, Cookovy ostrovy, Guam, Jižní Jemen, Maledivy a Svatý Vincenc a Grenadiny.

V minulosti bylo mnoho podnětů, které sloužily jako prvotní impuls pro uspořádání olympijských her. Pořádání olympijských her v Soulu 1988 mělo zlepšit vztahy se socialistickými státy, včetně Severní Koreje. Výsledkem byl ovšem pravý opak, severokorejský bojkot a stejně tak odmítnutí účasti dalších socialistických států. I přesto se ovšem jižní Korejci prezentovali jako technologicky vyspělý národ, jenž ze sebe po letech konečně strhl nálepkou rozvojové země, stal se součástí světového obchodu a vytvořil si jakousi národní perspektivu. Toto všechno pomohlo zvednout morálku v zemi.

Hry poznamenal dopingový skandál. Bylo diskvalifikováno mnoho sportovců a smutnou tečkou, a zároveň největší skandál v dějinách atletiky, bylo dodatečné vyřazení vítěze atletického sprintu Bena Johnsona z Kanady, jenž v Soulu dokázal vylepšit světový rekord v běhu na 100 m.

²⁹ Zdroj: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/jan-zelezny-1/>

Z důvodu konání her vzniklo v Soulu mnoho nových sportovišť. Byl zrekonstruován stadión Dongdaemun, postaveny v roce 1928, který patřil mezi nejstarší sportoviště.

Nejúspěšnějším sportovcem her byla plavkyně Kristin Otto, která získala 6 zlatých medailí. Jen o jednu zlatou medaili méně si odvezl plavec Matthew Biondi z USA. V pořadí národů se na prvním místě umístil Sovětský svaz (55-31-46), na druhém Německá demokratická republika (37-35-30) a na třetím místě USA (26-31-27).³⁰

Československo na Letních olympijských hrách 1988 v jihokorejském Soulu reprezentovalo 163 sportovců, z toho 53 žen. Reprezentanti vybojovali 8 medailí, z toho 3 zlaté, 3 stříbrné a 2 bronzové. O zlaté medaile se postaral Josef Pribilinec v chůzi na 20 km, Miroslav Varaga ve sportovní střelbě a Miloslav Mečíř v tenisu. Právě v tenise se československé výpravě nejvíc dařilo. Tenis jako sport se vrátil do rodiny olympijských sportů poprvé od roku 1924 a kromě zlaté medaile Mečíře, dokázaly vybojovat stříbrnou medaili tenistky Novotná se Sukovou ve čtyřhře a bronzovou medaili získali Mečíř se Šrejbrem v mužské čtyřhře.³¹

Olympijský závod v hodů oštěpem

Mužský hod oštěpem na soulské olympiádě v roce 1988 sliboval velký souboj o medaile. Kvalifikace proběhla 5. srpna, dva dny před finále. Bylo to poprvé, co oštěpaři závodili na olympijských hrách s novým typem náčiní po posunu oštěpařského těžiště o 4 cm dopředu v roce 1986. Z toho důvodu byl kvalifikační limit posunut o 4 metry oproti předchozím hrám v Los Angeles, kde byla postupová vzdálenost stanovena na 83 m. Na startu bylo 38 závodníků, kteří nejprve bojovali ve dvou kvalifikačních skupinách, z nichž pak 12 atletů postoupilo do finálového klání.

³⁰ Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/1988_Summer_Olympics

³¹ Zdroj: <http://www.olympic.cz/front/olympics/45>

Stanovený limit dokázalo přehodit 12 oštěpařů. Pouze Jan Železný (85,90 m) a David Ottley (80,98 m) dokázali tuto hranici zdolat v prvním kole. Železný nakonec svým výkonem kvalifikaci vyhrál. Teprve až ve třetím kole si dokázal postup do finále zajistit jeden z největších favoritů soutěže Seppo Rätty (81,62 m). Hlavní favorit byl však Železný, který výkonem 87,66 m, rok před olympiádou v Nitře, vylepšil hodnotu světového rekordu Němce Klause Tafelmeiera (85,74 m - první oficiální světový rekord s novým typem oštěpu). Právě bývalý držitel světového rekordu Tafelmeier patřil rovněž mezi kandidáty na vítěze. Druhý československý reprezentant Zdeněk Nenadál skončil v kvalifikaci výkonem 75,56 m na 26. místě.

Do prvního kola finále nejlépe nakročil výkonem 82,74 m Fin Tapio Korjus, který ve své kariéře zatím nedosáhl na žádný mezinárodní úspěch a ani v Soulu se od něho nečekalo, že by zasáhl do boje o nejvyšší příčku. Oštěpy ostatních závodníků buď hranici 80 metrů nepřeletěly, nebo jen mírně za tuto hranici. Železnému první hod nevyšel, a proto si jej nenechal změřit.

Ve druhé sérii byly k vidění kvalitnější pokusy. Ty nejdelší patřily Železnému a Rusovi Viktoru Yevsyukovi, který byl po prvním kole na druhém místě. Oštěpy obou závodníků dolétly do stejné vzdálenosti 82,32 m a zařadili se tak v pořadí za vedoucího Korjuse, který se ve druhém kole nezlepšil. Na čtvrté místo se výkonem 81,30 dostal Němec Gerald Weiß.

Ve třetím kole o sobě poprvé dal vědět Fin Seppo Rätty, který se dokázal zlepšit o víc jak tři metry a výkonem 83,28 m se dostal na vedoucí pozici. Korjus svůj pokus vynechal a Železný se, stejně jako ostatní favoriti závodu, nezlepšil.

První kolo užšího finále ovládl československý reprezentant a hodem dlouhým 83,46 m sesadil Rättyho z první příčky. Rättymu, jenž zahajoval užší finále, se hod nepovedl, Korjus opět pokus vynechal a ostatní konkurenti na Železného pokus reagovat nedokázali. V pátém kole se pořadí neměnilo, nejdelší hod této série zaznamenal Yevsyukov 81,42 m.

V rozhodujícím šestém kole se dokázali zlepšit hned tři závodníci. Ráty se nezlepšil a bylo jasné, že lepší než třetí místo nezíská. Nezlepšil se ani Němec Weiß a na řadu přišel vedoucí muž závodu Železný, který se posledním hodem dokázal zlepšit o 66 cm (84,12 m). K zisku první olympijské zlaté medaile mu nezbývalo nic jiného než čekat jak se povede zbylým pěti závodníkům. Švéd Wennlund, Rus Ovchinnikov i další Rus Yevsyukov Železnému konkurovat nedokázali. Posledními závodníky byli Tafelmeier a Korjus. Bývalý držitel světového rekordu se svým finálním hodem zlepšil, ale na medailové umístění to nestačilo. Výkonem 82,72 m se umístil na čtvrtém místě. Poslední, kdo mohl připravit Železného o zlatou medaili, byl Fin Korjus, který během závodu řešil určité zdravotní problémy s nohou a musel dokonce vyhledat lékařskou pomoc. Bohužel pro československého reprezentanta se Korjusovi hod povedl, oštěp dolétl do vzdálenosti 84,26 m a to znamenalo, že bude muset Železný na svou první zlatou medaili z olympijských her počkat. Třetí místo za Korjusem a Železným vybojoval další Fin Seppo Ráty (83,28 m).³²

Mluvílo se o velkém úspěchu, sám Železný však přiznal, že měl k nadšení dost daleko. Věděl, že je v jeho silách lepší výkon. Pro Československo to znamenalo třetí medaili z OH, o ty první dvě se postarala Dana Zátopková.

5.11.2 OH 1992 Barcelona

XXV. letní olympijské hry se uskutečnily v době od 25. července do 9. srpna 1992 v Barceloně ve Španělsku. Pořadatelské město bylo vybráno v soutěži mezi Amsterdamem, Bělehradem, Birminghamem, Brisbane a Paříží v Lausanne ve Švýcarsku v roce 1986. Tyto hry byly ve znamení dvou unikátů. Naposledy se tento sportovní svátek uskutečnil ve stejném roce jako zimní olympiáda a poprvé od roku 1972, kdy začala studená válka, žádný stát tyto hry nebojkotoval.

Zúčastnilo se jich 9356 (6652 mužů, 2704 žen) ze 169 zemí. Soutěžilo se v 286 disciplínách 32 sportů. Nováčky her byly státy Bosna a Hercegovina,

³² Zdroj: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1988/1988v1p1.pdf>

Chorvatsko, Slovinsko (všechny díky rozpadu Jugoslávie) a Namibie. Poprvé se zúčastnil také znovusjednocený tým Německa a Jemenu.

Po vítězství v hlasování o pořadatelství byly investovány miliardy do zlepšení celkové infrastruktury města. Investice měla zajistit hlavně zlepšení kvality života a zvýšit zájem turistů o toto katalánské město. Vytvořily se velké ambiciózní územní plány. U přístavu v Poblenou vznikla olympijské vesnice. Bylo vystavěno mnoho nových moderních sportovních center. Z důvodu snížení hustoty provozu vzniklo několik nových obchvatů kolem města. Letiště El Prat bylo zmodernizováno a rozšířeno o další dva nové terminály.

Nejlepších výsledků dosáhla výprava Sjdnoceného týmu (45-38-29), což byl tým složený ze sportovců Ruska a 11 republik bývalého Sovětského svazu (Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzie, Kazachstán, Kyrgyzstán, Moldávie, Tádžikistán, Turkmenistán, Ukrajina, Uzbekistán). Druhé skončily Spojené státy americké (37-34-37) a třetici nejúspěšnějších uzavíralo Německo (33-21-28).

O největší úspěch se postaral gymnasta Vitaly Scherbo z Běloruska (součást Sjdnoceného týmu), který dokázal získat šest zlatých medailí, z toho čtyři za jediný den. Jedním z význačných momentů této olympiády byla účast předních profesionálních basketbalistů v olympijském turnaji mužů - jednalo se především o reprezentaci USA - tzv. „Dream Team“. Jedním z nejlepších výkonů v atletických soutěžích bylo překonání světového rekordu a první čas pod 47 sekund v historii v podání Kevina Curtise Younga v běhu na 400 metrů překážek. Jeho rekord 46,78 s platí dodnes.

Československo reprezentovalo 104 sportovců, z toho 9 žen. Reprezentanti vybojovali 7 medailí, z toho 4 zlaté, 2 stříbrné a 1 bronzovou. Zlatou medaili dokázal vybojovat kanoista Lukáš Pollert, desetibojař Robert Změlík, oštěpař Jan Železný a Petr Hrdlička ve sportovní střelbě.³³

³³ Zdroj: <http://www.olympic.cz/front/olympics/47>

Hry proběhly bez tragédií či větších problémů. Tehdejší prezident MOV Juan Antonio Samaranch označil Barcelonské hry za do té doby nejvydařenější.³⁴

Olympijský závod v hodů oštěpem

Závodu se účastnilo celkem 32 sportovců. Finále se konalo 8. srpna 1992, a den před finále probíhala kvalifikace. Kvalifikační limit byl stanoven na 80 m.

O tom, že byl Jan Železný hlavním favoritem soutěže, nebylo žádných pochyb. Krátce před olympiádou, na mítinku Zlaté ligy v Oslu, totiž překonal hodem 94,74 m světový rekord (tento výkon nebyl uznán pro nepovolený typ náčiní). Za největšího soupeře Železného byl považován tehdejší držitel světového rekordu 91,46 m Fin Steve Backley, který tento rekord vytvořil v lednu 1992 v Aucklandu (SR byl vytvořen současným typem oštěpu platným od 18. 11. 1991). Favorizovaný byl i Fin Seppo Rätty, jehož výkon 90,60 m, hozený měsíc před OH, vzbuzoval u soupeřů taktéž velký respekt.

Železný svou formu potvrdil hned v kvalifikaci, kterou vyhrál výkonem 83,96 m. Druhý v kvalifikaci skončil Američan Tom Pukstys (81,16 m). Celkem osm závodníků splnilo kvalifikační limit a postoupilo přímo do finále. Osmičku postupujících doplnili další čtyři závodníci, kteří sice limit nezdolali, ale měli ze zbytku závodníků nejlepší výkon.

V prvním kole finále byly k vidění pouze dva hody, které přeletěly vzdálenost osmdesáti metrů. Ten delší patřil právě Železnému a měřil 89,66 m, což znamenalo nový olympijský rekord a hlavně vynikající vstup do finále. Druhý se v pořadí usadil Steve Backley výkonem 82,44 m.

Druhé kolo se Železnému nedařilo a svůj hod si nenechal změřit. Dařilo se ale Finovi Rätymu, který dokázal všem na stadiónu svoji vynikající formu a oštěp poslal do vzdálenosti 86,60 m a zařadil se průběžně druhé místo. Backley se zlepšit nedokázal a navíc se před něj v pořadí dokázal dostat Fin Kinnunen (82,62

³⁴ Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/1992_Summer_Olympics

m). Následující třetí série představila pouze jeden hod přesahující vzdálenost osmdesáti metrů v podání Rátyho, tento pokus ale nebyl delší než jeho předchozí a tak se pořadí na špičce neměnilo. Železnému se hod opět nepovedl a dobrovolně přešlápl.

Do užšího finále, do kterého vždy postupuje prvních osm závodníků průběžného pořadí, nepostoupil Pukstys, který nedokázal zopakovat výkon z kvalifikace a se soutěží se rozloučil. Hned na začátku užšího finále byl stadión svědkem druhého nejdelšího hodu soutěže opět v podání českého oštěpaře (88,18 m). Druhý Ráty se zlepšit nedokázal a třetí Kinnunen si nepovedený hod nenechal změřit, navíc ho svým hodem odsunul na čtvrtou pozici Backley, který se výkonem 83,38 m dostal na třetí příčku. Zbytek závodníků ve čtvrté sérii pořadí nezměnil.

V pátém kole Železný potřetí přehodil hranici 85 m, ale dosavadní maximum nepřekonal, a jelikož se nedokázal zlepšit ani jeden ze zbylých závodníků, pořadí na špičce se neměnilo. Železnému se poslední hod nepovedl a nezbývalo mu, než čekat jak se povede jeho soupeřům. Rátyho pokus nebyl pro nedobrovolné přešlápnutí měřen. Backleyho oštěp se zapíchl těsně před hranici 80 m, a jelikož se ani ostatním závodníkům nedařilo, bylo jasné, že si Železný odveze z Barcelony své první olympijské zlato. Druhý skončil Fin Ráty a třetí Fin Backley.³⁵

Po Daně Zátopkové se stal historicky druhým československým oštěpařem, kterému se podařilo získat nejcennější kov na olympijských hrách. Zlato si právem zasloužil, v závodě předvedl dva nejdelší výkony a překonal olympijský rekord.

³⁵ Zdroj: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1992/1992s1p1.pdf>

5.11.3 OH 1996 Atlanta

XXVI. hry se konaly počtvrté ve Spojených státech amerických a jejím dějištěm byla Atlanta, americké město ve státě Georgia. Právo stát se hostitelem vrcholového svátku světového sportu získala v roce 1990, přestože se všichni domnívali, že u příležitosti stého výročí prvních novodobých her budou soutěže probíhat v historických Aténách. Kromě Atén o pořadatelství usiloval i Bělehrad, Manchester, Melbourne, a Toronto.

Obavy, zda nad vznešenými olympijskými ideály nezvítězí moc dolaru, se nenaplnily. I když síla peněz byla znát víc než v minulosti. Šestnáctidenních her se zúčastnilo 10 280 sportovců ze 197 zemí. Soutěžilo se v 271 disciplínách. Poprvé se her zúčastnily státy Arménie, Bělorusko, Česká republika, Gruzie, Kazachstán, Kyrgyzstán, Moldavsko, Slovensko, Ukrajina a Uzbekistán.

Pohostinní obyvatelé města Atlanty i státu Georgia uspořádali vydřené hry. Nově postavený stadión pro 85 000 diváků splňoval všechny požadavky, které moderní doba na sportoviště klade. Řada sportovišť navíc bezprostředně sousedila s Olympijskou vesnicí. V tu se změnila kolej Technického institutu státu Georgia, která poskytla svým obyvatelům potřebné podmínky včetně klimatizace. Slalom na divoké vodě se konal na řece Ocoee v sousedním státě Tennessee, závody v rychlostní kanoistice a veslování na jezeře Lanier a jachtařská regata ve vzdáleném Savannah na pobřeží Atlantského oceánu. Fotbalový turnaj se konal prakticky po celých Spojených státech a poprvé v něm hrály i ženy. Jako další nové sportovní odvětví bylo závodění na horských kolech, jejichž zrod je právě v USA. Tato disciplína se setkala s velikým diváckým obdivem.

Jako hlavní nedostatky, které lze organizátorům vytknout, byly špatný informační systém a doprava. Byla to právě doprava, která mohla nejčastěji za zdržení nejen novinářů a návštěvníků, ale i sportovců. Nedokonalost informačního systému je těžko pochopitelná vzhledem k tomu, že jej vytvořila a provozovala proslulá počítačová firma IBM.

Stinnou stránkou atlantských her se stal výbuch bomby v Olympijském parku, který si vyžádal dvě oběti na životech a desítky raněných. 24 let po tragické smrti jedenácti izraelských sportovců v Mnichově v důsledku útoku palestinského komanda si svět musel znovu uvědomit, že terorismus je stálou hrozbou sportovního svátku, kvůli němuž ve starověku utichaly zbraně a vlády se, byť jen nakrátko, ujímal mír.

Samotné zahájení her bylo pojato velkolepě, už to nebylo skromné představení z dob, kdy olympiáda byla v plenkách, ale stal se z něj pečlivě připravovaný spektakl, kdy hlavním účelem bylo šokovat diváky. To samé platilo i o závěru. Tento trend u ceremoniálů OH trvá dodnes. Nejlepším výkonem celých her se 1. srpna stala fenomenální dvoustovka amerického sprintera Michaela Johnsona v čase nového světového rekordu 19,32 s. O další světový rekord se postaral kanadský sprinter Donovan Bailey v běhu na 100 m v čase 9,84 s. Nejúspěšnější výpravou byli Američané (44-32-25), před Ruskem (26-21-16) a Německem (20-18-27).

Nemalou měrou přispěli k úspěchu soutěží také čeští sportovci, kteří po nepříliš zdařilém vystoupení na zimních olympijských hrách v Lillehammeru poprvé reprezentovali samostatný český stát také na letních hrách. Česká výprava o sto sedmnácti sportovcích přivezla jedenáct medailí, z toho čtyři zlaté (4-3-4). Byl to největší úspěch od Moskvy 1980, kde však startovala reprezentace Československa, a naopak v důsledku bojkotu kvůli ruské okupaci Afghánistánu chyběla řada zemí. Dvě zlaté medaile přivezl kanoista Martin Doktor, po jedné přidali kajakářka Štěpánka Hilgertová a oštěpař Jan Železný. (Dobrovodský, 1996)

Olympijský závod v hodů oštěpem

Finále oštěpu se probíhalo 3. srpna 1996. Kvalifikace proběhla den před finále. Závodu se účastnilo celkem 31 sportovců. Limit, potřebný pro postup do finále byl nastavený na hodnotu 83 metrů.

Celkem osm závodníků dokázalo kvalifikační limit přehodit. Mezi nimi byl i český oštěpař Jan Železný, který svým prvním hodem vzdáleným 86,52 m, vyhrál skupinu B. Nejdelší výkon kvalifikace předvedl hned prvním hodem Řek Konstadinos Gatsioudis v národním rekordu 87,12 m a stal se tak jedním z favoritů celé soutěže. Role favorita byla však nejvíce přisuzována Železnému. Jeho dva měsíce starý světový rekord z Jeny (98,48 m) nenechal jednoho závodníka klidným. Mezi dalšími kandidáty na cenné kovy patřil Němec Raymond Hecht, který necelý rok před olympiádou předvedl výkon 92,60 m. Favorizovaní byli i stříbrný medailista z předchozích OH v Barceloně Fin Seppo Rätty a bronzový medailista z Barcelony Angličan Steve Backley, který byl i úřadující mistr Evropy.

První hod Železného, který byl zároveň i první hod finále, doprovázely určité koordinační chyby a oštěp neletěl daleko. Pokus nebyl měřen a navíc si Železný ztěžoval na bolavé třísko, které si natáhl při rozcvičování před finále. V prvním kole do soutěže vstoupil nejlépe Steve Backley, který se výkonem 87,44 m usadil na první místo. Za něj se zařadil Hecht (83,88 m) a Rätty (83,44 m).

Hned v druhém kole Železný zareagoval na výkon Backleyho a ukázal světu, kdo je pánem světových tabulek. Jeho oštěp doletěl do vzdálenosti 88,16 m. Druhé kolo přineslo mnoho dalekých hodů. Devět z dvanácti oštěpařů přehodilo hranici 80 m a šest z nich poslalo svůj oštěp za hranici 85 metrů. Backley se druhým hodem zlepšit nedokázal, a jelikož jeho pokus z první série kromě Železného nikdo jiný nepřehodil, zůstal na druhém místě. Hecht se dokázal zlepšit, ale výkonem 86,88 m si pouze pojistil dosavadní třetí příčku. Na čtvrtém místě klesl Rätty.

Třetí pokusy moc zajímavé hody nepředvedly. Zlepšil se pouze Američan Pukstys, který se hodem dlouhým 83,58 m dostal na sedmé místo a tím si zajistil účast v užším finále. Železnému se třetí hod technicky nepovedl. Stačil jen kousek a oštěp by se zapíchl mimo prostor vyznačený výsečí.

Do užšího finále vstoupil nejlépe Rätty, který sice ve čtvrté sérii hodil nejdál, ale ke změně pořadí to nevedlo. Celý stadión s napětím očekával pokoření

devadesátimetrové hranice. Napětí se stupňovalo když vzal do ruky oštěp Železný. Jakmile vypustil svůj nástroj z ruky, celý stadión rázem oněměl. Železný hází opět za hranici 85 metrů, ale jeho pokus z druhé série zůstává stále nejdelší. Kromě Hechta, kterému se jeho pokus nepočítal, všichni fináloví účastníci přehodili 80 metrů. Nejdelší pokus byl však z ruky Železného a tak zůstává stále první.

Poslední finálové kolo přineslo velké drama a opět se házelo přes 80 metrů. Železný se zlepšit nedokázal a tak nezbývalo než čekat na výkony ostatních závodníků. Druhý největší kandidát na zlato Hecht se taky nezlepšil a dokonce se posunul na čtvrté místo, když ho dokázal přehodit Ráty (86,98 m). Bylo jasné, že Železnému nevezme zlato už ani Rus Makarov, Němec Henry, Fin Kinnunen ani Fin Pukstys, kteří se nezlepšili a tak celý stadión s napětím očekával poslední hod Backleyho. Ten si však své maximum vybral hned v prvním kole a tak bylo rozhodnuto.³⁶, (Dobrovodský, 1996)

Pět ze šesti finálových hodů Železného přeletělo 82 m. V samotném závodě, pravděpodobně kvůli potížím s tříslý, nepřehodil devadesátku, ale přesto na konci mohl potěžkat další zlatou medaili. Dokázal tak obhájit barcelonské zlato a napodobil tak dvě z legend úsvitu moderních olympiád: jen Švéd Lemming v letech 1908 a 1912 a Fin Myyrä v letech 1920 a 1924 dokázali totéž. Druhý Backley a třetí Ráty opět doplatili na Železného neporazitelnost a pouze si vyměnili pozice oproti olympiádě v Barceloně.

5.11.4 OH 2000 Sydney

V pořadí XXVII. olympijské hry se konaly v australské Sydney. V Austrálii se olympijské hry konaly podruhé v historii, poprvé po 44 letech od letních olympijských her 1956. O pořadatelství usiloval i Manchester, Berlín, Peking a Istanbul. Ve finále porazila Sydney Peking rozdílem dvou bodů. Zúčastnilo se celkem 199 výprav, z členů Mezinárodního olympijského výboru,

³⁶Zdroj: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1996/1996v1p1.pdf>

chyběl pouze Afghánistán. Poprvé se zúčastnily výpravy Eritreje, Mikronésie a Palau.

Hry byly známé svou takřka bezchybnou organizací. Místní lidé prokázali obrovské pochopení pro sport a celý svět uchvátili svým chováním. Celkem bylo postaveno 15 zcela nových sportovišť, stejně tak i olympijská vesnice. Celkem se bojovalo na třiceti sportovištích. Většina z nich se nachází v Olympijském parku v Sydney. Další sportoviště se rozkládala v centru města a také v jeho východní a západní oblasti. Zápasy mužského a ženského fotbalového turnaje se uskutečnily také v Melbourne, Adelaide, Brisbane a Canbeře.

V pořadí národů vyhrály Spojené státy (36-24-31), druhé bylo Rusko (32-28-29) a třetí Čína (28-16-15). Za krále sportovního světa se může považovat australský plavec Ian Thorpe, který získal tři zlaté, jednu stříbrnou medaili a přičinil se o tři světové rekordy ve svých teprve sedmnácti letech. Další hrdinkou olympiády se stejným počtem a hodnotou byla Nizozemka Inge de Brunová a její krajanka cyklistka Leontin Zijlaardová. Nejpilnějšími sběrateli kovů byli ruský gymnasta Alexandr Němov (2-1-3) a americká atletka Marion Jonesová (3-0-2). Během olympiády padlo 46 světových rekordů, z nichž nejúžasnější byla jistě stovka plavce Pietera van Hoogenbanda, který jako první plavec v historii zaplavoval sto metrů kraul pod 48 vteřin.

Hlavním cílem českého olympijského týmu, který čítal 119 sportovců, bylo se výsledkově přiblížit výjimečně úspěšné olympiádě v Atlantě. Bohužel se na většinu českých sportovců lepila smůla. Příčinou neúspěchů nebyla ani tak nepřipravenost českých sportovců, ale četná zranění, která český tým doprovázela. Celkový počet medailí pro český národ byl dvě zlaté, tři stříbrné a tři bronzové medaile, tedy o dvě zlaté a jednu bronzovou méně než v Atlantě. O zlaté medaile se postaral oštěpař Jan Železný a kajakářka Štěpánka Hilgertová. V pořadí národů připadlo Česku 28. místo. (Žurman, 2000)

Olympijský závod v hodu oštěpem

Kvalifikace začala 22. září, den před finále. Kvalifikační limit byl stanoven, stejně jako v Atlantě, na vzdálenost 83 m. Celkem se zúčastnilo 36 oštěpařů a do finále jich mělo postoupit 12.

Hned první kolo kvalifikace ukázalo vysokou kvalitu všech účastníků. Celkem devět závodníků přehodilo stanovený limit. K vidění byl i hod těsně pod devadesátimetrovou hranici z rukou Jana Železného (89,39 m). Blýskl se i Řek Kostas Gatsioudis, který předvedl druhý nejdelší hod kvalifikace 88,41 m. Nor Pål Arne Fageres dokonce vytvořil národní rekord 86,74 m a do finále postoupil z třetího místa. Vše naznačovalo, že budou diváci na stadiónu svědky kvalitního závodu, kde se dočkají překonání devadesátimetrové hranice.

Vše odstartoval vynikající první pokus Jana Železného 89,85 metrů, který jej hned v prvním kole katapultoval do čela průběžného pořadí. Jenže dobře začali i ostatní. Rus Sergey Makarov 88,67 m, Němec Raymond Hecht 87,76 m, Fin Aki Parviainen 86,62 m, Brit Steve Backley 86,25 m a Řek Konstadinos Gatsioudis 85,06 m. K těmto famózním výkonům jistě přispěly i ideální povětrnostní podmínky a připravenost závodníků na závod. Každý se letos připravoval převážně jen na olympiádu. Nebylo Grand Prix, kde by se závodníci vyházeli kvůli penězům. Nebyli „vypráskaní“, jako jindy na konci sezóny. Výkon kolem 87 metrů by znamenal ve většině závodů jistou medaili. V Sydney po prvním kole vše naznačovalo, že tato vzdálenost stačit nebude.

Ve druhém kole Backley hodil svůj osobní rekord a výkonem 89,85 m sebral Železnému i osm let starý olympijský rekord. Obhájce titulu z Atlanty Železný nehodlal nijak taktizovat a hned následným pokusem chtěl získat vítězství zpět na svoji stranu. Prodloužil rozběh, aby byl rychlejší, ale nestačil správně dát levou ruku, nepohlídal si správný pohyb hlavy a byl z toho špatný hod, při kterém raději dobrovolně přešlápl, aby rozhodčím ušetřil práci. Ostatní závodníci buď vynechali, nebo svůj předchozí hod nezlepšili.

Backley si však své dosavadní prvenství neužíval dlouho a ve třetí sérii padla devadesátimetrová hranice z rukou Železného, a český atlet se výkonem 90,17 m vrátil zpět do čela průběžného pořadí. Železný si stěžoval na bolest loktu a tak svůj hod provedl přes záda. Díky tomu oštěp letěl hodně daleko, i když tentokrát neměl ruku tak rychlou, jako při prvním pokusu. Nový olympijský rekord byl na světě. Backley, jenž měl házet před Železným, svůj pokus vynechal a ostatní závodníci zlepšení nedosáhli.

Plynulý chod závodů narušovalo vyhlásování vítězů a starty běhů. Železného trápil bolavý loket, ale s myšlenkou, že by jeho hod nemusel stačit na medaili, překonal bolest a dále házel. Ve vzduchu však již cítil medaili. Pokusy dosáhnout dvaadevadesátimetrového výkonu, který považoval za optimální pojistku zlaté medaile, už nevyšly, ale nepřisadili si ani soupeři. Po závěrečném Backleyho pokusu už bylo jisté, že Železnému zlatou medaili nikdo nesebere a celému stadiónu předvedl závěrečný hod 88,97 m dlouhý.

Český reprezentant vyšel z velkého závodu jako velký vítěz. Splnil si svůj cíl poprvé v historii na olympiádě přehodit devadesát metrů, předvedl tři platné pokusy úctyhodně vyrovnané: 89,41 v první sérii, 90,17 ve třetí a 88,97 v závěrečné osmé, kdy už věděl, že jej nemůže nikdo překonat. Dva "slabší" výkony by stačily na stříbro, za celý večer se nad ně dostal svým nejlepším pokusem pouze Backley. Jinak nikdo.³⁷ (Žurman, 2000)

Jako prvnímú oštěpaři se mu podařilo zvítězit ve třetím olympijském závodě v řadě, po triumfech v Barceloně 1992 a Atlantě 1996 nenašel přemožitele ani v Sydney. Zlatou medaili vybojoval skvělým výkonem 90,17 m, který je zároveň olympijským rekordem. Čtyřiatřicetiletý oštěpařský šampion tak skvělým způsobem završil návrat na výsluní, z něhož načas zmizel kvůli těžkému zranění ramene.

³⁷ Zdroj: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2000/2000v1p1.pdf>

5.12 Miroslav Guzdek

Miroslav Guzdek se narodil 2. srpna 1975 v Třinci. Jeho osobní maximum je 85,74 m z roku 2002. Mezi jeho největší úspěchy patřil postup z 12. místa do finále na MS 2003 v Paříži výkonem 77,24 m, kde nastoupil po boku Jana Železného. Ve finále se zlepšil a výkonem 81,40 m obsadil 7. místo. O rok později se představil na OH v Aténách, kde skončil v kvalifikaci hodem dlouhým 76,45 m a obsadil 23. místo v konkurenci 34 závodníků. Mezi jeho trenéry patřila slavná oštěpařka Dana Zátopková.³⁸

5.13 Petr Frydrych

Petr Frydrych se narodil 13. ledna 1988 v Klatovech. Jeho osobní rekord má hodnotu 88,23 m z roku 2010. Delší hody předvedli už jen Jan Železný a Vítězslav Veselý. Stejně jako Jakub Vadlejch (viz. kapitola 5.14) a Vítězslav Veselý (viz. kapitola 5.15) se stal členem oddílové skupiny pod vedením trenéra Jana Železného. Mezi jeho největší úspěchy patří 2. místo na ME do 23 let za výkon 80,53 m a 10. místo na MS 2009 v Berlíně (79,29 m). V roce 2012 se dostal na OH v Londýně, kde se mu příliš nedařilo a výkonem 75,46 m skončil v kvalifikaci na 34. místě.³⁹

5.14 Jakub Vadlejch

Jakub Vadlejch se narodil 10. října 1990 v Praze. Jeho osobní rekord má hodnotu 84,47 m z roku 2010. V roce 2009 překonal vlastní český juniorský rekord hodem dlouhým 81,95 metru. V roce 2012 závodil na OH v Londýně, kde skončil v kvalifikaci výkonem 77,80 m na 25. místě.^{40,41}

³⁸ Zdroj: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/miroslav-guzdek-2/>

³⁹ Zdroj: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/petr-frydrych/>

⁴⁰ Zdroj: <http://online.atletika.cz/rekordy.aspx>

5.15 Vítězslav Veselý

Vítězslav Veselý se narodil 27. února 1983 v Hodoníně. V českých tabulkách mu patří druhé místo, dál už hodil jen světový rekordman Železný. Dlouhou dobu žil ve stínu svého tréninkového kolegy Petra Frydrycha. Stal se členem tréninkového týmu světového rekordmana a trojnásobného olympijského vítěze Jana Železného.

Jako malý kluk navštěvoval sportovní třídu v Hodoníně a už tehdy patřil mezi nejlepší sportovce. Ve 14 letech se poprvé dostal k oštěpu zásluhou trenéra Lípy na atletickém soustředění. Hned o rok později vyhrál juniorské MR. Na střední škole se rozhodl věnovat oštěpu na plno a odešel do Zlína za trenérem Halvou. Jeho mezinárodní premiérou bylo MS juniorů v roce 2002. V jamajském Kingstonu však zůstal v kvalifikaci.

Ve 20 letech však přišly problémy s loktem, což mělo za následek konec tréninku a závodění. Po ukončení střední školy rok pracoval a poté byl přijat na Fakultu tělesné výchovy a sportu, kde i přes bolavý loket začal opět trénovat.

S Janem Železným se poprvé potkal na soustředění v Nymburku v roce 2004. O dva roky později začal Veselý na základě dobrých referencí u Železného trénovat. Výkonnostní vzestup zaznamenal na konci sezony 2007, kdy si posunul osobní rekord na 79,45 m.

V červnu v olympijském roce 2008 zvítězil na Zlaté tretře hodem z druhé série dlouhým rovných 78 metrů. Tím zároveň splnil limit pro účast na olympijských hrách v Pekingu.

V Pekingu se Veselému poprvé povedlo přehodit hranici 80 m. V kvalifikaci se mu zpočátku příliš nedařilo a první pokus přešlápl. V druhém kole předvedl svůj druhý nejdelší hod sezóny 78,93 m, což ale na postup o pár decimetrů nestačilo. Posledním, třetím hodem 81,20 m si vytvořil osobní rekord a

⁴¹ <http://zivotopis.osobnosti.cz/jakub-vadlejch.php>

pátým nejlepším výkonem kvalifikace postoupil překvapivě do finále. V něm už nedokázal navázat na svůj výkon z kvalifikace. Po dvou úvodních přešlapech a výkonem 76,76 m v třetím kole skončil dvanáctý.

Na začátku sezóny 2009 se mu podařilo splnit kvalifikační limit na MS v Berlíně výkonem 80,35 m. Pak ale přišly zdravotní problémy a i když do Berlína odcestoval, skončil až na 28. místě výkonem 75,76 m.

V roce 2010 zaznamenal výrazné výkonnostní zlepšení. Osobní rekord posunul na 86,45 m a předvedl několik hodů za 80 m. Na mistrovství Evropy už se mu ale tolik nedařilo. Postoupil sice do finále, ale výkonem 77,83 m skončil devátý.

V roce 2011 zazářil na MS v Tagu, kde postoupil jako jediný český oštěpař do finále. Tam obsadil svým nejlepším hodem sezóny 84,11 m 4. příčku. Od bronzové medaile ho dělilo pouhých 19 cm.

Sezóna 2012 se stala pro Veselého tou nejúspěšnější v jeho dosavadní kariéře. V červnu se stal vítězem finále ME v Helsinkách výkonem 83,71 m. Na OH v Londýně v kvalifikaci ohromil světovým výkonem roku a osobním rekordem 88,34 m, ve finále však hodil o pět metrů méně a skončil 4. Úspěšný rok potvrdil vítězstvím v Diamantové lize.^{42,43}

5.15.1 OH 2012 Londýn

Viz. 4.4.2

Závod

Vítězslav Veselý si hned prvním hodem v kvalifikaci na olympiádě v Londýně vylepšil osobní maximum a výkonem 88,34 m snadno postoupil do sobotního finále. Zlepšil si tak o 23 cm nedávný osobní rekord z mítinku v Oslu,

⁴² Zdroj: <http://www.denik.cz/atletika/z-hodonina-do-londyna-dlouha-cesta-mistra-evropy-ostepare-veseleho-20120704.html>

⁴³ Zdroj: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/vitezslav-vesely/>

kterým dosud vedl světové tabulky roku. Tímto výkonem vyhrál kvalifikaci a stal se největším favoritem finále. Z českých oštěpařů, v kategorii mužů, postoupil jako jediný. Petr Frydrych neprolomil sérii nevýrazných výsledků z probíhající sezóny a výkonem 75,43 m skončil, stejný osud potkal Jakuba Vadlejcha (77,61 m).

Dalšími favority byl Nor Thorkildsen, který sice neměl nejlepší sezónu a trápily ho zdravotní problémy, ale přesto budil dvojnásobný olympijský vítěz respekt (výkon v kvalifikaci - 84,47 m). Favorizovaný byl i Ukrajinec Pyatnycja, který Veselého předstihl na Diamantové lize v Paříži (výkon v kvalifikaci - 82,72 m). Šanci na zlato měl i Fin Pitkämäki, který v minulosti dokázala přehodit hranici 90 metrů (výkon v kvalifikaci - 83,01 m)

Český oštěpař však do závodu nevstoupil vůbec dobře. Jeho oštěp sotva přeletěl hranici 60 m a Veselý si ani pokus nenechal změřit. Do vedení se dostává zatím Keshorn Walcott z ostrova Trinidad a Tobago, který vytvořil hodem dlouhým 83,51 m národní rekord. V první sérii se moc nedařilo ani dalším favoritům. Měřený pokus nezaznamenal ani Nor Thorkildsen. Fin Pitkämäki hodil jen 77,33 m.

Druhý pokus vyšel Veselému o poznání lépe. Jeho oštěp se zapíchl na 81,69 m, což mu zajistilo postup do užšího osmičlenného finále. Tímto hodem se dostal na průběžné třetí místo. Skvěle se na tento závod ale připravil Walcott, který hodem dlouhým 84,58 m podruhé v závodě zlepšil národní rekord Trinidadu a Tobaga o další metry. Tímto hodem si bezpečně zajistil první příčku. Na druhou příčku za Walcotta se dostal Fin Pitkämäki, který předvedl slušných 82,68 m a posunul českého reprezentanta na čtvrté místo. Následně se před Veselého dostal i Nor Thorkildsen, který hodil jen o pět centimetrů méně než Pitkämäki a usadil se na třetí místo. Ve třetí sérii se Veselý zlepšil o pouhých 11 cm a k žádnému posunu v pořadí to nevedlo. Třetí pokus naopak vyšel výborně Ukrajinci Pyatnycjovi, jehož hod dlouhý 84,51 m ho katapultoval na druhé místo jenom těsně za vedoucího Walcotta. Pyatnycja odsunul Veselého na šesté místo.

Ani na začátku užšího finále nepotvrdil Veselý svou roli favorita a pokus vzdálený sotva 70 m si nenechal změřit. Zlepšení zaznamenal Fin Ruuskanen, který se hodem dlouhým 81,97 m dostal na páté místo a odsunul Lebesise a Veselého o příčku níž. Pátý pokus českého reprezentanta měl hodnotu 80,32 m. Veselý zůstává na sedmém místě. Ve zlepšování pokračoval Fin Ruuskanen i v páté sérii a hodem dlouhým 84,12 m se protlačil na třetí místo před krajana Pitkämäkiho.

Veselý se v šesté sérii vší silou opřel do svého posledního hodu na londýnských hrách. Náradí opět vyrazilo vysoko do vzduchu, jenže tentokrát nedopadlo tak brzy jako vždycky. Plachtilo dál. Oštěp se zabolil ve vzdálenosti 83,34 m a jelikož se již žádný jiný závodník nedokázal zlepšit, znamenal tento pokus pro Veselého čtvrté místo. Senzačním olympijským vítězem se stal Keshorn Walcott z Trinidadu a Tobagu. Druhý skončil Ukrajinec Pyatnycja a třetí Fin Ruuskanen.^{44,45}

⁴⁴Zdroj: <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/ve/vitezslav-vesely-1.html>

⁴⁵ Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Athletics_at_the_2012_Summer_Olympics_%E2%80%93_Men%27s_javelin_throw

6 Aktuální rekordy⁴⁶

Muži (rekordy platící po změně těžiště oštěpu v roce 1986)

Rekord	Výkon (m)	Atlet	Stát	Město	Datum
Světový (WR)	98,48	Jan Železný	Česká republika	Jena	25. 5. 1996
Olympijský (OR)	90,57	Andreas Thorkildsen	Norsko	Peking	23. 8. 2008
Evropský (ER)	98,48	Jan Železný	Česká republika	Jena	25. 5. 1996
Mistrovství světa (MS)	92,80	Jan Železný	Česká republika	Edmonton	12. 8. 2001
Český (ČR)	98,48	Jan Železný	Česká republika	Jena	25. 5. 1996

Ženy (rekordy platící po změně těžiště oštěpu v roce 1999)

Rekord	Výkon (m)	Atlet	Stát	Město	Datum
Světový (WR)	72,28	Barbora Špotáková	Česká republika	Stuttgart	13. 9. 2008
Olympijský (OR)	71,53	Osleidys Menéndez	Kuba	Atény	25. 8. 2004
Evropský (ER)	72,28	Barbora Špotáková	Česká republika	Stuttgart	13. 9. 2008
Mistrovství světa (MS)	71,99	Marija Abakumovová	Rusko	Tegu	2. 9. 2011
Český (ČR)	72,28	Barbora Špotáková	Česká republika	Stuttgart	13. 9. 2008

⁴⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/Javelin_throw

7 Přehled zlatých olympijských medailí v oštěpu v poválečné éře

6 zlatých – ČESKOSLOVENSKÁ/ČESKÁ REPUBLIKA

1952 – Dana Zátopková

1992 - Jan Železný

1996 – Jan Železný

2000 – Jan Železný

2008 – Barbora Špotáková

2012 – Barbora Špotáková

5 zlatých – FINSKO

1948 – Kai Rautavaara

1964 – Pauli Nevala

1984 – Arto Harkonen

1988 – Tapio Korjus

1996 – Heli Rantanenová

5 zlatých - RUSKO

1956 – Inese Jaunzemeová (Lotyška)

1960 – Viktor Cibulenko

1960 – Elvira Ozolinová (Lotyška)

1968 – Janis Lūsis (Lotyš)

1980 – Dainis Kula (Lotyš)

5 zlatých - NĚMECKO

1972 – Klaus Wolfermann

1972 – Ruth Fuchsová (bývalá NDR)

1976 – Ruth Fuchsová (bývalá NDR)

1988 – Petra Felkeová (bývalá NDR)

1992 – Silke Renková⁴⁷

8 Závěry

Po zhodnocení mé práce jsem se ujistil, že Česká republika je právem považována za oštěpařskou velmoc. Již to neplatí pouze o Severských státech typu Finska, Švédska či Norska. O tom hovoří i pohled na olympijské statistiky – žádná jiná země nedokázala získat 6 zlatých medailí v hodu oštěpem na OH. Podíváme-li se do tabulek světových rekordů, opět zde spatříme česká jména. Není náhodou, že jedna země vyprodukovala tolik rozvinutých talentů v jedné disciplíně.

Na Olympijských hrách v Helsinkách v roce 1952 ukořistila první českou medaili z této disciplíny Dana Zátopková. A zcela jistě si tehdy ještě neuvědomovala, že stála u zrodu oštěpařských úspěchů Česka\Československa. Po 4. místě Vlasty Peškové z Říma v roce 1960 zažíval československý/český oštěp téměř 30 let krizi a tato disciplína se stala záležitostí převážně závodníků Finska, Norska a Ruska. Nutno podotknout, že obrovskou zásluhu na opětovných úspěších měl trenér Jiří Šimon, který koncem 70. let sbíral a rozšiřoval materiály od nejúspěšnějších zahraničních oštěpařských trenérů. Řadu poznatků a informací získal např. v Maďarsku. Tyto nabitě zkušenosti poté zúročil v technice Jana Železného, který udělal z České republiky oštěpařskou velmoc, a to jako závodník i jako trenér.

⁴⁷ www.Wikipedia.com

Během tuctu let, který uběhl mezi Soulem 1988 a Sydney 2000, prožil Jan Železný neobyčejný sportovní příběh, v němž se střídaly stupně vítězů s hlubokými pády. Přesto se dokázal připravit na každý olympijský závod tak, že na premiérové oštěpařské stříbro navázal zlatým hattrickem, kterým se definitivně zařadil mezi největší legendy českého i světového sportu. Nikdo z velikánů českého sportu – Emil Zátopek, Věra Čáslavská ani Ludvík Daněk nepřivezli medaile ze čtyř po sobě jdoucích olympiád. Na celém světě se to zatím povedlo pouze diskaři Alu Oerterovi a sprinterovi a dálkaři Carlu Lewisovi. Jan Železný se ale sám za nejlepšího sportovce české historie nepovažuje a skromně prohlašuje, že kvalit Emila Zátopka nedosahuje.

Zajímavá je ovšem diskrepance mezi výkony oštěpařů v době zařazení oštěpařské disciplíny na OH a výkony současnými. Výkonnostní rozdíl mezi vítězkou prvních OH Američankou Babe Didrikson a Špotákovou je téměř 30 m. Od prvních novodobých OH se totiž mnohé determinanty ovlivňující výkon oštěpařů změnil, a to především profesním přístupem závodníků, intenzitou tréninků, technikou hodů, životosprávou atd.

Budoucnost českého oštěpu má jistě slušné vyhlídky. Čeští oštěpaři se pravidelně pohybují na vrcholu světových tabulek - v roce 2010 vévodil Vítězslav Veselý, čtvrtý byl Petr Frydrych a osmý Jakub Vadlejch. Současná generace má hlavní pojítko v osobě Železného, který má ve své skupině všech pět českých elitních oštěpařů (Vadlejch, Frydrych, Veselý, Klimešová, Špotáková).

9 Seznam použité literatury

- 1) Alföldi, T. s kol. *Peking 2008 - Letní olympijské hry*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2008, 184 s. 978-80-204-0829-6
- 2) Beneš, Z. A kol. *Dukla mezi tisíciletím*. 1. vyd. Praha: Sdružení MAC, spol. s.r.o. 2003. ISBN 80-7278-191-X
- 3) Coubertin, P. de. Why I revived the Olympic Games. In N. Müller (Ed.), *Olympism: Selected Writings* (pp. 542–546). Lausanne: IOC, 2000.
- 4) Dobrovodský, V. A kol. *Atlanta 1996, hry XXVI. OLYMPIÁDY*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1996. 176 s. 27-034-96
- 5) Gajda, J. a kol. *Čeští vojáci pod Akropolí*. 1. vyd. Praha: DOT PRINT s.r.o., 2004. ISBN 80-7278-242-8
- 6) Harmati, A. a kol. *Lehkoatletické hody a vrhy*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1971.
- 7) Jirka, J a kol. *Kdo byl kdo v české atletice*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-864-4
- 8) Kněnický K. a kol., *Technika lehkooatletických disciplín*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 1977.
- 9) Kuchen, A. *Atletika – vrhy*. 1. vyd. Bratislava: STV, 1977.
- 10) Kuchen, A. *Lehkoatletické hody a vrhy*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1971. 77-024-76
- 11) Novák, A. *Hod oštěpem*. 1. vyd. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1963.
- 12) Mašek, O. *Dana a Emil Zátopkovi vypravují*. 2. vyd. (u STN první). Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1962. 258 s. 27-027-62
- 13) Procházka, K. *Olympijské hry*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1984. 636 s. 27-048-84
- 14) Šimon, J. *Atletické vrhy a hody*. 1.vyd. Praha: Olympia, 2004. 236 s. ISBN 80-7033-815-6

- 15) ŽÁK, V. *Pravidla atletiky: pravidla IAAF ve znění příručky HANDBOOK 2002-2003 doplněná o ustanovení, platná pouze pro soutěže na území České republiky*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2002. 224 s. ISBN 80-7033-731-1
- 16) Žurman, A. A kol. *Sydney 2000, hry XXVII. OLYMPIÁDY*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2000. 176 s. ISBN 80-7033-197-6
- 17) Hrdina, J. A kol. *Dukláci v Pekingu*. 1. vyd. Praha, 2008. 126 s. ISBN 978-80-7278-487-5

Elektronické zdroje:

1. Bernaciková M., Kapounková K., Novotný J. a kol. *Fyziologie sportovních disciplín: Atletika - hody a vrhy* [online]. 2004 [cit. 30.4.2013]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/fsps/ps10/fyziol/web/sport/atletika-hody-vrhy.html>
2. Ivana Roháčková, *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. c2004-2012 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=47298&newsid=47286&listid=8&tmplid=122>
3. František Macák, *Český atletický svaz : Dana Zátopková* [online]. c2004-2011 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/dana-zatopkova-1/>
4. Autor neuveden . *1952 Summer Olympics. Wikipedia: the free encyclopedia*. [online]. 2001- 2012 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Talk:1952_Summer_Olympics
5. Kolkka Sulo, *The Official Report of the Organising Committee for the Games of the XV Olympiad Helsinki 1952*. [online]. 1955 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1952/OR1952.pdf>
6. Autor neuveden . *1956 Summer Olympics. Wikipedia: the free encyclopedia*. [online]. poslední aktualizace 8.4.2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/1956_Summer_Olympics
7. Autor neuveden . *The Official Report of the Organising Committee for the Games of the XV Olympiad Melbourne 1956*. [online]. 1958 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1956/OR1956.pdf>

8. Autor neuv eden .*1960 Summer Olympics*. *Wikipedia: the free encyclopedia*. [online]. poslední aktualizace 29.4.2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/1956_Summer_Olympics
9. Autor neuv eden . *The Official Report of the Organizing Committee for the Games of the XVII Olympiad Rome 1960 Vol. 1*. [online]. 1960 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1960/OR1960v1.pdf>
10. eSport., *Vlasta Pešková-Hrbková-Hornychová : Czech team: Oficiální WEB českého olympijského výboru* [online]. 2012 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.olympic.cz/front/athlete/1719>
11. Autor neuv eden. *Český atletický svaz : Nikola Brejchová* [online]. c2004-2011 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/nikola-brejchova-1/>
12. Autor neuv eden. *Nikola Brejchová* [online]. poslední aktualizace 10.3.2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Nikola_Brejchov%C3%A1
13. Autor neuv eden.*The Official Report of the Organizing Committee for the Games of the XVII Olympiad Rome 1960 Vol. 1*. [online]. 1960 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2004/or2004a.pdf>
14. Autor neuv eden. *Nikola Brejchová: International Association of Athletics: Home of World Athletic* [online]. 1996-2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.iaaf.org/athletes/czech-republic/nikola-brejchova-67924#progression>
15. Skarveli Efharis, Zervos Isabel. *Official Report of the XXVIII Olympiad, Homecoming of the Games - Organisation and Operations* [online]. 2004 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2004/or2004a.pdf>
16. Autor neuv eden. *Nikola Brejchová* [online]. poslední aktualizace 10.3.2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Nikola_Brejchov%C3%A1
17. Autor neuv eden. *Český atletický svaz : Jarmila Klimešová* [online]. c2004-2011 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/jarmila-klimesova/>

18. Autor neuvaden. *Barbora Špotáková* [online]. poslední aktualizace 15.4.2013 [cit. 2013-05-01].
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Barbora_%C5%A0pot%C3%A1kov%C3%A1.jpg
19. Autor neuvaden. *Český atletický svaz : Barbora Špotáková* [online]. c2004-2011 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z:
<http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/barbora-spotakova-2/>
20. Autoři jsou užívají přezdívkou: oops, vkate, adrianav. *Barbora Špotáková: Osobnosti.cz* [online]. c2004-2011 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z:
<http://zivotopis.osobnosti.cz/barbora-spotakova.php>
21. Autor neuvaden. *2008 Summer Olympics. Wikipedia: the free encyclopedia.* [online]. poslední aktualizace 26.4.2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z:
http://en.wikipedia.org/wiki/2008_Summer_Olympics
22. Autor neuvaden. *Official Report of the XXX Olympiad, Homecoming of the Games - Organisation and Operations* [online]. 2008 [cit. 2013-05-01].
Dostupné z: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2008/2008v1.pdf>
23. Autor neuvaden. *2012 Summer Olympics. Wikipedia: the free encyclopedia.* [online]. poslední aktualizace 1.4.2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z:
http://en.wikipedia.org/wiki/2012_Summer_Olympics
24. Autor neuvaden. *Athletics at the 2012 Summer Olympics – Woman's javelin throw.* [online]. poslední aktualizace 16.4.2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z:
http://en.wikipedia.org/wiki/Athletics_at_the_2012_Summer_Olympics_%E2%80%93_Women%27s_javelin_throw
25. Autor neuvaden. *Otakar Vydra: sports-reference Olympic sport* [online]. c2000-2013 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/vy/otakar-vydra-1.html>
26. Autor neuvaden. *Mór Kóczán: sports-reference Olympic sport* [online]. c2000-2013 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/ko/mor-koczán-1.html>
27. Autor neuvaden. *Lumir Kiesewetter: sports-reference Olympic sport* [online]. c2000-2013 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/sv/jiri-svoboda-3.html>

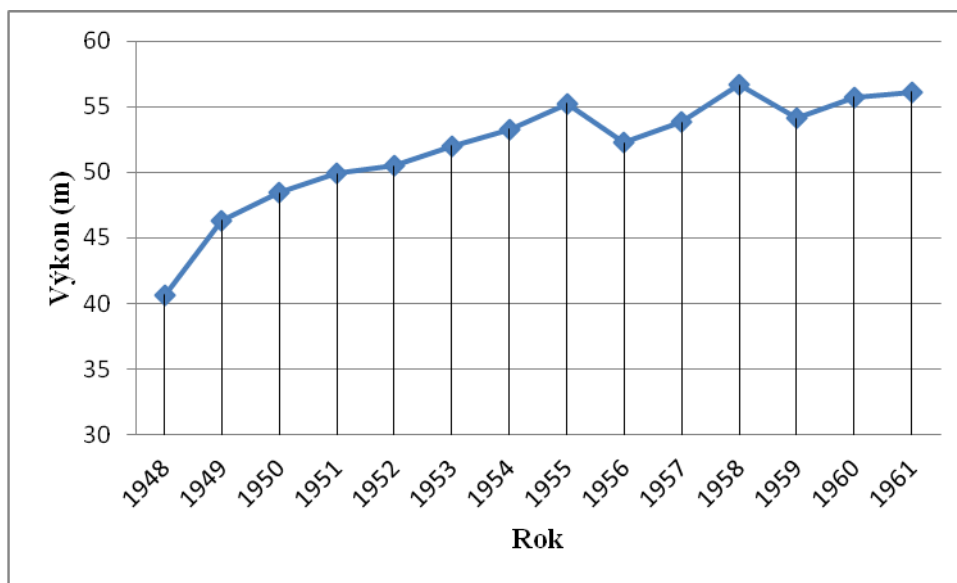
28. Autor neuv eden. *Zdeněk Nenadál: sports-reference Olympic sport* [online]. c2000-2013 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/sv/jiri-svoboda-3.html>
29. Autor neuv eden. *The Most Comprehensive Athletics Database* [online]. 2009 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.all-athletics.com/node/14482>
30. Autor neuv eden. *Český atletický svaz : Jan Železný* [online]. c2004-2011 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/jan-zelezny-1/>
31. Autor neuv eden .*1988 Summer Olympics. Wikipedia: the free encyclopedia.* [online]. poslední aktualizace 27.4.2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/1988_Summer_Olympics
32. Autor neuv eden *1988 Seoul: Czech team: Oficiální WEB českého olympijského výboru* [online]. 2012 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.olympic.cz/front/olympics/45>
33. Autor neuv eden. *Official Report of the XXIV Olympiad, Homecoming of the Games - Organisation and Operations* [online]. 1988 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1988/1988v1p1.pdf>
34. Autor neuv eden *1992 Barcelona: Czech team: Oficiální WEB českého olympijského výboru* [online]. 2012 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.olympic.cz/front/olympics/47>
35. Autor neuv eden .*1992 Summer Olympics. Wikipedia: the free encyclopedia.* [online]. poslední aktualizace 27.4.2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/1992_Summer_Olympics
36. Cuyás Romá. *Official Report of the Games of the XXV Olympiad Barcelona 1992* [online]. 1992 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1992/1992s1p1.pdf>
37. Balcsik Loraine M. *Official Report of the XXVI Olympiad, Homecoming of the Games - Organisation and Operations* [online]. 1996 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1996/1996v1p1.pdf>
38. Autor neuv eden. *Official Report of the XXVII Olympiad, Homecoming of the Games - Organisation and Operations* [online]. 2001 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2000/2000v1p1.pdf>

39. Autor neuveden. *Jan Železný: International Association of Athletics: Home of World Athletic* [online]. 1996-2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.iaaf.org/athletes/czech-republic/jan-zelezny-3207#progression>
40. Autor neuveden. *Miroslav Guzdek: Český atletický svaz* [online]. c2004-2011 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/miroslav-guzdek-2/>
41. Autor neuveden. *Petr Frydrych: Český atletický svaz* [online]. c2004-2011 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/petr-frydrych/>
42. Autor neuveden. *Rekordy: Český atletický svaz* [online]. c2004-2011 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://online.atletika.cz/rekordy.aspx>
43. Autor neuveden. *Jakub Vedlejch: Osobnosti.cz* [online]. c1996-2013 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://online.atletika.cz/rekordy.aspx>
44. Hůrková Markéta.. *Z Hodonína do Londýna, dlouhá cesta mistra Evropy oštěpaře Veselého: denik.cz* [online]. c2005-2013 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.denik.cz/atletika/z-hodonina-do-londyna-dlouha-cesta-mistra-evropy-ostepare-veseleho-20120704.html>
45. Autor neuveden. *Vitezslav Veselý: Český atletický svaz* [online]. c2004-2011 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.atletika.cz/reprezentace/medailony-atletu/vitezslav-vesely/>
46. Autor neuveden. *Vitezslav Veselý: sports-reference Olympic sport* [online]. c2000-2013 [cit. 28-4-2013]. . Dostupné z: <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/ve/vitezslav-vesely-1.html>
47. Autor neuveden. *Athletics at the 2012 Summer Olympics – Men's javelin throw.* [online]. poslední aktualizace 16.4.2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Athletics_at_the_2012_Summer_Olympics_%E2%80%93_Men%27s_javelin_throw
48. Autor neuveden. *Vitezslav Veselý: International Association of Athletics: Home of World Athletic* [online]. 1996-2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.iaaf.org/athletes/czech-republic/vitezslav-vesely-189720#progression2>.http://en.wikipedia.org/wiki/Javelin_throw

Přílohy

Dana Zátopková

Výkonnostní graf

Graf znázorňuje výkonnostní rozdíly v čase závodnickovy sportovní kariéry

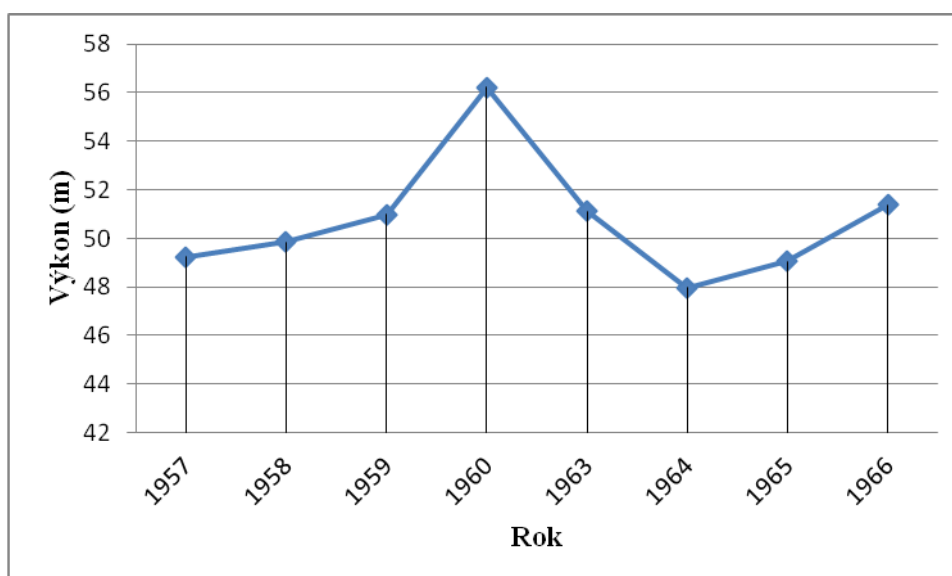
Tabulka znázorňuje výkonnostní vývoj

Rok	Výkon	Místo	Datum
1948	40,65	Vídeň	12.9
1949	46,32	Bukurešť	10.9
1950	48,43	Bratislava	9.7
1951	49,90	Budapešť	25.8
1952	50,47	Helsinky	24.7
1953	52,02	Praha	13.6
1954	53,26	Praha	-
1955	55,24	Praha	9.6
1956	52,24	Praha	17.6
1957	53,80	Praha	19.10
1958	56,67	Bukurešť	13.9
1959	54,09	Viděn	1.8
1960	55,74	Praha	8.6
1961	56,10	Praha	24.6

(Mašek, 1963)

Vlasta Pešková/Hrbková/Hornychová

Výkonnostní graf

Graf znázorňuje výkonnostní rozdíly v čase závodnickovy sportovní kariéry

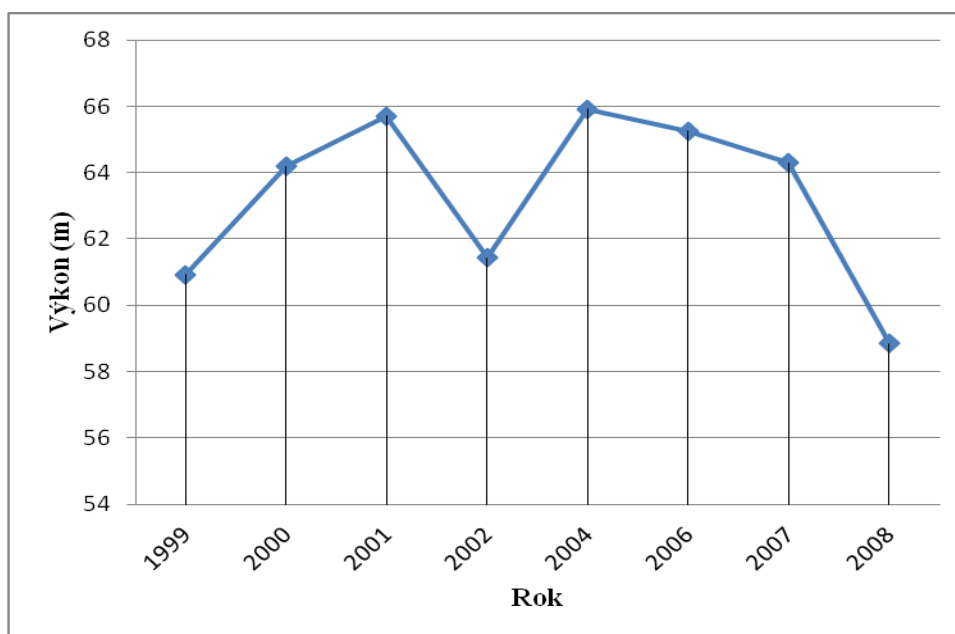
Tabulka znázorňuje výkonnostní vývoj

Rok	Výkon	Místo	Datum
1957	49,25	Gotwaldov	23.9
1958	49,85	Praha	24.5
1959	50,98	Plzeň	17.7
1960	56,21	Praha	19.6
1963	51,11	-	-
1964	47,97	-	-
1965	49,06	-	-
1966	51,38	-	-

(Mašek, 1963)

Nikola Brejchová/Tomečková

Výkonnostní graf⁴⁸

Graf znázorňuje výkonnostní rozdíly v čase závodníkovy sportovní kariéry

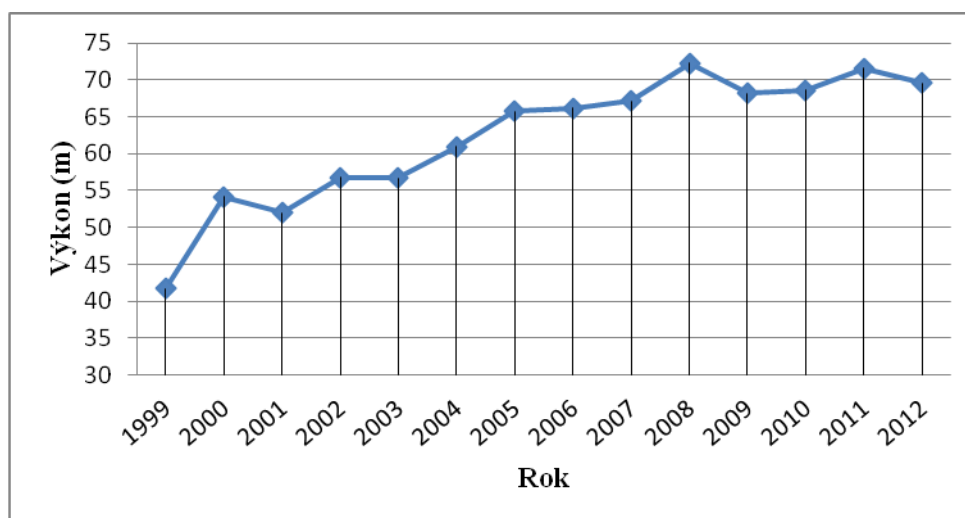
⁴⁸ Zdroj: <http://www.iaaf.org/athletes/czech-republic/nikola-brejchova-67924#progression>

Tabulka znázorňuje výkonnostní vývoj

Rok	Výkon	Místo	Datum
1999	60,92	Potchefstroom	5.2
2000	64,19	Zürich	11.8
2001	65,71	Edmonton	4.8
2002	61,43	Monaco	19.7
2004	65,91	Linz	2.8
2006	65,26	Ostrava	30.5
2007	64,29	Ósaka	29.8
2008	58,84	Ostrava	12.8

Barbora Špotáková

Výkonnostní graf⁴⁹

Graf znázorňuje výkonnostní rozdíly v čase závodnickovy sportovní kariéry

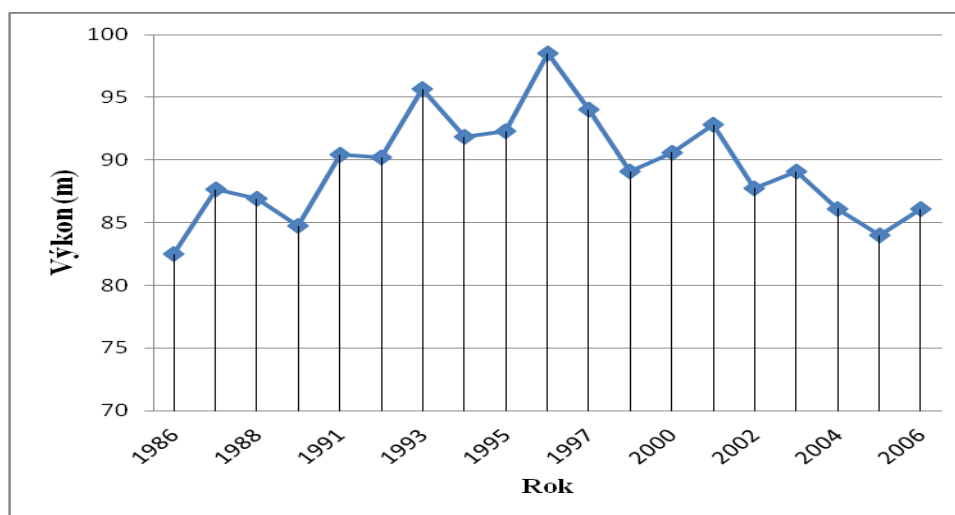
⁴⁹ Zdroj: <http://www.iaaf.org/athletes/czech-republic/barbora-spotakova-175950#progression>

Tabulka znázorňuje výkonnostní vývoj

Rok	Výkon	Místo	Datum
1999	41,69	Daegu	2.9
2000	54,15	Roma	10.8
2001	51,97	Praha	8.8
2002	56,76	Stuttgart	13.9
2003	56,65	Stuttgart	22.9
2004	60,95	Stuttgart	9.9
2005	65,74	Usti nad Labem	25.9
2006	66,21	Tel Aviv	5.7
2007	67,12	Bydgoszcz	19.7
2008	72,28	Ostrava	21.7
2009	68,23	Praha	6.8
2010	68,66	Santiago de Chile	21.10
2011	71,58	Tegu	2.9
2012	69,55	London	9.8

Jan Železný

Výkonnostní graf⁵⁰

Graf znázorňuje výkonnostní rozdíly v čase závodníkovy sportovní kariéry

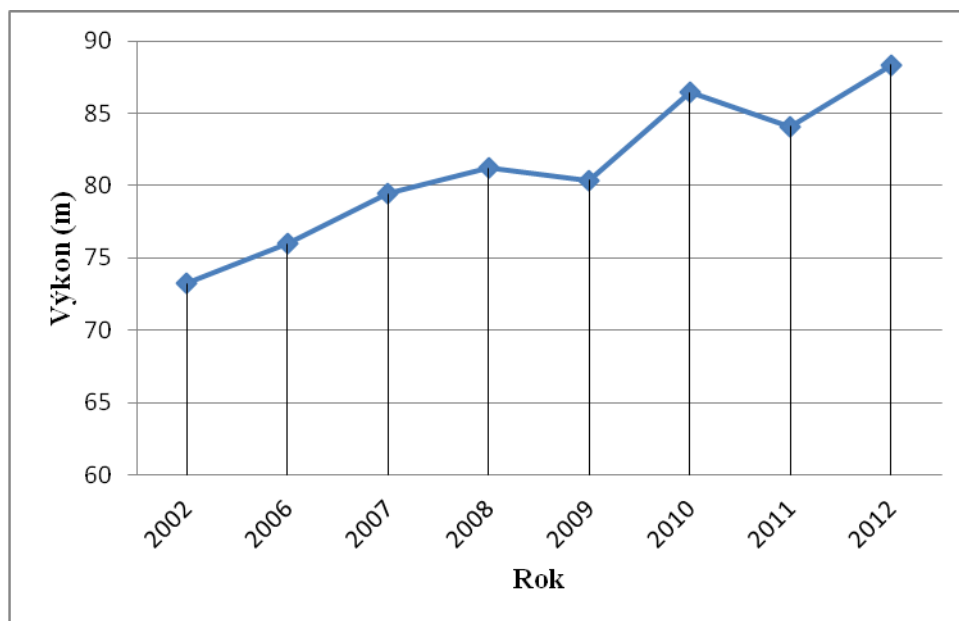
⁵⁰ Zdroj: <http://www.iaaf.org/athletes/czech-republic/jan-zelezny-3207#progression>

Tabulka znázorňuje výkonnostní vývoj

Rok	Výkon	Místo	Datum
1986	82,48	Praha	17.8
1987	87,66	Nitra	31.5
1988	86,88	Leverkusen	28.8
1989	84,74	Bratislava	14.8
1991	90,4	Bratislava	4.8
1992	90,18	Tokyo	19.9
1993	95,66	Sheffield	29.8
1994	91,82	Sheffield	4.9
1995	92,28	Monaco	9.9
1996	98,48	Jena	25.5
1997	94,02	Stellenbosch	26.3
1999	89,06	Paris (Charléty)	21.7
2000	90,59	Pretoria	24.3
2001	92,8	Edmonton	12.8
2002	87,77	Sheffield	30.8
2003	89,06	Paris Saint-Denis	4.7
2004	86,12	Ostrava	8.8
2005	83,98	Monaco	10.9
2006	86,07	Doha	12.5

Vítězslav Veselý

Výkonnostní graf⁵¹

Graf znázorňuje výkonnostní rozdíly v čase závodnickovy sportovní kariéry

Tabulka znázorňuje výkonnostní vývoj

Rok	Výkon	Místo	Datum
2002	73,22	Velenje	15.8
2006	75,98	Praha	24.8
2007	79,45	Turnov	29.9
2008	81,2	Peking (National Stadium)	21.8
2009	80,35	Sušice	19.5
2010	86,45	Olomouc	8.5
2011	84,11	Daegu	3.9
2012	88,34	London	8.8

⁵¹ Zdroj: <http://www.iaaf.org/athletes/czech-republic/vitezslav-vesely-189720#progression>

